

respondere; facta tamen comparatione ad subiectum, cui inhæret, necessario seruat extensionem; quia hæc ad eius essentiam pertinet, secundum quam extensionem non potest non subiectum, in quo est, extendere; proindeque oportet tale subiectum habere partes entitativas substantiales, quæ per quantitatem explicari, ac fundi queant: hæc verò, vt substantiæ materiali competunt (esto non nisi quantitatis beneficio actu extendantur, & ordinentur) ita immateriali, vt diximus, repugnant, vt lib. 5. Metaph. ex professo ostendemus. Quamquam verò proprium sit quantitatis extendere substantiam; tamen ea quoque accidentia, quæ sunt idem realiter cum illa, suo modo substantiam extendunt, non quidem per se, & ex officio; sed ob comitantiam quantitatis, cum qua eandem realitatem obtinent; ideòque asseruimus non solum quantitatem, sed accidentia, quæ idem re sunt cum ipsa, nullo modo posse spiritali substantiæ inhære.

Posterior pars eiusdem tertiæ conclusionis, qua volumus omnia accidentia, præter quantitatem, ac præter illa, quæ cū ea idem re sunt, posse diuina virtute in subiecto immateriali recipi, iisdem rationibus stabilitur, quibus secunda conclusio probata est; licet vtramque neget Ioannes Maior in primo d. 17. q. 10. & Gabriel super Canonem lect. 44. argumentis parum efficacibus; quorum præcipua art. 1. retulimus. Sunt autem duæ proximæ conclusiones intelligendæ de accidentibus realiter distinctis à subiecto, vt prima conclusio declarat. In quibus aduerte non omnem prorsus extensionem alienam esse à natura substantiæ spiritalis, sed extensionem magnitudinis, cuius est coextendere per se subiectum. Nam extensio motus spiritalis, vt eius, quo interdum habitus iustitiæ continuo voluntatis conatu intenditur, & augetur; quia non subiectum, sed acquisitionem formæ, quæ successiuè acquiritur, coextendit, non est cur à substantijs immaterialibus remoueatur, vt alibi monuimus.

ARTICVLVS III.

OCCVRRITVR PRIMI

articuli argumentis.

Respondeamus nunc ad argumenta initio proposita. Ad primū, quidquid sit de veritate maioris propositionis, quæ alibi examinanda erit, neganda est minor, dicendumque licet accidens ponatur à Deo in subiecto alieno, non ideò amittere respectum, & ordinem, quem suapte natura ad proprium subiectum vendicat: nec enim is pendet ab actuali inhærentia; sed, vtcumque res se habeat, semper eam comitatur. Ad secundum neganda est maior; quia existētia est purus modus rei, ab illa realiter indistinctus, insitus ac proprius, qui proinde nequit rem aliam modificare: at subiectum non ita se habet ad

Proprium officium quantitatis extendere substantiam.

negat vt
ref. Rome.
fol. 95.

Lib. 3. Phys.
c. 2. q. 1. a. 2.

Solutio primi argumēti.

Solut. 2.

Solut. 3,

Num cum
externa effi-
gie brui pos-
sit humana
species con-
seruari.

ad accidentia, quæ recipit. Ad tertium negandum est antecedens, cuius confirmationem facile dissoluet, qui dixerit compositum illud nec debere esse Socratem, nec Bucephalum, vt probat argumentum; oportere tamen esse indiuiduum contentum sub specie hominis, quia materia prima est eiusdem speciei in omnibus corporibus sublunari- bus; forma autem particeps rationis trahit materiam illam ad consti- tuendum compositum speciei humanæ. Nec figura equina impedit quominus indiuiduum illud re vera homo sit; quia figura, aliaque simi- lia accidentia, vt non constituunt quidditatem rei, neque illam abso- luta, sed physica tantum necessitate comitantur; ita neque essentiam variant, potestque res sine ijs, vel ipsis immutatis diuina virtute conseruari, vt in *Physicis* diximus cum *Argentinate* in 3. dist. 5. quæst. 1. art. 1. *Scoto* in 4. dist. 10. q. 2. *Bassolio* dist. 12. q. 2. & alijs contra *Henricum Gandauensem* quodlibet. 7. quæst. 17. *Aegidium* in 1. dist. 23. quæst. 2. *Soncinate* 5. *Metaphys.* quæst. 22. *Maironium* in 4. dist. 12. quæst. 8. Fatendum tamen est eiusmodi indiuiduum communi lo- quendi vsu, & consuetudine non simpliciter appellari hominem ob defectum organorū, quæ nomen hominis quodammodo cōnotat.

Lib. I. cap. 9.
q. 11. a. 4.

Solut. 4.

Accidens ma-
teriale in im-
materiali sub-
iecto adhuc
dicitur natu-
ra sua sensibi-
le.

Ad quartum admissa maiori propositione negandum est accidentia illa commutatis subiectis rationem sui generis amissura; quia licet ac- cidens materiale in immateriali subiecto extensione partium, quanti- tatis beneficio exhibita, carere oporteat, proindeque in eo statu sub sensuum facultatem cadere non debeat: haud proinde tamen desinet esse accidens natura sua sensibile; cum non omnia, quæ actum impe- diunt, potentiam adimant; quod intellige de potentia remota essentiã rei perpetuò comitante. Ita verò albedo in Angelo posita, esto, prout in Angelo est, careat potentia proxima, vt sentiatur; quia sic re ipsa mouere sensum nequit: adhuc tamen ad id potētiam remotam seruat, quatenus suo pte ingenio, & in subiecto naturæ suæ conuenientiac de- bito, agere in sensum poterit. Pari modo accidens spiritale in mate- rialii subiecto, adhuc erit immateriale, id est, suapte natura conueniēs spiritali subiecto: & verò nec erit sensum mouens; tum quia nihil, nisi actu extensum, agit per contactum, & sui imaginem in sensuum orga- na transmittit: tum quia accidentia spiritalia quocūq; modo se habeat, non continētur sub obiecto sensuum, atque vt nec sonus videri potest, nec color audiri: ita nec illa sentiri queunt.

Consule Da-
randum in 4.
d. 12. q. 1.

Solut. 5.

Forma cele-
stis neutiquā
potest infor-
mare materiã
sublunarem.

Ad quintum concedendum est, vt accidentia alicui subiecto per in- hætionem vniantur, debere inter illa aliquem dari ordinem, & pro- portionē accommodationis; sed cum hæc vnio non nisi diuinæ virtutis opera effici potest, vt à Deo fiat sufficere accommodationem secundū potentiam obedientiarum, qua inter se iungi queunt omnia, ex quo- rum copulatione nexu ve nulla cōtradictionis implicatio existit. Quæ non sequitur ex vnione prædictorum accidentium, cum illis subiectis; quātumlibet inter se naturæ conditione dissentiant: sequeretur tamen si forma celestis informaret materiam inferiorem, & cum ea in vnus compositi substantialis naturam conueniret: esset enim eiusmodi com- positum

positum, ac non esset vnum per se : esset, quia ita dicitur : non esset, quia vnum per se in natura substantiali non constat, nisi ex substantijs ad id per se, ac suopte ingenio coordinatis. Sicut enim vnum per se magis est vnum, quàm vnum per accidens, ita ad condendum vnum per se plura requiruntur, quàm ad vnum per accidens. Quo fit vt licet accidentia possint informare subiectum, quod ad ea recipienda naturalem potentiam, & inclinationem non obtinet : forma tamen cœlestis materiam sublunarem informare nequeat. Tandem ad id, quod de Angelo obijcitur, dicendum non posse Angelū vniri materiæ per inhætionem, quia id repugnat naturæ substantiali, vt progressu ostendemus; nec tanquam formam substantialem ad constituendum cōpositū vnus naturæ per se, quia, vt iam alibi disseruimus, nullo pacto id conuenire potest enti completo, & perfecto in sua specie, cuiusmodi est Angelus: Patet autem non eodem modo se habere formam accidentariam spiritalem respectu materiæ; quo Angelus; illa enim & per inhætionem coniungitur subiecto, & non faciet vnum per se, sed per accidens cum materia.

Solut. 6.

Lib 2. de cœl.
c. 5. quest. 5. a.
4. lege etiam
Scotum in
quodl. 9. 9.

QVÆSTIO. VI.

POSSIT NE ACCIDENS

diuina virtute conseruari extra subiectum.

ARTICVLVS. I.

QVÆ ARGVMENTA PROBARE
videantur non posse.

IN partem negatiuam hæc se offerunt argumenta. Id, quod fieri nō conuenit, n̄ potest fieri à Deo, qui sūma prudentia, & sapientia omnia operatur; sed non cōuenit poni accidētia extra subiectū; n̄ possunt ergo extra subiectū à Deo poni. Minor, pbatur, quia si accidētia sint extra subiectū, dabitur occasio errandi se-sib⁹. Nam cū externa accidētia sint naturalia signa latētis substātię (vnde philosophi per accidētia in substātiarū cognitionem venire) utique sensus communem, & ordinariam naturæ legem secuti iudicabunt subesse accidentibus separatis substantiam, cū re vera non subsit.

Primum argumentum.

Secūdo, De⁹ non potest rerū naturas euertere; atqui euertetur accidentiū natura, si per se cohæreāt extra subiectū; n̄ possunt ergo extra subiectū esse. Probatur assumptio, quia vt docet Aristoteles 5. lib. Metaphy. c. 30. text. 35. accidētis esse est inesse, & accidēs natura sua est ens

2. Argum.

I

alte-

alterius, id est, substantiæ, sicuti substantia, est ens per se, ut ex utriusque definitione constat. Quare ut substantia à natura sua decideret, si esset in alio, ut in subiecto; ita & accidens, si per se existat extra subiectum.

3. Argum.

Tertiò, Ut in libro de causis dicitur, intelligentiæ sunt finitæ versus partem superiorem, infinitæ versus inferiorem; quia videlicet à Deo, ut à superiori, & prima causa suum esse accipiunt, quod proinde ad mensuram recipientis finitum, limitatūque est: & tamen eadem, cum non sint formæ in materia, minimè finiuntur, aut terminantur ad capacitatem alterius naturæ recipientis. Pari ergo modo accidentia, si non sint in subiecto, assequentur infinitudinem quandam versus partem inferiorem more substantiarum materiæ expertium: hoc autem non est admittendum; sequeretur enim accidentia ob illam infinitudinem manere extra naturæ suæ terminos: non igitur accidentia extra materiam esse possunt.

4. Argum.

Quartò, Hic candor sortitur rationem singularitatis à subiecto, in quo est, ab eoque; natura candoris ad certum gradum, qui pluribus communicari non possit, definitur: ergo si hic candor extra omne subiectum, id est, extra substantiam, & quantitatem consistat, non erit quid singulare, sed commune, quasi vna ex ideis, quas Aristoteles in disciplina Platonica, ut figmenta quædam naturæ, inpugnauit. Neque obstat quod quantitas extra subiectum conseruetur à Deo cum propria singularitate; quia quantitas inter cætera accidentia id habet proprium, ut per se indiuiduetur, quatenus positio, quæ est ordo partium in toto, in eius ratione includitur; vbi autem concipitur diuersitas partium eiusdem speciei, necesse est indiuiduationem intelligi. Vnde est quod plures candores concipi non possint nisi ut sunt in diuersis subiectis; possint tamen multæ lineæ, quamquam secundum se considerentur, propter situs diuersitatem, quæ etiam diuersitas fat est ad contribuendâ singularitatē materialibus accidentibus, quæ in quantitate fundantur, quatenus in ea, etiam extra materiã, conseruatur radix indiuiduationis. Quo iam liquet esto quantitas extra substantiam conseruari queat, tamen saltem qualitatum naturæ repugnare extra substantiam, & quantitatem poni.

5. Argum.

Quintò, Nec motus localis potest esse extra quantitatem rei motæ, cum ab ea re ipsa non differat, ut libro tertio Physicorum decreuimus, nec item passio sine eo, quod patitur, cum sit actus patientis; & ex consequenti neque actio, quæ est idem re cum passione; nec denique relatio creaturæ sine re creata, & omnino relationes absque ijs subiectis, cum quibus idem re sunt: ergo saltem hæc accidentia nequeunt per se diuinitus conseruari.

Cap. 3. q. 1.
art. 2.

6. Argum.

Sextò, Magis repugnat esse accidentia sine subiecto, quam subiectum sine accidentibus; cum magis dependeat posterius à priori, quam prius à posteriori: sed quædam sunt accidentia, sine quibus subiectum esse nequit: Ergo eiusmodi accidentia multo min⁹ extra subiectum esse poterunt. Minor suadetur, quia res non possunt consistere absque suis

Per
tit.
lect.
lib.
c. 37

suis natiuis proprietatibus, vt homo sine facultate ad ridendum, & ad capeffendas disciplinas: tum quia hæc certo, & ineuitabili quasi partu naturæ proueniunt, tum quia alioqui fieri etiam à Deo posset, vt id, quod vni naturale est, non sit ei naturale. Id verò quàm sit absurdum ex eo constat, quia sicuti repugnat mutari naturam, ita repugnat nõ congruere naturæ, quod ei antea congruebat.

Postremò, Aristoteles lib. 1. Physicorum cap. 4. à text. 39. reprehendit Anaxagoram, quòd asseruerit mentem rerum omniũ procreatricem fuisse conatam secernere à subiectis affectiones, vt habitus, colores, aliaque id genus, quæ tamen nullo pacto secerni queunt. Id quod etiam ibidem ex eo confirmat, quia alioqui daretur album, aut sanum, (separata nimirum albedine, & sanitate à subiectis) quod de nullo diceretur. Putat ergo Aristoteles non posse accidẽtia extra subiecta, quibus insident, à Deo collocari.

7. argum.

ARTICVLVS II.

CERTVM ESSE, POSSE
diuina virtute conseruari accidentia extra
subiectum.

IN hac disceptatione non defuerunt, qui affirmarint posse accidens naturæ viribus absque omni subiecto esse, vt Auicebron Maurorũ princeps in libro Fontis vitæ, & ex antiquioribus nonnulli, veluti Pythagoras, qui posuit numeros re ipsa per se cohærentes, quales Mathematici sola consideratione à materia abiungunt. Item Plato, qui, vt eius dogma interpretatur Aristoteles, asseruit quantitatem dimensionem, vt cæteras formas exemplares siue ideas, existere extra omnem substantiam. Sed hos refellit communis sensus, consensusque philosophorum; & conditio, ac natura ipsa accidentium, quæ ob tenuitatẽ sui esse ita pendent à subiecto, vt neque extra illud produci, neque conseruari, nisi ab eo fulciantur, possint. Hac ergo sententia reiecta, tota præsens disquisitio non de vi causarum naturalium respectu accidentium, sed de potentia diuina est.

Per vim natũ
re accidens
extra subiec-
tum posue-
re.
Auicebron.
Pythagoras.
Plato.
Sed refellan-
tur.

Sit verò conclusio, de qua Christiano Philosopho dubitare non licet, posse Deum conseruare accidentia extra subiectum. Hæc conclusio stabilitur auctoritate Ecclesiæ Orthodoxæ, quæ in Concilio Constantiensi Sessio 8. & in Lateranensi sub Innocentio 3. cap. Firmiter, & in Tridentino Sessio 13. can. 2. & de consecratione dist. 2. Can. Species, & Can. Nos autem; alijsque in locis docet in myste- rio Eucharistiæ peracta cõsecratione manere diuina virtute accidentia panis, & vini extra subiectum. Quod etiã tradidẽre Patres, D. Gregorius in homil. Paschali, Cyrillus Alexandrinus homil. de cœna Do-

Conclusio.

Cõcil. Cõstã
ti. Laterane.
Tridentinũ.
De consecr.

D. Gregor.
Cyrill. Alex.
Cyrill. te.

Petrus Sot.
tit. d Eucha.
lect. 6. Altissid
lib. 4. Alan9
c. 37.

Ierof.
August.
Theophil.
Machar.
Innocent.
Hugo.

minica, Ierofolymitanus catechesi 4. D. Augustinus apud Prosperū lib. sententiarum, Theophylactus Ioan. 6. Macharius Aegyptius homil. 27. Innocentius lib. 4. cap. 34. Hugo de Sacramentis lib. 2. parte 8. Quod vberius explicant doctores Theologi in 4. dist. 12. & D. Thomas 3. p. quæst. 77. & in opusc. 59. Alensis 4. p. quæst. 10. m. 7. art. 1. Vualdenſis to. 1. de Sacram. à cap. 76. Turrianus in priori parte tractatus de Euchar. cap. 5. à quibus refutantur, conuincunturque Vnithclephus, & Oecolampadius, alijque eiusdem farinae homines, propositæ conclusionis veritati temerè aduersantes, aientesque; nos dum asserimus conseruari diuinitus accidentia extra subiectum, cōmune ius naturæ, ordinemque violare, cū natura rerum ita à Deo ordinata sit, vt si auferantur substantiæ, accidentia deperire, & in nihilū redigi oporteat. Certè hi dum naturæ patroni esse volunt, veritatis desertores fiunt, ipsique naturæ principi, & rerum omnium auctori Deo iniuriam faciunt, eum ita naturæ decretis subijcientes, vt nihil supra vsitatum rerum cursum ab ipso fieri posse contendant.

Probatio cō
clus. ex D.
Thom.

Probat autem propositam conclusionem D. Thomas lib. 4. contra gent. cap. 65. & 3. p. quæst. 77. art. 1. quia idem iudicium ferendum est de rerum productione, & de earum conseruatione: diuina autem virtus potest effectus causarum secundarum sine ipsis causis secundis producere, sicuti potuit hominem efformare absque femine, & valetudinem ægrotis tribuere absque naturæ opera, ob suæ virtutis infinitatem; & quia ipsis causis secundis agendi vim impertit; magisque dependent effectus à prima causa, quàm à secunda. Quare & causarum secundarum effectus absque ipsis conseruare, atque adeo & accidentia absque adminiculo substantiæ per se fulcire, & sustinere poterit. Aduerte autem cum D. Thomas ait posse virtutem diuinam effectus causarum secundarum sine ipsis causis secundis producere, non esse id intelligendum de causis materialibus, & formalibus, quæ absoluta necessitate concurrunt ad effectus; vt materia, & forma ad totum componendum; sed de ijs, quæ ad illos physica tantum necessitate requiruntur. Quo modo concurret ignis in genere causæ efficientis ad generandum ignem, & quælibet substantia in genere causæ materialis ad sustentanda sua accidentia, & forma in genere causæ formalis extrinsecæ ad actuandam materiam primam: etsi hunc concursum non putarit D. Thomas posse diuina virtute suppleri, ita vt materia valeat absque actu formæ consistere.

Quarū cau-
saram effe-
ctus possit
Deus se solo
pducere, aut
conseruare.

Quæ accidē-
tia possint à
Deo conser-
uari extra sub-
iectum.

Sciendum verò, licet fide constet accidentia panis, & vini in diuina Eucharistia extra subiectum manere: esse tamen controuersiam inter Theologos quæ nam accidentia non solum extra substantiam, sed etiã extra quantitatem per se diuinitus conseruari queant. Nam Aegidius theoremate 35. & Argentinas in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 1. alijque nonnulli id solis permanentibus concedunt, quod putent successiuam necessariò includere subiectum, saltem minus principale, quod est quantitas. Præterea Aegidius à theoremate 36. vsque ad 39. & in libro de esse & essentia quæst. 11. & Hernæus quodlibet. 8. q. 3. & quodlibet.

Lib. I. Physf.
c. 9. q. 6.

bet. 11. quæst. 29. alijque è sectatoribus D. Thomæ arbitrantur non posse qualitatem extra substantiam & quantitatem à Deo poni. Cui sententiæ adstipulatur D. Thomas libro 4. contra gent. c. 64. & quod libet. 7. art. 10. vbi negat posse plures candores concipi extra omnem dimensionem, adductus quarto superioris articuli argumento: etsi ipsū aliter interpretari conētur Capreolus in 2. dist. 3. quæst. 1. art. 3. & Sotus in 4. dist. 10. quæst. 2. art. 2. Nobis tamen asserendum videtur omnia accidentia, quæ à substantia re ipsa distinguuntur, posse extra substantiam; & omnia, quæ re ipsa differunt à quantitate, posse etiam extra quantitatem diuina virtute conseruari. Huiusce assertionis veritatem probat communis illa ratio, quod non sit diuinæ potestati subtrahendum id, ex quo nulla contradictionis repugnantia sequitur, quo modo se habet prædictorum accidentium conseruatio extra subiectum: præsertim cum accidentium quidditas nō sit inhærere actu in substantia, vel quantitate, sed ad ea respectu transcendenti referri.

Privatim verò quod non repugnet qualitatem, vt colorem, vel lucē extra substantiam, & quantitatem diuinitus seruari, vt probè asserūt Scotus in 4. dist. 12. quæst. 2. Durandus quæst. 1. Paludanus quæst. 2. art. 2. Sotus dist. 10. quæst. 2. art. 2. Capreolus in 4. dist. 12. quæst. 1. Marsilius quæst. 9. Ferrariensis 4. contr. gent. cap. 65. & alij, hunc in modum concluditur. Non magis, quin potius minus pendet calor à quantitate, quàm à materia quantitas: ergo sicut quantitas sine materia, ita & qualitas sine quantitate esse poterit. Antecedens probatur, quia quantitas pendet à substantia tanquam à subiecto simpliciter ac principali, calor verò à quantitate, vt à subiecto secundum quid, ac minus præcipuo, à quo proinde minorem esse dependentiam oportet. Accedit ad argumenti confirmationem testimonium D. Basilij homil. 2. & 6. de opere sex dierum, vbi docet lucem solis fuisse creatam prima die, mansisseque absque vehiculo, & sede, subiectouè tribus diebus, ac tandem quarta die cōditum solem, eidemq; lucem illam primigeniā insitam fuisse. Quibus similia scripsit etiā D. Damascenus lib. 2. de Fide Orthodoxa. cap. 7. Gregorius Nazianzenus in oratione de nouo die dominico, Theodoretus in quæst. super Genesim quæst. 14. & 16. Burgensis in additionibus ad primum caput Geneseos, Lynconiensis in idem caput, Vualdensis lib. primo de Sacramentis cap. 77. Porro horū auctōrū testimonia adduximus non quòd putemus lucem extra omne subiectū primò diuinitus fuisse creatam; sed vt eorū auctoritate refellamus eos, qui id fieri posse negant; cūmq; fateantur posse manere quantitatem extra substantiam, req; ipsa manere in Sacra Eucharistia; contendunt tamen non posse qualitatem diuina virtute, etiam extra quātitatem seruari. Iam verò quod ens successiuū Dei potestate queat poni extra subiectum, à quo realiter differt, ex eo ostenditur, quia nō repugnat calorem, quē Deus potest extra omne subiectū constituere, ab eodē per continuum motum augeri, atque adeò existere continuū motum calefactionis, qui ens successiuum est, extra substantiam, & quantitatem.

Posse qualitatem conseruari diuinitus extra omne subiectum.

Probatio.

D. Basilij.

D. Damasc. Theodor.

D. Gr. Naz.

Posse ens successiuū diuinitus poni extra subiectū.

ARTICVLVS III.

ARGVMENTIS INITIO

adductis nihil contra ea, quæ proximo articulo asserta sunt, confici.

Solut. 1. arg-
menti,

Accidētia ex
tra substan-
tiam quæ pa-
tēt sine natu-
ralia eius sig-
na.

Diluenda nunc sunt argumenta initio proposita, quorum expli-
catione, ea, quæ diximus, illustriora euadent. Ad primum con-
cessa maiori neganda est minor, & ad eius confirmationem di-
cendum accidentia, etiam separata, esse naturalia signa substantiæ, atq;
ita adhuc significare naturaliter latere substantiam, nisi circa illa præter
ordinariam legem, cursumq; naturæ Deus aliquid moliat. Itaque
signis ipsis nulla inest falsitas. Quod si quis absque vlla limitatione, sal-
tem implicita, absolute iudicet subesse illic substantiam, is quidem de-
cipietur; at non signorum vitio, aut quod ei errandi occasio data sit à
Deo, qui in eo miraculo id, quod conueniens est, præstat: sed propria
temeritate, aut miraculi ignorantia. Et verò illos, qui cælesti disci-
plina imbuti sunt, in diuinæ Eucharistiæ mysterio fides haud quaquã
finit hallucinari, intellectum erudiens, docensque non subesse illis ac-
cidentibus substantiam.

Solutio. 2. ar-
gum.

Existētia v-
nius rei ne-
quit alteria-
ptari.

Secundi argumenti maior propositio vera est; sed falsa assumptio:
nec eius probatio robur habet. Namque accidentis quidditas non est
inesse actu substantiæ, nec esse actu ens alterius, hoc est alteri inhærens;
sed esse id, cui secundum ordinariam naturæ legem conuenit non exi-
stere per se, sed inhærendo alteri. Aduerte tamen accidens imitatio-
nem quandam habere substantiæ, cū extra subiectū ponitur non quod
tunc amittat existentiam accidentis, & acquirat substantiã, siue exi-
stentiam substantiæ; quicquid velit Alensis 3. p. quæst. 40. m. 1. art. 1.
ad 6. Nam cū existentia sit purus modus, ac proprius cuiusque rei,
eidemque intrinsecus, vt supra docuimus, qui proinde rem aliam mo-
dificare nequit; certè nullo pacto aut existentia substantiæ, accidenti;
aut existentia accidentis, substantiæ accomodari poterit: alioqui eadē
res esset accidens, & non esset, similiterque esset substantia, & nō esset
substantia. Eatenus ergo accidens extra subiectum, imitari substan-
tiam dicitur, quatenus accidens manet per se, id est, non fultum ab ali-
qua substantia, cui inhæreat.

Repugnat ex-
istere accidēs
per existentiam
substantiæ.

Quod igitur in argumento opponebatur, videlicet futurum vt ac-
cidens propriam naturam amitteret, si per se esset, quemadmodum &
substantiæ sua deperiret, si alteri inhæreret: id quidē partim verū est,
partim falsum. Verum, si esse per se sumatur pro existente per existe-
ntiam substantiæ: id enim ita repugnat, vt salua & incolumi rei quiddi-
tate stare non possit, ob rationem paulo ante adductam. Falsum, si
accipiatur esse per se, pro non inhærendo actu.

Scotus in 3.
d. 2. q. 1. a. 1.
Gab. ibidem
Ochamus q.
9. post Orig.
2. Periat c. 6.
Damasc. lib. 3
Fid. c. 11. B1
fil. homil. 25.

Adhuc

Adhuc tamen quæstio est vtrum vt accidens non inhærendo actu, retinet diuinitus propriam naturam, quia etiam tunc seruat aptitudinem, & propensionem ad inhærendum: ita & substantia non existendo per se, sed inhærendo in subiecto, naturam suam conseruare queat, quia licet actu non existat per se, potest tamen suo pte ingenio ita existere. Gabriel lect. 44. in Canonem, haud omnino à parte affirmatiua abhorret; sed negatiuam approbat communis sententia, in qua tñ explicanda illius assertores non cōueniunt. Sunt qui dicant ideo substantiam inhærerere non posse, quia inhærerere est effectus formalis accidentis, qui proinde sine accidente neutiquam dari potest. Sed hi nō omnino satisfaciunt; quia inhærerere non est effectus formalis accidentis, sed inhærentiæ. Quare dicendum potius congruenter ijs, quæ supra annotauimus, ideo substantiam non posse inhærerere, quia inhærentia est purus modus existendi ipsius accidentis sic illi proprius, vt implicet contradictionem modificare substantiam, cum sit incapax talis modi: esset enim, ac non esset substantia, vt ante argumentabamur.

Verum contra superiora obijctat aliquis, subsistentia est proprius modus naturæ; & tamen potest alteri communicari, ita vt per eam aliena natura subsistat: ergo quanuis existentiā sit modus rei, nihil impedit, quominus rem aliam modifcet. Secūdo, natura humana existens in supposito diuino caret propria subsistentia: ergo res aliqua absq; modo illi proprio, & realiter indistincto, conseruari potest.

Priori obiectioni occurrendum, si loquamur de subsistentia diuina, eam non esse modum. Si de creata, modum quidē esse: non tamen modum purum, vt est existentiā. Nos verò non asseruimus ideo existentiā vnus rei non posse alteri cōmunicari, quia est modus rei; sed quia est purus modus illi proprius, & intrinsecus, vt suo loco planius, ac plenius explicandum erit. Adde probabilius esse subsistentiam creatam non posse alienæ naturæ communicari, ita vt per eam subsistat, & suppositetur, vt docet D. Thomas 3. p. quæst. 3. art. 1. Caietanus ibidem, Durandus in 3. sentent. dist. 1. quæst. 5. Paludanus quæst. 1. art. 2. Sotus in 4. dist. 9. quæst. 2. art. 2. alijq; D. Thomæ sectatores. Item Henricus quodlib. 11. quæst. 10.

Posteriolem obiectionem facile diluerit, qui similiter dicet posse naturam conseruari sine propria subsistentia, quia hæc nō est purus modus, vt existentiā. Quod si quis adhuc vrgeat accidens conseruari diuinitus extra subiectum absque inhærentia, quæ est purus modus existentiæ ipsius accidentis. Respondendum erit modum illum, quem inhærentia addit existentiæ, non esse purum modum existentiæ simpliciter intrinsecum rei; de quo tantum in præsentia loquimur; siquidē importat ordinem ad extrinsecum, videlicet ad subiectum; ideoque nihil mirum si existentiā accidentis sine illo modo per diuinam potētiā retineri valeat: nec tamen res sine propria existentiā conseruari queat. Accedit quod cum amissa existentiā, res pereat, atque omnino esse desinat, fieri non potest vt res, amissa existentiā, conseruetur.

Pro solutione tertij argumenti aduertendum tria esse formarum gene-

Dubium.

Responso
Gabrielis.Germana Sc
lut.

Obiectio. 1.

Refutatio 1.
obiectionis.Refutatio. 2.
obiectionis.Solut. 3. arg.
primi art.

Triplex ge-
nos formatū

genera. Est enim quædam forma, quæ est ipsum esse simpliciter; quia nec accipit esse ab alia causa superiori, nec recipitur in aliquo inferiori, & hæc forma est Deus, qui ideo omni ex parte, ac modis omnibus absolutam infinitatem obtinet. Aliæ formæ sunt, quæ accipiunt aliunde esse, & non recipiuntur in materia, nempe intelligentiæ à corporum concretionem abiunctæ, quæ partim dicuntur infinitæ, partim finitæ, ut in argumento explicatur. Aliæ denique sunt formæ vnde-
quaque finitudinem habentes: quæ & esse hauriunt à causa superiori, & in materia, siue subiecto excipiuntur: istiusmodi sunt omnia accidentia, & formæ substantiales materiam informantes. Licet autem vniuersæ formæ tam secundi, quam tertij generis re ipsa terminatam, ac certis limitibus conclusam naturam habeant: tamen quæ à materia, & subiecto liberæ sunt, dicuntur quodammodo infinitatem adipisci; quia earum perfectio ad mensuram, modumque recipientis non circumscribitur, & terminatur. Sed neque hanc qualemcumque infinitudinem simpliciter obtinebunt accidentia extra subiectum; quia tametsi non limitentur actu à substantia recipiente, debetur tamen eis ea limitatio, retinentque ad eam, insitam aptitudinem; quo fit ut nequaquam dici queant extra propriæ essentia terminos diuagari.

Solut. 4.

De qualitate
extra omne
subiectum.

Ad quartum dicimus hunc candorem non individuari per subiectum, sed per differentiam singularem sibi intrinsecam, quam, etiam extra substantiam, & quantitatem retinet. Quare non erit candor extra omne subiectum, commune quid, velut idea Platonica, ut D. Thomas censuit quodlibet. 7. art. 10. Sed erit individuum categoriæ qualitatis; poteruntque plures candores concipi, si Deus plures extra omne subiectum conseruare voluerit. Neque placet discrimen illud inter quantitatem, & qualitatem quoad principium individuationis: vtraque enim ex differentia sibi interna, & incommunicabili singularitatem accipit, ut libro 5. Metaphysicæ differemus.

Solut. 5.

Possit ne da-
ri actio sine
passione.

Ad quintum, fatendum est lationem physicam non posse dari sine quantitate, & vniuersim ea, quæ sunt idem re cum subiectis, non posse extra subiecta diuinitus constitui, ut supra monuimus. In quo numero censetur relatio creaturæ ad creatorem, & omnino respectus cum suis fundamentis comparati; & tam actio, quam passio collatæ cum rebus, quæ per actionem producuntur. Siquidem omnis actio est idem re cum termino, & passio non distinguitur realiter ab actione; cum ambæ simul concurrunt. Et verò potest dari actio extra omnem substantiam, & quantitatem; si nimirum Deus separatim ab his calorem producat, quod fieri potest. In quo euentu num danda sit actio sine passione controuersia est alibi à nobis ex professo tractanda. Responderi tamen interim potest, neque tunc dandam actionem sine passione; eadem enim caloris productio, ut progreditur à Deo, dicetur actio; ut in ipsomet calore recipitur, passio vocabitur. Nec mirum quod calor suæ productionis subiectum fiat, cum Angelus actionem, qua creatur, recipiat, ut superius diximus. Quanuis illud in calore maiorem ingerat difficultatem, quod calor dicatur recipere, cum alioqui non sit sub-

subiectum natura sua aptum ad recipiendum, sicuti est Angeli substantia. Verum id totum ad diuinæ potentia vim referri debet.

Postulat Sextum argumentum vt explicemus num subiecta possint absque natiuis suis proprietatibus, à quibus realiter differunt, virtute diuina conseruari. Quod non possint opinio est Capreoli in 1. dist. 3. quæst. 3. & distinct. 4. quæst. 1. Caietani 1. par. quæst. 54. art. 3. & ad cap. 7. libri de ente, & essentia, Soncinatis lib. 8. Metaphys. quæst. 1. idemque nominatim de substantia materiali respectu quantitatis asserit Heruæus quodlibet. 8. quæst. 3. Adducuntur autem hi, alijque eiusdem partis defensores ea potissimum ratione, quod, vt argumento obijciebamus, eiusmodi proprietates naturali fluxu ab essentia dimanent. Contraria tamen sententia vera est, cum negari non debeat, quantumuis loco citato repugnet Capreolus, & Caietanus, quoties duo aliqua inter se realiter distincta ita sunt affecta, vt neque vnus ex altero componatur, sicut totum ex partibus; neque alterum contineat totam alterius essentiam, vt materia & forma vnita essentiam compositi Physici; posse vtrumuis ab altero seiungi, quandoquidem nulla inde contradictionis repugnantia existit. Hanc partem secutus est præter alios Ferrariensis ad cap. 65. lib. 4. contra gentes, pro eademque stetisse contendit S. Thomam prima par. quæst. 66. alijsque in locis: qui tamen quæstione vltima de spiritalibus creaturis, & in quæstionibus de anima quæstione 12. ait subiectum existere sine propria passione, nec possibile esse, nec intelligibile.

His positis ad argumentum respondendum est, licet ordinariè ex se maius sit conseruare accidentia extra subiectum, quam subiectum sine accidentibus; neutrum tamen contradictionis repugnantiam inuoluere, nisi interueniat identitas vnus cum altero, tunc enim nequit vtrumuis ab altero separari. Deinde ad reliquam eiusdem argumenti confirmationem dicendum, esto proprietates necessitate physica dimanent ab essentia; posse tamen diuinitus impediri subtrahente Deo generalem, communemve concursum, quo ad earum ortum siue emanationem, vnà cum subiectis è quibus fluunt, concurrunt. Nec proinde concedendum fieri posse, vt id, quod alicui naturale est, naturale ei non sit, vt probat ratio in argumento adducta: præsertim cum inter proprietates secundum suam entitatem à proprijs subiectis diuulsas, & inter earum subiecta per mansura sit naturalis conuenientia, cuius merito adhuc Socrates, exempli gratia, intellectu vi destitutus, suo opte ingenio particeps intellectus dicitur.

Vltimo argumento concedendum est Aristotelem negare eo loco posse mentem diuinam separare accidentia à subiecto. Quod eius dictum erit fortasse, qui explicare velit de potentia Dei ordinaria, non de absoluta, ad quam miraculorum editio spectat. Verum huic interpretationi obstat, quod Aristoteles nullam videtur in Deo agnouisse potentiam, præter ordinariam. Quin vero in nulla parte

Dubium.

Sententia quorundam.

Dubij explicatio.

Solut. 6.

Qua necessitate proprietates ab essentia dimanent.

Solut. 7.

K philo-

Aristotelis
error circa di-
uinam potē-
tiam.

Philosophiæ turpius errauit, quàm in ea, quæ de diuina potentia est; cum asseruerit Deum necessitate naturæ mundū procreasse, nec posse alium mundum, aliamvè materiam primam producere, vt colligitur ex ijs, quæ ab illo tradita sunt lib. 8. Physicor. cap. 1. text. 7. & cap. 6. text. 52. & lib. 1. de Cælo cap. 9. text. 95. Quod verò contra Anaxagoram obijciebat, futurum nempe si accidens esset extra subiectū, vt album, & sanum de nullo dicerentur, facilem habet explicatio- nem. Si enim album, & sanum concretè vsurpentur, vt ipsa nomina præferunt, negandum erit positis accidentibus extra subiecta fore vt esset album, & sanum, quod de nullo enunciarentur; nec enim tunc existerent album, & sanum: quandoquidem important accidentariam formam, eiusque formalem effectum subiecto cōmunicatum, qui effe- ctus extra subiectum dari non potest; cum subiectum ipsum inuoluat. Quod si album, & sanum accipiantur abstractè, nimirum pro albedine, & sanitate; tunc fatendum posse hæc dari, etsi in nullo subiecto insint, aut de eo dicantur; ex quo tamen nulla sequitur contradictio.

De hac re in
nostris com-
ment. lib. 8.
Phys. c. 2.
9. 5.

Q V Æ S T I O. VII.

Q V I D N A M A C C I D E N S
amittere, aut acquirere debeat, vt diuinitus
extra subiectum maneat.

A R T I C V L V S. I.

Q V I D C I R C A V T R A N Q V E
partem controuersiæ sentiendum videatur.

In accidente, quod ad priorem quæstionis partem attinet, hæc considerata occurrunt, Relatio transcens ad substantiam, aptitudo vt in substantia existat, actualis inhærentia in eadem, itemque existentia, & relatio vnionis. Igitur dū accidēs diuina virtute cōstituitur extra substantiā, n̄ amittit respectū transcendētem ad illam, cum in hoc eius essentia consistat; nec item aptitudinē, vt substantiæ inhæreat, quia eiusmodi aptitudo nihil est aliud, quàm non repugnantia nexu prorsus indissolubili consequens naturam accidentis, sicuti & aliæ proprietates negatiuæ. Quod verò ad actualem inhærentiam spectat, duo ab ea importantur, existentia videlicet, & talis existentia conditio, modusvè: quia nimirum id, quod inhæret, existit in aliquo vt in subie-

subiecto, à quo actualem dependentiam inhæsiuam habet. Si ergo nouam existentiam spectemus, dicendum eam non amitti ab accidente extra subiectum posito; quia existentia non distinguitur, nisi ut modus rei ab eo, cuius existentia est: sicque re superstitite, & incolumi semper manet. Quod si de modo existentia sermo sit, planum est deperdi tunc illum ab accidente: cum iam non actu pendeat à substantia. Vnde etiam patet quid de relatione vnionis pronuntiandū sit. Nam ubi primum accidens à substantia disiungitur, nemo ignorat dissolui continuo prædictum respectum, qui ex mutuo vtriusque nexu, & copulatione resultabat.

Num verò oporteat accidens, vt extra subiectum conseruetur, aliud quod nouum esse acquirere beneficio diuinæ virtutis ipsum immediate sustentantis, quæstio est, cuius partem affirmatiuam sequuntur Henricus Gandauensis quodlibet. 4. quæst. 7. & 16. & 36. & quodlibet. 8. quæst. 36. & quodlibet. 10. quæst. 8. Ferrariensis 4. contra gent. cap. 66. Caietanus 3. p. quæst. 77. art. 1. & alibi asserentes Deū per actionem, qua tunc quantitatem quasi manu tenet, contribuere illi nouum esse, ratione cuius existat vt quod, fiatque idoneum subiectū ad reliqua accidentia materialia suscipienda. Huius opinionis præcipua ratio est, quia quæritas vi propria, & suo pte ingenio non potest sustinere accidentia: cum id sit officium substantia: quare si à Deo cum suo tantum esse conseruetur, nec illi quicquam amplius adijciatur, nō poterit in se accidentia recipere, aut sustinere. Secundo, Idem confirmari poterit hunc in modum. Accidentia seruata in quantitate extra substantiam exhibent effectus, quos præstarent, si adhuc interuentu quæritatis eidem substantia inhærerent, vt in speciebus diuinæ Eucharistia experientia docet. Vel igitur ad hos effectus edē dos supplet De⁹ causalitatem, influxumque substantia operantis per huiusmodi accidentia: vel conferteis ad operandum nouum esse, nouamque virtutem. Primum non videtur dandum, ne tot cumulētur miracula; ergo posterius, quod facilius compendiosiusque est. Tertio, Deus conseruat quantitatem extra subiectum non in genere causa materialis, sed efficientis, vt est communis Theologorum doctrina; cōseruat ergo illa per aliquam actionem; ea enim est causalitas, seu modus causandi efficientis causa: sed omnis actio ad aliquod nouum esse terminatur; igitur quantitas extra subiectum accipit nouum esse.

Nihilominus oppositum asserendum est cum Scoto in 2. dist. 12. quæst. 2. & in 4. dist. 12. quæst. 1. & 2. Paludano quæst. 1. & 3. art. 2. Marsilio quæst. 9. art. 4. ad 4. Richardo art. 1. quæst. 2. videlicet quantitatem non accipere tunc simpliciter nouum esse; sed retinere antiquū sub nouo modo. Namque vel acciperet nouum esse essentia, quod repugnat, cum essentia stabilis sit, nullumque ferat incrementum, aut imminutionem: vel existentia, quod super vacaneum foret; siquidem accidens, dum incolume est, propriam seruat existentiam, nec alia prætereā indiget, sed tantum, vt sibi sua conseruetur. Caterum quod tunc nouum existendi modum sortiatur, inde perspicuum fit, quia

Quid importetur nomine actualis intelligentia.

Num accidens debeat acquirere nouum esse extra subiectum.

1. Opinio.

1. Ratio.

2. Ratio.

3. Ratio.

2. Opinio.

Eius confirmatio.

Lege etiam
Sot. d. 10. q.
3. art. 2.

Nū quanti-
tas extra sub-
iectū posita
acquirat mo-
dū positiuū.

quantitas inerat antea in substantia, tunc cohæret per se: antea erat sub-
iectum quo reliquorum materialium accidentium, tunc fit subiectum
quod eorundem. Aduerte autem nouum hunc modum nihil positiuū
quantitati addere, sed negationem tantum vnionis, & actualis depen-
dentia à substantia. Etenim eo solū quod quantitas extra subiectū
manet, absque alicuius positiui accessu, è subiecto quo, redditur quod;
quia ad id sat est ita recipere, sustinereque accidentia, vt iam non sit id,
cuius interuentu substantia, vti principale subiectum, ea recipit ac su-
stentat.

Alij tamen putant quantitatem accipere tunc modum quendam po-
sitiuum; quod ita esse ex eo ostendunt, quia portio illa noui, & effica-
cioris concursus, quem tunc Deus adhibet, cum positiuum quidpiam
fit, necessariò habebit terminū positiuū, qui alius esse non potest, nisi
modus positiuus, seu quantitas sub illo modo. Cui hæc sententia
magis placuerit, is dicet non posse quantitatem retinere existentiam
sine subiecto, nec reddi capacem suscipiendi per se accidentia, nisi ei
per diuinum concursum accedat modus positiuus, qui per negationem
vnionis, & actualis dependentia à substantia declaratur, esto is non
in sola negatione consistat; vt contrariae partis defensores volunt,
aiantes totū diuinum concursum terminari quidem ad positiuum, nēpe
ad existentiam quantitatis, ad quam antea terminabatur; sed quia tali
existentia deest sustentaculum subiecti, rependi hoc, & resarciri per
maiores eiusdem concursus efficaciam. Quo etiam pacto eundem ca-
lorem, quem Deus, & causa secunda producant, potest Deus se solo
efficere absque vlla accessione noui modi ex parte termini producti.
Qua item ratione si Deus materiam absque actu formæ conseruet, non
opus erit positiuum quid formæ adijcere, sed dūtaxat potentiores im-
pendere concursus, quo formæ causalitas suppleatur.

Conseruatio
accidentium
extra substan-
tiam, & quā-
titatem.

Et hæc quidē de quantitate extra subiectū, dicta à nobis sunt. Quod
attinet ad lucem, candorem, cæteraque accidentia, quæ aliorum subie-
cta esse non solent, neque è subiecto quo, fiunt subiectum quod; erit
fortasse, qui putet multo minus ex diuino concursu tribuendum eis
modum aliquem positiuum, si extra substantiam, & quantitatem cō-
stituantur. Sed non ita est; nam cum accidens, quod extra omnē sub-
iectum actione diuina ponitur, debeat eiusmodi actionē in se recipere,
vt supra decreuimus, proindeque exercere in illam, subiecti causalita-
tem, idque non suo ingenio, sed supra naturæ propriæ vim; certè
ad id munus obeundum conferetur illi à Deo, saltem modus aliquis
positiuus, idem re cum ipso accidente: quemadmodum & ordinaria
causalitas cuiuslibet subiecti sita est in quodā modo simili, positiuo, vt
in *Physicis* differuimus.

Lib. 2: cap. 7.
q. 6. art. 2.

ARTICVLVS II.

EXPLI.

EXPLICANTVR DVO AR.

gumenta proximi articuli. Agitur de a^{ct}ione,
& interitu accidentium extra
subiectum.

Diluenda nunc sunt argumenta, quibus ostendi videbatur debe-
re accidētia, cū extra subiectum manent, nouū esse accipere.
Ac primi quidem solutio ex dictis conspicua est. Pro secundi
verō explicatione aduertendum posse nos loqui vel de productione
vnius accidentis ab alio posito per diuinam potentiam in quantitate
extra substantiam: vel de productione formæ substantialis ab eodem.
Si igitur de priori productione loquamur, non dubiū, quin ea possit
dari naturaliter absque vllō peculiari concursu Dei suppletis influxū
formæ: si enim aqua calefacta ab igne producit calorē, non concurrēte
ad id forma ignis per aliquē seu totalem, seu partialem concursum sibi
propriū; cum talis forma ibi non detur, cur calor separatus egebit
eo formæ concursu, quem proinde suppleri à Deo oporteat?

Quod si de posteriori productione sermo sit, aiunt nonnulli debe-
re tunc Deū supplere concursum formæ substantialis; quia arbitra-
tur substantialem formam non produci nisi vel à sola substantia per-
actionem ipsi propriam, & quæ non simul ab accidente eliciatur; vel
certē non produci, nisi pariter à substantia, & accidente; ita vt ex con-
cursu vtriusque fiat vnus integer, & totalis concursus. Quare cū po-
sito accidente extra substantiam, forma substantialis talem concursum
exhibere non valeat, siquidem non ibi existit; consequens erit, vt is
compensetur à Deo, si tunc aliqua forma substantialis producenda sit.

Verū prædicta sententia nobis in Physicis non placuit. Censui-
mus enim cum ignis V. C. ignem generat, non dari modum illum seu
proprij, & distincti, seu partialis concursus ex parte ignis, sed sufficere
vnā cum cōcursu primæ causæ eū, qui ab accidentibus ignis immedia-
tē elicitur, qui ipsi quoque igni attribuitur, eiusque est, quatenus ta-
lia accidentia sunt virtus ignis, eiusque instrumentum.

Ita porro non minor, nec minus efficax est concursus accidētis sepa-
rati, quam dum substantiæ inhærebat. Proindeque ad argumentum
respondemus neq; Deum separatis accidentibus conferre nouum esse,
aut virtutem; neque vt illa operentur, opus esse, vt suppleat in eis
Deus actiuam causalitatem, influxum ve, quem substantia præsens cō-
ferebat. Quidquid in contrariam partem asseruerit Scotus in 4. dist.
12. quæst. 3. Durandus quæst. 2. D. Bonaventura art. 2. quæst. 3.
Ochamus quæst. 7. Alensis 4. p. quæst. 40 memb. 2. Gabriel lect. 45.
in Canonem.

Quod de actiuitate separatorum accidentium diximus, pronunti-
andum similiter est de amissione, interituque eorundē: possunt enim
vi naturæ amitti, & aboleri. Vtrunq; de cōmuni Theologorum con-

Opinio quo-
rundā de pro-
ductione for-
mæ substan-
tialis.

De concursu
accidentis se-
parati.

De interitu se-
paratorū ac-
cidentium.

sensu tradit D. Thomas 3. p. quæst. 77. At enim Durandus in 4. dist. 12. quæst. 2. art. 2. existimat quantitatem extra substantiam nõ naturali, sed diuina virtute destrui posse. Quod ita probat; Quantitas illa non corrumpitur corruptione subiecti, cum ibi nullum sit: nec contrarij appulsu, quia quantitati nihil est contrarium, vt docet Aristoteles in categorijs cap. de quantitate: nec per diuisionem, quia quantitas natura sua in infinitum diuidua est: non sunt autem plures modi, quib⁹ ea per facultatem naturæ corrumpi valeat; non potest ergo ita corrumpi. Adde quod quantitas extra subiectum immediatè à Deo conseruatur, proindeque vt esse desinat, oportet Deum peculiarem illum concursu subtrahere, ad quem inhibendum, aut retardandum nulla vis naturæ videtur sufficere. Ad hæc tamen dicendum posse quantitatem corrumpi quoties in ea datur alteratio, aliaue mutatio, quæ secundum naturæ ordinem sufficeret ad corruptionem substantiæ, si ibi esset. Nam quod hæc, aliaque ijs similia, perinde se habent accidentia, ac si eis substerneretur propria substantia. Cum verò talis mutatio euenit, ex lege ordinaria, subtrahit Deus peculiarem illum concursum, quo quantitatem seruabat, vltro cedendo actiuitati causarum naturalium.

Verum nonnulla adhuc aduertenda hoc loco sunt. Primum est, ea, quæ de actione, & corruptione accidentium extra subiectum asseruimus, intelligenda esse cum accidentia sunt extra substantiã; sed tamen in quantitate. Si enim extra quantitatem sint, tunc nec agere, nec pati naturæ viribus possunt; quia ad omnem actionem, & passionem agentium corporalium requiritur contactus, qui ministerio quãtitatis fit. Secundum est, cum dicimus accidentia administrare easdem actiones extra subiectum, non pronuntiari id à nobis de actionibus vitalibus: de his enim quid affirmandum sit, vt an facultas videndi speciebus visibilibus consignata ex se visionem edere queat extra subiectum, in libris de anima statuemus. Nec item de emanationibus, quibus species panis, & vini refrigeratæ, aut aliter affectæ se se vltro ad tẽperiem naturæ suæ conuenientem reuocant. Nam cum hæc, quarum præcipua causa est generans, non fiant interuentu qualitatis alicuius, quantitatisvè, sed à forma substantiali immediatè proficiscantur, vt lib. 8. Phisicorum cap. 4. quæst. 1. ostendimus. Cum etiam in diuina Eucharistia forma panis, & vini esse desierint; asserendum erit (quod loco citato, aliorum sententijs omisis, monuimus) eiusmodi fluxus emanationesvè præstari illic immediatè à solo Deo ex lege huius mysterij ineffabilis, & ex vi prioris, præcipuique miraculi, quo substantia panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi conuersa sunt: præstari, inquam, vt dictæ emanationes eo modo procedant, ac si adhuc ibi panis, & vini substantia maneret. Atque ita sentiendum esse, vt diximus, de ijs emanationibus affirmant tum alij priuatim, tum communiter illi, qui omnes specierum sacramentalium actiones ad diuinam virtutem referunt, è quorum numero sunt Ochamus in 4. quæst. 7. Scotus distinct. 12. quæst. 1. Durandus eadem dist. quæst. 2. Gabriel super Canonem lect. 45. Alensis 4. p. quæst. 40. memb. 2. art. 2. Quò etiam propendet

Lege etiam
Och. in. 4. q.
7.

Lege D. Th.
3. p. q. 77. a. 8.
Capr. in 4. d.
12. q. 1. Palu
dan. quæst. 4.
Cath. q. 2.
Rich. a. 2. q.
2. Aegidium
theor. 44.

Non placet
Durandi opi
nio.

Sine quantita
te non datur
actio agentis
corporei.

Emanatio
num præci
pua causa ge
nerans.

Li
9.

det D. Bonaventura distinct. cit. artic. 2. quæst. 3. & Paludanus quæst. 4.

Tertium est, cum ex speciebus sacramentalibus aliqua substantia aggeneratur, ut in nutritione; vel de integro gignitur, ut cum ex ijs putrefactis vermes enascuntur, solere Deum materiam subijcere, vel eandem, quæ per transubstantiationem panis desierat, vel aliam de nouo creatam, ne nutritio absque accessu nouæ materiæ partialis; vel generatio absque integra materia detur; quod, ut attendenti planum erit, repugnantiam inuoluit.

De generatiō
ne substantiæ
ex speciebus
Sacrae Eucha
ristiæ.

ARTICVLVS III.

DILVITVR TERTIVM ARGV-
mentum primi articuli. Ostenditur causalita-
tem subiecti respectu accidentium non
suppleri à Deo in genere causæ
materialis.

Postulat tertij argumenti difficultas, ut exponamus quo causæ genere suppleat Deus causalitatem subiecti respectu accidentiū, cum illa extra omne subiectum conseruat. Sunt qui putent supplere in eodem causæ genere, hoc est, in genere causæ materialis, siue subiectiuæ, dempta tamen omni imperfectione. Aiunt enim causalitatem subiecti duo importare; sustentationem, & receptionem. Deum verò subire sustentationem, quia sustentat; & quasi manu tenet accidentia; non subire autem receptionem; quia non ita ea sustētat, ut ipsi inhæreant; alioqui imperfectionis notam haudquaquam euaderet. Quod autem asserendum sit Deum non in genere causæ efficientis, sed materialis accidentia fulcire, eo potissimum argumento probant, quia ut causa efficiens, & materialis inter se specie distinguuntur, ita & earū causalitates. Quo fit ut causalitas vnius per alterius causalitatem suppleri non possit.

Quorundam
opinio.

Præterea cum huius sententiæ auctores opinentur causalitatē causæ materialis, seu subiectiuæ consistere in modo quodam positiuo non transeunte in effectum, sed manente in re, quæ denominatur causa; ut nos etiam in Physicis constituimus, aiunt quoties Deus supplet causalitatem causæ materialis, imo & dum ordinariè concurrat cum materia, ut causa vniuersalis cum sua particulari (quod similiter volunt præstari à Deo in eodem causæ genere) aduenire ei nouum modū positiuū, qui in ipso Deo insideat; quod item inquirunt accidere in cōcursu Dei dum in quolibet alio causæ genere concurrat: siquidem arbitrantur omnes prorsus causalitates in ijs modis consistere.

Modus cau-
sandi causæ
materialis.

Verum hæc sententia nequaquam admittenda est. Primū quia cum

Cōfutatō su-
perioris sen-
tentia.

cum ij modi non fuerint ex æternitate in Deo, sed ei de nouo accedat; sequeretur dari in Deo potentiam passiuam ad illos recipiendos, & ex consequenti Deum non esse actum purum, ac simplicem. Deinde vel ij modi incipiunt inesse Deo per actum intellectus, aut voluntatis; vel resultant in essentia diuina: quorum neutrum dici potest; si quidem per actum intellectus nihil producitur manens in Deo præter Verbum Diuinum; & per actum voluntatis nihil præter Spiritum Sanctum. Ponere autem in Deo illas resultantias absurdum est, & inauditum in Theologia; nulla ergo ratione tales modi possunt Deo aduenire. Postremo id, quod ex non habente aliquid, fit habens aliquid, haud dubie mutatur; si quidem aliter afficitur nunc, atque antea: sed Deus ex non habente hos modos, fit habens illos; cum ijs ab æterno caruerit; & hi modi sunt aliquid, quia non sunt nihil, alioqui causalitas causæ materialis in nihilo sita esset; igitur Deus mutatur, contra illud Malachiæ 3. Ego Deus, & non mutator; & Iacobi 1. Apud quem non est transmutatio, neque vicissitudinis obumbratio; & illud in cap. Firmiter de Summa Trinitate, & Fide Catholica, ex Concilio Lateranensi 2. Vnus solus est verus Deus, æternus, immensus, & incommutabilis. Neque satisfaciunt qui respondent accessionem talium modorum non fat esse ad veram rei mutationem. Est enim triplex gradus eorum, quæ aduentu suo rem mutant. In primo continentur illa, quæ ab eo, cui denuò adueniunt, realiter differunt, vt candor à Socrate. In secundo, quæ differunt essentialiter, & non realiter, vt ratio à suo fundamento. In tertio, quæ differunt tanquam modi à rebus, quarum modi sunt, vt materiæ, vel formæ causalitas ab ipsa materia, & forma; & existentia rei ab essentia. At enim licet quæ in tertio consistunt gradum minus mutant; negari tamen non potest eam reuera mutare, cum eorum interuentu res aliter, atque antea, positiuè se se habeat. Siue ij modi sint absoluti, siue respectiui, dummodò ponantur non per solum intellectum aduenire, aut extrinsecus tantum denominare, sed à parte rei in ipsa diuina substantia inesse.

Sanè cum Deus non solum immutabilis sit; sed omnino immutabilis, ita vt immutabilitas ex Patrum, & scholasticæ Theologiæ professorum doctrina proprium Dei attributum sit: qui tamen prædictos modos Deo attribuunt, Deum si non reali, aut formali; modalis tamen mutatione cunctis rebus creatis mutabiliorem faciunt. Cum enim Deus ex eorum sententia in omnibus quatuor causarum generibus secundum modos illos sibi ex tempore accedentes concurrat; oportebit ipsum innumerabiles modos partim stabiliter sustinere, partim singulis horum quadrantibus, singulisque momentis de nouo subire. Siquidem quot in mundo existunt substantiæ separatae, quot animæ rationis partes, quot materiæ, quot denique entia, quæ per creationem producta fuere, quibus etiam nunc Deus idem esse confert: similiter quot inueniuntur in rebus creatis operationes, seu fixæ, vt sunt visiones beatificæ; seu transcurrentes, vt nostrates cogitationes, vt calefactio ignis, aliæque id genus (ne omnes sigillatim percurramus) totidem modi ad effectri-

Malachias.
Iacobus.
Cap. Firmiter.

Triplex gradus eorum, quæ suo accessu re mu-

Nulla prorsus mutatio in Deum potest cadere.

Adhuc Deus rebus a se creatis idem esse confert.

effectricem causam pertinentes Deo conuenient. Idemque in cæteris causalitatû generibus accidit; ita ut quot numero sunt causalitates materierum, & subiectorû, substantiales, vel accidentarias formas sustinentium; quot formarum, finium, & exemplariû; totidem numero modi ad hæc causas spectâtes Deo insint. Quin & simul quot causalitates ex iisdem generibus cessant quotidie circa creaturas, cû quibus Deus secundû illos modos necessariò cõcurrit; totidem modi perpetua varietate desinant in Deo existere. At quis non videat hæc modorum accedentium, & recedentium turbam, & colluionem à syncerissima diuinæ naturæ simplicitate omnis potentialitatis, & mutationis experte, omnino alienam esse?

At dissoluamus ea, quibus aduersarij potissimû nituntur. Aiunt posse Deum mun⁹, & officiû causæ materialis, de qua hic loquimur, ab omni nota imperfectionis liberare. Nõ ita est: quia causalitas materiæ ex sua natura, & essentia, est causalitas passiuæ; quæ proinde ita imbibitam habet imperfectionem, ut ab ea eximi nequeat. Vnde illud D. Thomæ lib. 2 cõtra gētes cap. 25. quod cõmunis Theologorû consensus approbat. Non potest ea Deus, quæ posse, est potentiæ passiuæ. Cû verò obijciunt posse Deû sustentare non recipiendo; aduerte sustētare in cõmune, esse quid indifferēs ad sustentare absque receptione, & cû receptione: sed contrahi ad diuersas species per aliam, & aliam differentiam, ut, exempli gratia, ad sustentationem, quæ fit per terminationem dependentiam à supposito: quam sustentationem omnis imperfectionis experte subit Verbum Diuinû respectu humanitatis: & ad sustentationem, qua Deus dicitur sustentare res omnes conferēdo illis esse actiuè, quæ similiter nullam inuehit imperfectionem: & ad eam, qua quodlibet subiectû sustinet accidentia recipiendo illa, similiterque materia formas ab ipsa dependentes: quæ receptio est specifica differentia, seu quasi differentia contrahens sustentationem in cõmune ad eam, in qua subiecti, & materiæ causalitas sita est. Quare ut homo absque propria suæ speciei differentia esse nequit, ita nec causalitas materiæ absque receptione. Vnde cû receptio imperfectio sit, repugnat sustentare Deum accidentia in genere causæ materialis, sicuti repugnat ea in se recipere.

Sed opponat aliquis. Materia recipit animam rationalem, neq; tamen eam sustentat; ergo recipere non est differentia contrahēs sustentationem in cõmune ad sustentationem materialem. Respondetur recipere, dici analogicè d receptione materiæ cõparatione accidentiû, formarûq; ab ea dependentiû; & de receptione eiusdem, collatione animæ rationalis, quam materia nequaquam sustētat, ut pote independentem à corpore quoad suum esse: ideoque nihil mirum si posterior hæc receptio seorsim à sustentatione abiuncta inueniatur.

Dicendum ergo est cû Deus conseruat accidentia extra subiectû, supplere causalitatem causæ materialis per concursum causæ efficientis, ut est cõmunis Theologorû sententia in 4. dist. 12. alijsque in locis. Licet enim causa secunda vim alterius causæ in diuerso causæ genere supplere n̄ possit; prima tamen ob suam eminentiam, & infinitatem potest.

L Præstat

Dilurio arg.
pro sententia
initio art. p.
posita.

sustentatio
varijs modis
sumitur.

Obiectio.

Dilutio.

Veræ sententia
explicatio.

Responſio ad
3. arg. primi

Præſtat verò id Deus adhibendo potentiorem, & effieaciorem concuſum, quo, abſq; ſuſtentatione paſſiua, conſeruet eſſe accidentis cõpenſando concuſum, quem ad id ſubiectum ante præſtabat. Atque vt antea, dum accidentia inhærebant ſubiecto, impertiebat illis Deus eſſe effectiuè, & ad eſſe, quod eis ſubiectũ paſſiuè dabat, ipſe in genere cauſæ agentis concurrebat: ita & nunc idem eſſe effectiuè cõfert, ſed actione valentiori, ac miraculoſa, qua cauſalitate ſubiecti ſupplet. Quib; ita expoſitis ad argumentũ, cuius occasione hæc diſſerimus, reſpondendũ eſt conſeruare Deum per aliquam actionẽ accidentia extra ſubiectum, nec oportere omnẽ actionem terminari ad nouum eſſe rei.

Q V Æ S T I O. VIII.

DE TVR NE SVBſTANTIALIS generatio, an non.

A R T I C V L V S. I.

E T S I E A M V E T E R E S negarint; negari tamen non poſſe.

Falſa veteris
Philoſophie
opinio de ge-
neratione re-
rum.

Diſſerimus hætenus de natura alterationis, de quæ eius, & aliorum accidentium materialium ſubiecto; proximũ eſt, vt de generatione ſubſtantiali, quæ alterationẽ ſequitur, diſputemus. Ac primũ quod ad propoſitam quæſtionẽ ſpectat: Rũdioris ſeculi philoſophia nullã in rebus natura lib; ſubſtãtiã, præter materiam, agnouit; & quod hui; erroris cõſecta riũ erat, omnẽ ſubſtantialẽ generationẽ è medio ſuſtulit. Non ita Plato, & Ariſtoteles, horum quæ alumni Academici, & Peripatetici, qui quamlibet rem naturalem ex materia, forma quæ; ſubſtantiali, cõpoſuere, aſſerentes elemẽta omnia, & ex his concreta corpora, ſecundũ ſubſtãtiã gigni, & interire; gigni quidẽ accẽſſu formæ; interire eiũdẽ abſceſſu, occaſuè. Licet verò Ariſtoteles tum ſuperioribus capitibus, tũ alijs in locis longa diſputationũ ſerie veteres Philoſophos cõfutarit, oſtẽderit quæ dandã eſſe ſubſtantialem generationẽ; nos tamen id in præſentia breuiter cõmonſtrabimus hunc in modum.

Conſtat ex
Ariſt. lib. I.
Metaph. c. 2.
& ex Lacti,
lib. 7.

Plato in Ti-
mæo. Ariſt.
lib. 2. huius
op. c. 9 & 1.
Phyſ. c. 7. &
lib. 2. de an.
c. 1. & lib. 7.
Metaph. c. 4.
& lib. 12. c. 2.

Aſſertio, & cõ-
probatio for-
mæ ſubſtan-
tialis.

In rebus phyſicis, quæ ſub lunæ orbe continẽtur, vt in igni, alijs quæ elemẽtis, & in miſtis, præter materiã, dantur formæ ſubſtãtiales, ac circa huiusmodi formas accidit mutatio ab vna ad aliam ſub eadẽ cõmuni materia, vt à forma aquæ ad formã ignis; hæc autẽ mutatio eſt generatio ſubſtãtialis. Negari ergo non poteſt dari talem generationem. Maior propoſitio huiusce argumentationis mẽbratim oſtẽditur, ac prima eius pars, videlicet dari in rebus phyſicis formas ſubſtantiales, ita ſuadetur.

Paſſim

Passim experimur aliquas peculiare operationes rata cōstātia quibusdā rebus conuenire, quæ alijs non cōpetūt, vt igni calefacere, aquæ refrigerare. Cū igitur huiusmodi operationes n̄ sint à materia, quæ vt nullū ex se habet actū, ita nullam agendi vim possidet, consequēs est, vt sint à forma substāiali. Nec huiusce rationis vim effugiet, qui respōderit esse illas à formis accidētarijs, nec ab vltiori alio fonte dimanare. Quærimus enim cur hæ ipsæ formæ accidētariæ quibusdā rebus cōueniant, alijs non; vt cur igni calor, n̄ aquæ; cur aquæ frigus, non calor, competat? Sanè cū huius rei causa non sit materia, tum quia est pura potētia, tum quia ex se n̄ magis hanc, quàm illam qualitātē poscit; cū in omnibus rebus sublunaribus sit eiusdē infimæ speciei; reliquū est, vt sit forma substāialis, quæ eiusmodi qualitates primò ex se fundit, tum earū interuentu actiones edit. Idē quoque priuatim in mistis Peripatetici quidam ostendūt. Nāque in ijs aliquid datur, quod quatuor primas qualitates in sua proportione continet, & coerces: hoc autem n̄ esse aliud, quàm formam facilè conuincitur. Nō enim est materia, cū hæc nihilo magis hanc, quàm illam qualitātū intensiōē exigat. Nec sūt ipsæ primæ qualitates, vt quæ sibi aduersentur, & interitū vicissim moliantur. Nec vero est qualitas aliqua ex earundem qualitatum permistione orta. Nam potius ea à primis qualitibus penderet, quàm primæ qualitates ab ipsa. Restat igitur, vt sit substantia aliqua ijs, prior, ac nobilior, quæ toti composito præsit, & potentiorū qualitātū vim dominatu suo cohibeat, ac refrenet, id est, forma substāialis. Idēque videtur Pythagoræis occasionem dedisse appellādi formam harmoniā; videlicet, quia contrarias qualitates, quoad eius fieri potest, ad concētum, & amicitiam redigit. Quare perspicuum manet singulis compositis physicis suam formam substāntialem competere.

Quod autē circa huiusmodi formas, hoc est, ab vna ad aliam, mutatio detur, ex eo constat, quia cū ignis lignum vrit, consumpto ligno prodit, remanetque eius loco quippiam easdem habēs proprietates, & operationes, quas ignis; siquidem lucet, sursum nititur, calefacit. Cū igitur hæc à forma oriantur, vt paulò ante ostendimus, & non ab alia, quàm à forma ignis, vt tanta affectionum conuenientia, & similitudo declarat; manifestum relinquatur fuisse denuò introductam formam ignis in materiam ligni; atque adeò ab huius ad illius formam mutationem esse factam; quod similiter de alijs eiusmodi transmutationibus pronuntiandum erit.

Iam quod hæc mutatio, sub eadē materia cōmuni accidat, ex eo cōcluditur, quia vel materia, quæ prius sub forma ligni extiterat, manet sub forma ignis; vel non: si manet, habetur propositū: si non manet, sed omnino perit, vel ergo alia à generāte ignē producit, vel sola forma ignis residua est; quorū neutrum dici potest. Nō primū, quia materia, vt in Physicis ostendimus, à solo Deo accipit esse per creationem: non posterius; quia, vt alia absurda prætereamus, sequeretur cōpositū naturale constitui ex sola forma. Reliquū est igitur vt eadē materia singularis sub vtroque termino perseuerans prædictam mutationē sustineat.

Materia nullā habere actiuitatē Arist. hoc lib. c. 7. text. 33. Alcin. lib. de doct. Plat. cap. 11. Ploti. c. 18. lib. 7. non. 3. Diu. Aug. lib. de nat. boni. c. 18.

Leged. Th. 1. p. 9. 76. a. 3. Caiet. 2. de ani. c. 5.

at ex b. 1. n. c. 2. Lacit.

in Ti. Arist. huius 9. & 1. c. 7. & de an. lib. 7. ph. c. 4. 12. c. 2.

Lib. 1. cap. 7. q. 1. a. 2.

Materia omnis aduinitatis experta.

Fœcunditas formę substāntialis.

Forma cū Pythagoræis harmonia.

Materia à solo Deo accipit esse per creationem.

Perpetuitatis
appetitus.

Sed alia etiam ratione probari potest dari substantialem generatio-
nem. Namque omnia composita sublunaria se tuendi, ac perpetuan-
di ingenitum habent a natura appetitum, ut (quod Aristoteles lib. 2.
de anima cap. 4. text. 34. & 35. animaduertit) hac ratione, quoad fieri
possit, primam causam, quæ immortalis est, imitetur. Cum igitur se se
eadem numero cōseruare nequeant, quia corruptioni sunt obnoxia,
consequens est, ut nitantur se conseruare in propria specie, perenni alio-
rum, atque aliorum singularium successione; hoc verò non aliter asse-
quuntur, quam per generationem, qua de nouo genita in intereuntiū
locum subrogantur. Datur ergo in rebus physicis talis generatio, ab o-
mni natura, quæ nihil in cassum efficit, appetitum illū frustra indidisset.

Lege Arist.
lib. 2. de ge-
ner. an. c. 1.

ARTICVLVS II.

OCCVRRITVR ARGVMENTIS,

quibus substantialis generatio op-
pugnari potest.

Primum arg.

Explicanda hoc loco sunt aliquot argumenta, quæ quis afferret
ad substantialem generationem è medio tollendam. Primū est;
Id, quod non est per se, non debet produci nisi ab eo, quod per
se est: atqui formæ rerum naturalium non sunt per se; quia non per se
cohærent, & sunt participationes quædam formarū absque materia per
se existentium: ergo ab ijs debent effluere in materiam, non autem ab
agente naturali per generationem. Nulla ergo datur substantialis ge-
neratio, saltē quæ naturalium agentium virtute fiat.

Aristoteles.

2. Secundum est. Cum totum ex suis partibus coagmentetur, & con-
stet, non potest aliquid dici totum produci, nisi tunc omnes eius partes
efficiantur: sed id, quod substantiali generatione fit, dicitur totū pro-
duci, ut docuit Aristoteles cap. 4. huius libri text. 23. aiens genera-
tionem esse mutationem totius, siue ad totum: ergo eius, quod ita
gignitur, necesse est partes omnes tunc efficij: at hoc impossibile est,
cum materia à nullo agente creato vnquam fiat, ut supra diximus; sed
à solo Deo initio mundi creata sit: ergo nulla generatio substantialis
re vera datur.

Essentia inest
rebus ex æter-
nitate.

3. Tertium. Generatio terminatur ad esse, teste Aristotele 8. Physicor.
cap. 7. text. 62, hoc autem esse non est ipsum esse substantiæ, seu essē-
tiæ (quia id non ex tempore, sed ex æternitate vniciq; rei inest, vn-
de & Aristoteles 7. Metaph. cap. 8. text. 27. scripsit essentiam, siue
substantiam non fieri) est ergo esse existentia: sed hoc esse est accidē-
tarium rei creatæ; siquidem existere, ut Theologi vno consensu docēt,
ad solius Dei essentiam pertinet. Igitur nulla generatio habet pro ter-
mino substantiam, sed esse accidentarium; proindeque omnis genera-
tio est accidentaria, nulla substantialis.

D. Hil. 6. de
Trinit. Boet.
de ebd. c. 3.
D. Thom. d.
ente & ess. c.
4. & lib. 1.
contr. gent.
c. 22.

Quar-

Quartum. Si vlla esset substantialis generatio, id, quod per eam fieret, caperet esse in instanti, vt est communis philosophorum vox aientium generationem substantialem esse momentaneam actionem; atque ita id, quod gignitur, dum fieret, iam esset: sed hoc palam negat Aristoteles multis in locis, vt 6. lib. Physicor. cap. 6. text. 59. & 8. lib. Physicor. cap. 8. tex. 69. vbi ait nihil simul esse, & fieri: ergo & cæt.

Quintum. Si daretur generatio substantialis siue generatio simpliciter, sequeretur posse aliquid generari ex nō ente simpliciter; sed hoc fieri nequit, quia non ens simpliciter est nihil: ex nihilo autem per naturam nihil fit: ergo nulla datur generatio simpliciter. Consecutio probatur, quia sicut se habet generatio secundum quid ad nō ens secundum quid; ita generatio simpliciter ad non ens simpliciter: sed generatio secundū quid fit ex non ente secundum quid, vt generatio albi ex non albo: ergo generatio simpliciter fit ex non ente simpliciter.

Hæc tamen argumenta paruo negotio diluuntur. Ac primum quidem attingit dogma Auicennæ existimantis formas physicas illabi in sinum materiæ ex influxu, & virtute intelligentiæ, sublunarium corporum, vt ipse aiebat, gubernatricis. Quem errorem refellit D. Thomas 1. p. quæst. 65. art. 4. & lib. 3. contra gent. cap. 69. eundēq; nos confutauim⁹ lib. 1. Phys. Nunc igitur ad argumentum dūtaxat respondentes, negamus formas, quæ non existunt per se, debere produci à formis, quæ per se existunt absque materia. Habent enim suas causas physicas per se existentes, à quibus comproducantur, videlicet agentia naturalia. Ea que vi carent intelligentiæ, vt loco citato ex cōmuni Aristotelis, & Theologorum sententia demonstrauimus.

Ad secundum respondendum est licet totum ex suis partibus coalescat; tamen, vt aliquid dicatur totum produci, non oportere tunc omnes eius partes fieri: sufficit enim per earum vnionem incipere esse illud compositū, quod antea non existerat, vt Socratem; esto aliqua eius pars antea extiterit; imo licet ambæ præcesserint, nō tamen vnitæ vt fiet in resurrectione corporum, quæ erit quædam regeneratio, qua totum iterū producet, & reuiuifcet ex partibus iam antea existentibus, sed diuisis, ac tunc iterum copulatis.

Ad tertium, generationem terminari ad esse, hoc est, ad substantiam rei sub esse existentia, ita vt substantia sit terminus qui, existentia vero terminus sub quo, quæ existentia licet accidentario rebus creatis competat, non ideo generationes substantiarum accidentariæ vocandæ sunt; cū principalis terminus, vnde generationum species, & appellatio sumi debet, substantia sit. Quod autem obijcitur substantiam, & essentiam non habere causam (quidquid sentiendū sit de connexionibus essentialibus, & alijs, quæ perpetuam habere veritatem, ac nunquam cœpisse dicuntur, qualis est inter animal; & substantiā, inter hominem, & disciplinæ particeps, de quibus alibi) dicimus substantiā, & essentiam quoad sui productionem in rerum natura, habere causam efficientem; quia cū Socrates gignitur, eius substantia, & essentia accipit à generante esse existentia, sub quo incipit esse, cū antea nō

4.

5.

Ex nihilo nā
hil per natu-
ram.

Dilatatio 1. ar-
gum.
Error Auicē-
næ.

Dilat. 2.

Resurrectio
regeneratio
quædam.

Dilat. 3.

Quo pacto
essentia non
habeat causā

Cap. 9. q. 12.
art. 3.

De hac re D.
Thom. 1 p.
q. 10. a. 3. &
de verit. q. 1.
art. 5. ad 7.
Cap. in 1. d.
& q. 1. Caiet.
c. 4. de ente,
& ess. Alb. in
postpræd. c.
9. ex Auic.
Alg. & Al-
phar.

Formæ non
propriè dicū
tur produci,
excepta tamē
rationali.

Dilat. 4.

extaret. Neque hoc negat Aristoteles lib. 7. Metaphys. loco citato: ibi enim, ut ex contextu orationis liquet, tantum docet nec formam, nec essentiam abstractè sumptam propriè, ac simpliciter dici produci; sed comproduci, quatenus in præcipuo generationis termino, qui totum compositum est, continetur. Cùm audis formam nō propriè dici produci, excipe animam rationis participem, quæ ut est per se existēs, ita per se propriè effici dicitur, nimirum per creationem.

Ad quartum, Id, quod incipit esse per generationem substantialem propriè dictam, quæ est actio momentanea, in instanti accipere esse, & cùm gignitur, iam existere: Aristotelem verò locis in argumēto adductis loqui partim de generatione accidentaria, partim de substantiali, nō per se tamen sumpta, sed vnā cum præcedente alteratione; quæ alteratio dum est, dicitur aliquo modo res gigni, quatenus tenditur ad rē generandam, ut ad terminum ipsius alterationis, licet externum: cùm verò res hisce modis gignitur, nondum existit, ut manifestū est: quia quod albescit .v.c. nondum ex integro album est, & id, quod substantialem generatur, id est, ad cuius substantialem generationē tenditur, non est, nisi in instanti introductionis formæ.

Lege Hera.
quodl. 8. q. 7.

Dilat. 5.

Non ens du-
pliciter acci-
pi.

Ad quintum dicito, nō ens simpliciter, bifariam sumi. Vno modo, ita ut particula, non, neget ens in actu tantum: & ita concedendū est generationem simpliciter fieri ex non ente simpliciter; quia fit ex materia, quæ est non ens in actu; cùm sit pura potentia. Altero, ut neget absolutè tam ens in actu, quàm potentia; quo pacto negari debet generationem simpliciter fieri ex non ente simpliciter. Nec similitudo illa inter generationem simpliciter, & secundum quid, admittenda est: licet enim generatio secundum quid, fiat ex non ente secundum quid; non ideò generatio simpliciter erit ex non ente simpliciter, id est, neq; ex ente actu, nec potentia.

Q V Æ S T I O. IX.

A N G E N E R A T I O S V B S T A N T I A -
lis rectè ab Aristotele definita sit.

A R T I C V L V S I.

E X P L I C A T V R D E F I N I T I O
generationis substantialis.

Triplex acce-
ptio genera-
tionis.

Generatio in doctrina Aristotelis trifariam sumitur, fusè, stri-
ctè, medio modo. Fusè comprehendit tam substantialem, quàm
accidētariam generationē, sicque de illa egit Aristoteles lib. 11.
Meta-

Metaphys. cap. 10. & libro 5. Phisicor. cap. 1. text. 7. vbi generationem definiit, mutationem ex non subiecto in subiectum, id est, vt ibidem interpretes declarant, à termino negatiuo ad affirmatiuū, siue is substantia sit, siue accidens. Sic quoque de generatione locutus est Aristoteles hoc in libro cap. 3. text. 11. cum dixit tam substantias, quam accidenti generationem subire. Strictè verò accipitur generatio pro sola viuientium productione, vt in libro de vita, & morte cap. 1. vbi generatio dicitur participatio animæ vegetatricis in calido. Denique medio modo spectata omnem, solamque generationem substantialem complectitur. Ac secundum hanc tertiam notionem disputauit de ea Aristoteles lib. 12. Metaphys. cap. 1. text. 7. & hoc in libro cap. 4. text. 23. vbi docuit, cum res gignitur, non manere idem sensibile subiectum.

De qua generatione differuerit hoc lib. Arist.

Igitur de generatione hoc tertio modo considerata, quæ ad huiusce operis disciplinam ex instituto pertinet, priori loco differemus. Eius verò quatuor potissimum definitiones, quæ tamen re ipsa in vnam, eademque recidunt, ex Aristotele colliguntur. Prima ex libro 3. Phisicor. cap. 1. text. 14. Generatio est via ad naturam. Secunda ex 8. libro eiusdem operis cap. 7. text. 62. Generatio est mutatio ex non ente ad ens. Tertia ex hoc libro cap. 4. text. 23. Generatio est mutatio totius nullo sensibili subiecto manente. Quarta ex hoc etiã libro. cap. 5. text. 25. Generatio est mutatio à substantia potentia in substantiam actu.

Quatuor definitiones generationis.

Cum autem generatio mutatio sit, habeatque subiectum, cui inhaereat, itemque terminum à quo, & terminum ad quem. Hæc omnia in hisce definitionibus, etsi non in singulis expressa, inueniuntur. Nam via, quod in prima definitione est, idem valet, ac mutatio, quod in cæteris definitionibus ponitur. Subiectum autem generationis, quod est materia prima, notatur in tertia definitione, cum dicitur in generatione non manere sensibile subiectum, hoc est compositum, sed materiã; idemque traditur in quarta, illis verbis, substantia potentia; siquidem materia dicitur ens potentia, siue substantia potentia, vt alibi exposuimus. Terminus à quo, qui est priuatio formæ introducendæ, significatur in secunda definitione, appellatione non entis. Terminus ad quem principalis, quod est compositum, indicatur in tertia definitione vocabulo totius; minus principalis verò, qui est forma, in prima, nomine naturæ. Namque vt docet Aristoteles lib. 2. Phis. cap. 1. text. 12. & 1. de partibus animalium cap. 1. alijsque in locis, forma est præcipuum naturæ significatū, pro quo accipitur natura cum absolutè ponitur. Idem etiam vterque terminus ad quem, indiscretè explicatur in secunda definitione nomine entis.

Quæ in qualibet generatione reperiuntur.

Lib. 1 Phis. c. 9. q. 3. a. 1.

Lege d. Th. 4. contr. gēt. cap. 63.

Cæterum omnes superiores particulæ possunt in vnam definitionem explicatè colligi, hoc modo. Generatio est mutatio à priuatione formæ substantialis ad formam substantialem in materia. Locum generis habet mutatio, quæ vt D. Thomas. 1. p. quæst. 45. art. 2. & in 2. dist. 1. quæst. 1. art. 2. quæstiuncula 3. & 2. contra gentes cap. 17. &

Apta generationis definitio.

Quid requi-
rat propria
mutatio.

& 18. alijque auctores animaduertunt, si proprie sumatur, requirit subiectum, quod duratione antecedit formam, quæ per ipsam mutationem inducitur. Nihil enim mutari dicitur nisi ab vno termino, & statu, in quo erat, ad aliud transeat. Quare nec creatio, nec transubstantiatio in mysterio Eucharistiæ, neque cõuersio, qua Deus potest totam vnam creaturam in aliam conuertere, vt totum hominem in lapidem, mutationes dicuntur; quia non eis subest cõmune aliquod subiectum manens sub vtroque termino. Igitur per particulam, mutatio, reijciuntur à definitione generationis, tum hæc; tum, vt semel dicamus, quæcunq; alia, quibus ratio propriæ mutationis non conuenit. Verba illa, à priuatione formæ substantialis ad formam substantialem, excludunt mutationes accidentarias, quæ non tendunt ad substantialem formam, sed ad accidentariam, cuiusmodi est calefactio. Porro licet omnis mutatio ad formam substantialem, sit in materia, sitque generatio; atque adeo nihil per vltimam definitionis particulam denuo reijciatur: eã tamen adhibuimus ad maiorem explicationem, vt in definitione tradita enucleatè apparerent tria illa principia, quæ ad conceptum quidditatiuũ generationis substantialis requiruntur, materia, nimirum, forma, & priuatio, vt lib. 1. Physicor. cap. 7. cum Aristotele docuimus.

Quest. 1. a. 4.

Tria principia
requisita
ad generatio-
nem.

ARTICVLVS II.

OBIECTA, ET EORVM confutatio.

Primũ arg.

AD demoliendas tñ singulas particulas, ppositæ definitionis singula se se offerunt argumenta. Ac primum quod generatio ñ sit mutatio, hunc in modum ostenditur. Si generatio esset mutatio, quidquid gignitur, mutaretur; sed non ita est: ergo generatio nõ est mutatio. Probatursumptio. Nam Verbum Diuinum genitum est ex Virgine Matre, & tamen non fuit mutatum, cum in Deum nulla mutatio cadat; igitur generatio non est mutatio.

2. Argum.

Deinde. Quod non sit mutatio ad formã, probatur. Terminus generationis non est forma, sed compositum: ergo generatio est mutatio ad compositum, non ad formam. Antecedens ostenditur. Nam cum generatio tendat ad esse rei; id tantum dicitur generari, quod per se existit; nulla autem forma, rationali excepta, existit per se, sed duntaxat compositum, quod in suo esse subsistit.

3. Argum.

Tertiõ. Quod non sit mutatio in materia, ita cõcluditur. Si generatio in materia esset, posset ipsam denominare; cum omne accidens appellet subiectum, cui inest; sed generatio non denominat materiam vt perspicuum est; siquidem materia non dicitur generari; sed creari. Igitur generatio non est mutatio facta in materia.

Solutio pri-
mi argum.

Ad primum horum concessa maiori propositione, ad minorẽ respondendum, Verbum Diuinum dici mutari ratione temporariæ genera-

nera-

nerationis: non esse tamen absolutè pronuntiandum aut Deum, aut Verbum diuinum mutari, sed cum adiectione, videlicet per communicationē idiomatū, & ratione naturæ assumptæ, ne videamur ipsi naturæ diuinæ in se mutationem tribuere.

Cum Arist. lib. 4. Physic. c. 9. text. 84. lib. 7. Metaph. c. 8. text. 26. & lib. 8. c. 5. text. 14. D. Th. I. p. q. 45. art. 1. & alijs.

Ad secundum respondendum est terminum generationis principalem, esse compositum, idque tantum propriè dici generari, vt probat argumentum; minus præcipuum verò, qui tamen per se formaliter speciem tribuit generationi, esse formam; ideoque generationem rectè definiri mutationem ad formam, vt exprimat id, quod eam per se specificat: quamquam eadem non incongruè etiam definiatur per respectum ad totum, vt quinam sit eius principalis terminus, innotescat.

Solutio. 2.

Compositū propriè generari.

Ad tertium dicitur generationem denominare materiam secundum commune nomen mutationis: dicitur enim materia propriè mutari: non eam tamen appellare secundum peculiarem notionem ipsius generationis; etsi contrarium scripsisse videatur Auerroes. 1. lib. Physicor. comm. 6. Iandunus. 5. quæstione 2. & Saxonia 1. huius operis quæstione 2. & alij de grege Auerroistarum. Nec oportet omne accidens absolutè appellare subiectum, cui inhæret, præsertim cum appellat subiectum principale, vt in re proposita euenit, in qua v. g. Socrates, qui est subiectum principale generationis, dicitur generari.

Solutio. 3.

Materia dicitur propriè mutari, non tamen generari.

QVÆSTIO X.

AN DEFINITIO GENERATIONIS VIUENTIVM RECTÈ SE HABEAT.

ARTICVLVS I.

EXPLICATVR DEFINITIO generationis viuentium.

Xplicata natura generationis substantialis in commune, proximum est vt quidnam generatio viuentis sit declaremus. Generatio viuentis, vt de substantiali generatione dicebamus, tripliciter sumi consuevit, amplè, medio modo, pressè. Amplè, pro productione viuentis à quocūque.

Quo pacto non solum productio equi ab alio equo generante, sed etiā muris, qui ex putri materia à Sole fit, generatio viuentis appellatur. Medio modo, p productione viuentis ab alio viuente, seruatis certis conditionibus, de quibus mox dicemus. Pressè, pro productione

Triples notio generatio nis viuentiū.

M viuente

viuentis ab alio viuento, non quolibet, sed per cognitionem operante.

Definitiones
generationis
viuentium,

Aristoteles,
D. Damasc.

Creatiōi An-
gelorum cur
non conue-
niat definitio
generationis
viuentium.

Discrimina
inter tres su-
periores de-
finitiones.

Quod ergo attinet ad generationem viuentis primo modo acceptam, facile est eam definire, nimirum ita, Generatio est productio, seu processio rei viuentis ab aliquo. Generatio autem secundo modo sic definitur à D. Thomaprima par. quæstione 27. artic. 2. conuenienter ijs, quæ tradidit Aristoteles lib. 7. Metaphysic. capit. 8. text. 28. & lib. 8. Ethic. capit. 12. & in problematis sect. 4 problemate 14. & Diuus Damascenus lib. 1. Fid. Orth. capit. 8. Generatio est processio viuentis à principio vitæ coniuncto secundum rationem similitudinis, saltem in specie infima. Per illa verba, processio viuentis, reijcitur productio rerum vitæ expertium, vt aquæ, & lapidis. Per illa, à principio vitæ, remouetur productio viuentium à non viuento, vt ranarum à Sole. Vt autem pateat quid per particulam, coniuncto, excludatur; sciendū est viuens, cuius hic generatio definitur, debere esse initio productionis coniunctum producenti; ita vt ei quodammodo internum sit, in eoque maneat, saltem quoad suum principium. Quo pacto leo fuit in leone generante ratione seminis, quod generans ex parte quadam alimenti defæcatori intra se efformauit, & seminali virtute imbuit, vt deserui- ret tam ipsi vt instrumentum generandi, quàm foetui vt materia, ex qua illius corpus partiatim coagmentaretur, vt suo loco fusiùs explicabitur. Igitur per particulam, coniuncto, remouetur à definitione generationis emanatio Angelorum, & aliarum creaturarum viuentium, à Deo. Neque enim hæ fuerunt Deo creanti prædicto modo coniunctæ. Per illa verba, secundum rationem similitudinis saltem in specie infima, excluduntur, præter alia, capilli, si ponamus hos viuere, & informari alia anima distincta ab anima viuentis, cui in-

sunt; qua de re in progressu.

Quod ad generationem tertio modo sumptam spectat. Eius definitio sic habet. Generatio est processio viuentis à principio vitæ coniuncto, & per cognitionem, atque amorem operanti, secundum rationem similitudinis saltem in specie infima. Vbi verba illa, per cognitionem & car. quæ nihil aliud significant, quàm tale generans debere esse præditum cognitione, atque ad eò & amore, remouent generationem eorum viuentium, quæ citra cognitionem operantur, vt arborum, quæ ex alijs arboribus gignuntur. Differunt autem hæ tres definitiones, quòd prima latius pateat, quàm secunda; & secunda, quàm tertia. Nam quibuscumque conuenit tertia, conuenit secunda; & quibus competit secunda, competit prima: non tamen contra; siquidem prima competit generationi ranæ ex putri materia; non tamen secunda. Secunda competit generationi vnus arboris ab alia; non autem tertia. Præterea generatio tertio modo omnibus est absoluta numeris, omniumque perfectissima. Ideoque quidquid per eam gignit, nomen patris; quod per eam gignitur, nomen filij obtinet. Et quidem merito; non enim hæ appellationes rite accommodantur nisi ijs, quæ se mutuò diligunt, quod solis viuētibus cognitione prædi-

præditis conuenit, vt annotauit S. Thomas 3. p. quæst. 32. art. 3. & ad tertium caput epistolæ ad Ephesios lect. 4. Item Almainus in 3. dist. 8. & Maior dist. 13. quæst. vnica.

Eadem definitio cõmuni Theologorum consensu competit etiam generationi Filij in diuinis: quia Filius procedit à Patre, vt à principio vitæ coniunctissimo, & ex vi. intellectiõnis, per quam procedit, habet vt sit imago Patris, eiq̃ue omnino similis; atque adeò, vt propriè Filius dicatur. Qui modus procedendi cum non conueniat Spiritui Sãcto, qui non per intellectiõnem, ad quam spectat ratio imaginis; sed per actum amandi producit, iccirco Filius vocari non potest. Quare & illius processioni definitio generationis minimè cõpetit. Verum hæc fusius persequi non est huius loci, nec instituti.

Generatio
Filij in diuinis.

Ex dictis facile quis intelliget definitionem illam generationis substantialis in cõmune, quam supra attulimus, nempe, generatio est mutatio &cæt. non conuenire omnibus, quibus traditæ uiuentium generationes competunt, vti monet D. Thomas. 1. p. quæst. 27. art. 2. quandoquidem Verbi diuini generatio neutiquam dici potest mutatio, seu via à non esse, ad esse; quia eius vita non prodijt à non esse, nec de potentia ad actum, vt manifestum est, cum Deus sit omnis potentialitatis expers, & actus purissimus, ac simplicissimus, in quem nulla cadit mutatio.

D. Th. 1. sent.
d. 1. q. 3. a. 1.
Cap. 9. l. 2. 2.
Hent. Gen
in summa ar.
38. q. 1. Rich.
in 2. d. 8. q. 6.
circa 1. princ.

ARTICVLVS II.

RESPONSIO AD ARGVMENTA
contra superiorem definitionem.

Contra ea, quæ in explicanda definitione generationis uiuentiũ afferuimus, opponet quis hæc. Efformatio Eux ex costa Adami, de qua 2. cap. Geneseos, nõ fuit propriè generatio uiuentis: vnde nec Adamus Eux pater vocatur, neque inter Euxam, & Adamum vlla ratio cõsanguinitatis intercessit, vt docet S. Thomas 1. p. quæst. 92. art. 2. ad 3. & tñ tota definitio generationis propriè sumptæ illi cõuenit. Nõ igitur ea definitio rectè se habet. Secudò Aues, quæ incubatu suo ex alienis ouis fœtus educunt, vt non rarò fit, sunt parentes eiusmodi fœtuum; & tamen hi non eis coniunguntur, vt vitæ principio; sed ijs, quæ oua concipiunt, & pariunt. Igitur cum hæc propriè generatio uiuentium sit, non videntur rectè adhibitæ in definitione illæ particulæ, principio vitæ coniuncto. Maior probatur, quia parentes sunt, qui materiam disponunt, & formam inuehunt: id verò præstant incubantes aues, quæ oua tepesciunt, & fouēt, quoad pulli oriantur.

Primũ arg.

Tertio. Eandem generationem, qua vna arbor aliam generat, potest Deus se solo præstare; & tamen arbor genita non procedet à Deo, vt à principio vitæ coniuncto; ergo ea conditio, saltem absoluta necessitate, ad generationem uiuentis non requiritur. Antecedens probatur;

M 2 quia

Omnis cau-
salitas causæ
efficientis po-
test à Deo sup-
pleri.

quia non est negandum posse Deum per se edere omnem effectū, quæ exhibent causæ secundæ efficientes: id quæ adeo verum putat D. Thomas prima p. quæst. 105. art. 2. vt oppositam sententiam erroris nota coarguat.

Quartò. Quod ad prædictam generationem non requiratur similitudo speciei inter sobolem, & progenitores, ostenditur, primùm quia generatio muli ex equa, & asino; siue ex asina, & equo, est propriè generatio viuentis, qualis est etiam ea, qua ex leæna, & pardo leopardus; ex lupo, & cerua lynx oritur: & tamen in ijs proles differt specie à parētibus. Secundò, quia ex congressu dæmonis, & fœminæ potest per veram generationem humana soboles oriri, imo & sæpe ortam graues auctores asserunt: at humana soboles distinguitur specie à dæmone, vt planum est.

Responsio ad
1. argum.

Hæc tamen facilè diluentur. Ad primùm concessa maiori propositione negetur minor, tū quia Eua non processit ab Adamo, vt à principio actiuo, quo pacto ea particula intelligi debet; tum quia nō processit secundum rationem similitudinis, saltem in specie infima. Enim verò licet Adamus, & Eua eandem specie infima naturam sortiātur; non tamen ea similitudo collata est Eux ex vi illius productionis; cum potuerit Deus ex costa Adami, sicuti Euam, ita & leonem pari modo efficere, vt obseruatum est à D. Thoma. 1. p. quæst. 42. art. 2. ad tertium, & in 4. sent. dist. 40. quæst. vnica art. 3. ad primùm.

De procrea-
tione Eux ex
costa Adami.

Ad 2. arg.

De procrea-
tione pullo-
rum ex ouis.

Ad secundum dic parentes pullorum, qui ex ouis nascuntur, haud dubiè esse tum auem fœminam, quæ oua in vtero concipit, & parit, tum alitem marem, qui pariter cum fœmina seminalem virtutem ouis imprimat, (nam hæc virtus ab vtroque parente deriuatur, vt progressu ostendemus) esse autem hos veros parentes; non eos, qui incubationis beneficium tantummodo exhibent, aliquot argumentis palam conuincitur. Primùm, quia non incubantibus, sed illis, vti vitæ principio, iunguntur ad modum superius explicatum. Secundò, quia illos similitudine referunt, vt videre est, cum gallina pauonum oua excludit. Tertiò, quia illi pullorum corporibus formādis de suo materiam præbent: quandoquidem, vt docet Aristoteles lib. 3. de generatione animalium cap. 2. Plinius lib. 10. Naturalis historię cap. 53. pullorum membra ex albo oui effinguntur, vitellus autem, dum intra testam continentur, eis in pabulum & nutrimentū cedit. Postremò, quia si aues incubantes propterea quod oua ad exclusionem decoquunt, pullorū parentes dici deberent, idem ius sibi vendicarent quæcūque id ipsum absque incubatu præstant, vt terra, fimus, & quædam alia, teste experientia, referenteque Aristotele lib. 3. de generatione animalium cap. 2. & lib. 6. de hist. anim. cap. 2. vbi ita scripsit, Incubitu auium fœtum excludi naturæ ratio est; non tamen ita solum oua aperiuntur, sed etiam sponte in terra, vt in Aegypto obturata fimo pulliciem procreant. Et Syraculis potator quidam ouis sub storea in terra positis tandiu potabat, donec oua ederent fœtum. Hæc ille. Ac nunc etiam Aegyptij ad urbem Cayrum, & Cinæ multas ouorum centurias supra

Albū oui, &
vitellus diuer-
sa præstāt mu-
nia.

Aristoteles de
incubatu au-
um.

Idem refert
Plinius lib. 10
cap. 14. Ioui-
usto. 1. hist.
lib. 18.

fur-

furni tectum leui subiecto igni disponunt, vnde compendio intra paucos dies erumpit numerosa soboles pullorum.

Denique quod legitimi pullorum parentes non sint qui oua tantum excludunt, satis indicat illud, quod de perdice ex Aristotele, Theophrasto, & Plinio referunt D. Ambrosius 6. Exam. cap. 3. & D. Hieronymus ad decimum septimum caput Ieremiæ in illa verba, Perdix fouit, quæ non peperit; videlicet perdicem aliena oua fouere, vt sacer vates inquit; sed pullos vbi eius, quæ oua peperit, cantum audierint, ad illam confestim aduolare, vt pote quam mirabili naturæ instinctu veram sibi matrem ouorum generatione cognouerint, significantes aliam nutricis functam esse officio, hanc parentis.

Ad id verò, quod pro aduersaria parte afferebatur, dicendum aues, quæ tantum ouis incubant, aliquo modo pro sua parte iuuare dispositionem materiæ ad pullorum formam introducendam; non tamen id sat esse, vt eorum parentes dicantur, cum non disponant principaliter, vt faciunt alites, qui oua generant, eisque seminalem vim imprimunt. Ita patet solutio secundi argumenti, cuius maior propositio neganda est, & eius confirmatio refutanda ijs, quæ diximus.

Pro explicatione tertij argumenti aduertendum cõtrouersiam esse num vitalem actionem creaturæ possit Deus se solo producere absque concursu viuentis. Negant Caietanus 1. p. quæst. 26. art. 3. & 3. p. quæst. 9. art. 1. Conradus prima secundæ quæst. 51. art. 4. Sotus in 4. sentent. distinct. 49. quæst. 2. art. 3. conclusione 1. & alij arbitantes vitalem actionem pendere essentialiter à principio vitæ coniuncto, proindeque non posse eiusmodi dependentiam à Deo suppleri. Contrariam partem tuentur Gregorius in 1. dist. 3. quæst. 1. art. 2. Maiorinus dist. 1. quæst. 7. Aliacensis quæst. 3. art. 1. Ochamus quæst. 2. conclusione. 2. & in 4. sentent. quæst. 13. art. 5. ad sextum. Gabriel in 3. dist. 14. quæst. 1. & supplem. in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 3. dubio 2. Paludanus eadem dist. quæst. 1. art. 2. conclusione 3. Capreolus quæst. 5. art. 2. Marsilius in 3. quæst. 10. art. 2. cõclusionem sextam, Ferrariensis 4. contra gentes cap. 59. Soncinas 9. Metaphys. quæst. 20. Olcott. quodlib. 8. art. 3. ac cæteri fere auctores communi consensu, vt testatur Gervasius in tract. de notitijs. His ad stipulatur tum ratio ex doctrina D. Thomæ in argumento adducta: tum quia nihil conuincit dependentiam actionis à principio vitæ coniuncto, cum sit à causa pure efficiente, maiorem esse, quàm physicam. Quare cum physica dependentia diuina virtute suppleri queat, licet essentialis ne queat, fit vt non videatur negandum posse quamlibet actionem vitalem à solo Deo produci. Quod ex eo etiam confirmatur; quia non arctiorem nexum habet actus generandi cum anima, quàm potentia ipsa generatiua, nec maiorem potentia generatiua, quàm aliæ naturales facultates cum reb⁹ inanimis, quarum propriæ sunt. At parum omnino (quantumuis nõ nulli reclamant) parum, inquam, verisimile est non posse Deum huiusmodi rerum vita carentium facultates per se producere in subiectis, inhibito prorsus concursu formarum, à quibus dimanant.

Aristoteles.
Theophrastus
Plinius.
D. Ambrosius.
D. Hieronymus.

Aues, que tantum incubant, nõ disponere principaliter materiam.

Ad 3. argum.

Quæstio de dependentia vitalium actionum à principio vitæ.

Dependentia actionis vitæ à principio vitæ, non est maior, quàm physica.

In hac tamen dubitatione aduertendū dupliciter excitari posse præsentem quæstionem. Vno modo, an actio vitalis quoad substantiam, id est, quoad suam absolutam naturam, & entitatem à solo Deo produci possit. Altero, an ita possit produci, vt tunc dicatur vitaliter elicita. Quo posito asserimus priori modo posse illam produci, vt probant rationes, quibus eam partem stabiluimus; posteriori modo non posse. Etenim quando conditio producendi aliquem effectum apposta ex parte causæ efficientis, etiam creatæ, ipsam causam includit, certum est non posse illum effectum cum ea conditione produci non concurrente eiusmodi causa: talis verò est conditio illa, vitaliter, quæ intrinsicè importat, atque includit principium vitæ, à quo actio vitalis oritur. Nostra ergo sententia est eandem specie, & numero generatione, quæ fit à principio vitæ coniuncto, posse à solo Deo effici; non ita tamen, vt tunc dicenda sit vitaliter elicita. Sed quæres num talis generatio in proposita definitione generationis comprehendatur. Respondemus non comprehendi; quia arbitramur definiri in ea non qualemcunq̃ generationem viuientis; sed eam duntaxat, quæ vitaliter elicitor, quæque communi philosophorum usurpatione propriè vitalis appellatur; etsi hæc, & illa, quam Deus produceret, eandem essentiam obtinerent. Nimirum definitio illa non omnes, quæ eandem essentiam, nisi eundem quoque productionis modum vendicent, complectitur; etsi is modus accidentarium tantum discrimen inducat. Ita constat quid ad tertium argumentum respondendum sit. Potest enim Deus eandem generatione, qua vna arbor aliam gignit, se solo præstare; ex quo sequitur ad exhibendam illam met generationem quoad substantiam, physica tantum necessitate requiri, vt sit à principio vitæ coniuncto; licet vitalis productio talem conditionem absolute exigat. Cum verò dicitur posse Deum per se edere omnem effectum causæ secundæ actiuæ, id de effectu in se, non de effectu secundum quemlibet modum, & conditionem spectato, intelligi debet.

Solut. 4. arg.

Ad quartum argumentum respondendum, est cum dicimus generationem viuientis requirere conuenientiam in specie infima, intelligendum id esse de generatione ordinaria, ac secundum naturam; non de ea, quæ præter naturam est, cuiusmodi habetur illa procreatio muli, & aliarum rerum, quæ in argumento afferuntur. Atque hæc responsio desumpta est ex doctrina Aristotelis lib. 7. Metaph. cap. 8. text. 28. & Cyrilli Alexandrini lib. 7. in Ioannem cap. 10. Vel (quod eodem fere recidit) dicendum sat esse prædictam generationem ex instituto, sineque agentis tendere in simile secundum speciem infimam; licet ob impedimentum ab ea similitudine deciscat. Impediunt enim se duorum animantium natura differentium semina, quorum mixtio in causa est, vt proles in tertiam speciem degeneret; retenta, quantum fieri potest, inter illam, & parentes similitudine citra conuenientiam in specie. Lege Aristotelē lib. 2. de Generatione animalium cap. 6. D. Thomam quæst. 3. de veritate art. 8. ad 4. Magnum Albertum lib. 16. de animalibus cap. 15. tract. 1. Auerroem, & Alensem ad text. illum septimi

Lege D. Th.
7. Metaphys.
text 28.

Nihil posse
vitaliter pro
ducti, nisi à
principio vi-
tæ coniuncto.

Dub.

Resp.

Solut. 3. arg.

Aristot.

Cyrill. Alex.

Aristotot.

D. Thom.

M. Albert.

Alens.

septimi libri Metaphysi. Porro quod diximus de generatione muli, aliorumque animantium à duobus parentibus inter se specie diuersis, similiter dicendum de ijs, quæ à duobus parentibus inter se convenientibus specie ita gignuntur, vt ab vtroque specifica natura distinguantur; sicuti accidere perhibent in quibusdam auium generibus. Nam ex aquilinis pullis Haliæetus à patribus specie differt, & hic n̄ Haliæetos, sed phenas gignit; ex phenis autem milui nascuntur; nec milui aues suæ speciei procreant, sed diuersæ; atquæ hic demum sistitur, & fit de generandi modus.

ARTICVLVS. III.

SOLVITVR POSTERIOR

pars quarti argumenti. Disquiritur num

ex congressu dæmonis, & foeminæ

humana soboles gigni possit.

Circa posteriorem partem eiusdem quarti argumenti aduertendū est ex D. Augustino lib. 8. de ciuitate Dei cap. 17. Apuleio in lib. de Socratis Dæmone, Psello in lib. de Dæmonibus, Maximo Tyrio sermone 26. Plutarcho in libro de Iside, Platoniorū fuisse dogma Dæmones natura sua præditos esse aërio corpore, & perturbationibus, atque obscœnis voluptatibus, vt homines, affici. Sciendum prætereà quosdam alios auctores adductos verbis illis cap. 6. Genesios, Ingressi sunt filij Dei ad filias hominum, illæque genuerunt; existimasse Dæmones vel Angelos (ob id nimirum è dignitate, & gratia deiectos) proprijs, vel assumptis corporibus foeminarum concubitu liberos procreasse. Ita sensit Philo in libro de Gigantibus, Iosephus lib. 1. Antiquitatum cap. 5. Clemens Alexandrinus lib. 3. Stromatū, Lactantius lib. 2. cap. 15. Tertullianus in libro de habitu muliebri, & de velandis virginibus, Iustinus Martyr in priori Apologia pro Christianis, vbi ita scripsit. Deus eorum, quæ sub cœlo sunt, curam cōmisit designatis ad hanc functionem Angelis, qui ab officio decedentes, victique foeminarum amore susceperunt ex eis progeniem, quam vulgus vocat Genios: & prouecti ad maiorem audaciam, genus humanum sibi subdiderunt partim Magicis litteris, partim incusso metu pœnarum, partim cōmonstratis sacris, quæ constant victimis, odoris, atque libaminibus, quorum tenebantur cupidine; deuinētisq; per hos affectus animis, passim miscuerunt omnia maleficijs. Quapropter poetæ, ac fabulatores nescientes, Angelos, & ex ijs prognatos Genios ré habuisse cum masculis, & foeminis; ciuitates, gentesq; à se memoratas retulerunt ad ipsum Iouem, eiusque, ac fratrum eius Neptuni, Ditisque filios, & horum progeniem. Hæc D. Iustinus.

Præsens tamen cōtrouersia duplici pronūtiato decidenda est. Pri-

imum

De aquilarū pullis.

D. August.

Platonicum dogma de Dæmonibus.

Philo.
Iosephus.
Clem. Alex.
Lactantius.
Tertullianus
Iustinus M.

De Genijs.

1. Pronūtiatio.

Lege quoque Eugub. lib. 8. de pereanni. Phil. c. 32. & 38.

Quod aliud fuerit Angelorum peccatum doctores in. 2. d. 5.

Th. hys.

Dæmones
esse incorpo-
reas substan-
tias.

Concil. Later.

num sit. Dæmones virtute sua non possunt concubitu fœminarum generare. Quod ita probatur. Dæmones sunt substantiæ corporis expertes; & à materia abiunctæ: sed nulla eiusmodi substantia potest propria vialiquam formam inducere in materiam, vt lib. 1. Physicorū ostendimus; igitur Dæmones nequeunt virtute propria generare. Maior probari solet tum alijs argumentis, tum quia cōstat Lucæ cap. 8. fuisse in vno homine Dæmonum legionem, quæ continet sex mille sexcentos sexaginta sex: at si Dæmones corporei essent, non possent in eodem corpore simul consistere, cum penetratio corporum sola diuina virtute dari queat. Adde quod Angelos, siue Dæmones corporibus esse præditos, etsi non sit sententia erroris nomine condemnanda, est tamen parum tuta post decretum Concilij Lateranensis secundi cap. Firmiter de sūma Trinitate, & fide catholica, in quo dicitur Deū ab initio temporis vtramque de nihilo condidisse creaturam, spiritua-lem, & corporalem, Angelicam & mundanam; deinde humanam quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam. Cū igitur concilium Angelos, è quorum ordinibus Dæmones ceciderunt, appellet creaturam spiritua-lem, prout à corporali distinguitur; palam docet tã Angelos, quã Dæmones incorporeos esse.

Quin verò nec si Dæmones essent naturã suã præditi corporib⁹, vt quorundam sententia fuit, possent ex fœminis vi sua liberos suscipere; quia generatiuum teste Aristotele lib. 2. de anima cap. 4. text. 34. supponit vegetatiuum: omne autem corpus, quod vegetatur, & nutri-tur; corrumpitur; vt docet etiam Aristoteles lib. 1. de Cœlo cap. 3. text. 21. & hoc in libro cap. 3. text. 26. quare si Dæmonibus vis ge-nerandi competeret, haud dubiè essent corruptioni obnoxij, quod falsum est.

2. Pronunt.

Secundum pronuntiatum. Probabile est Dæmones corpore extrinsecus assumpto, & ad humanam effigiem conformato, posse fœ-minarum congressu, virtute seminis virilis aliunde arrepti, humanam sobolem procreare. Huiusce pronuntiatii veritas, quam tuetur D. Thomas in 2. dist. 8. quæst. 1. art. 4. & Richardus in 1. dist. 9. quæst. 1. circa primum principale, inde suadetur, quia, vt ex D. Augustino, alijsque Theologis 1. libro Physicorū ostendimus, Dæmones possunt edere effectus naturales applicando ad idoneam materiam naturalia actiua, ad quos illa ingenitam vim habeant. Virtus autem generandi ex parte viri est in semine, quod Dæmon succubus potest à viro ac-cipere, deinde factus incubus in vterum fœminæ transfundere.

D. August.

Ac quod aliquando improbi Dæmones cum fœminis ita concu-buerint multi graues auctores testantur. Qua de re ita scripsit D. Au-gustin⁹ lib. 15. de Ciuitate Dei cap. 23. Creberrima fama est, multiq; se expertos, vel ab eis, qui experti essent, de quorum fide dubitandū non est, audisse confirmant, Sylvanos, & Faunos, quos vulgò incubos vocant, improbos sæpe extitisse mulieribus, & earum appetisse, ac peregisse concubitum; & quosdam Dæmones, quos Dusios Galli nuncupant, hanc assiduè immunditiam, & tentare & efficere, plures, talesq; asseue-

Cap. 9. q. 12
art. 3.

Dæmones, &
Angelos esse
in corporeos
affirmat D.
Diony. c. 4.
d. diuin. nom
d. Greg. Nys.
in lib. d. orat.
D. Chrys. ho-
mil. 22. i Gen.
D. Cyril. lib.
4. in Ioan. e.
10 D. Greg.
lib. 4. dial.

Dæmones
esse incorru-
ptibiles docet
Cōcil. Later.
sub Leone de-
cimo Sess. 8.
& Conci. sex-
tum. Constā-
tinopolita-
num act. 11.

Cap 10. q. 12
art. 3.

Lege Dur. in
2. d. 7. q. 4.
D. Th. 1. p. q.
91. art. 2.

Ciratur hic lo-
cus à D. Th.
1. p. q. 31. a. 3.
ad 6.

asseuerant, vt hoc negare impudentiæ videatur. Hæc Diuus Augustinus.

Idem constat ex epistola decretali Innocentij Papæ huius nominis Octauis, vbi statuitur, vt fidei Inquisitores in maleficas mulieres cum Dæmonibus turpiter consuetudinē habentes, vti par est, animaduertant. Idē affirmat etiam Abulensis quæstione 6. ad caput sextum Geneseos aiens ex ijs conceptib⁹ robustissimos, & procerissimæ staturæ homines nasci, propterea quod vt etiam D. Thomas in 2. dist. 8. quæst. 1. art. 4. ad. 3. & Durandus quæst. 2. aduertit, Dæmones nouerint vim feminum; & opportuniora tempora ad generandum, quib⁹ admirandi, & inusitati partus obuenant. Additque Abulensis ex quorundam opinione Merlinum vatem in Anglia celebrem eo modo fuisse generatum: idemque de Homero poeta refert in eius vita Plutarchus ex Aristotele lib. 3. Poeticæ, & Politianus in sua præfatione in Homerum: quod tñ poeticū videtur. Aduerte autē eos, qui à Dæmonibus ita gignuntur, ñ dici eorū filios, sed illorū potius, à quib⁹ semen decisum capiunt, & à quibus gignendi virtus femini imprimitur. Quemadmodū neq; ij, qui ignem vrendis lignis admouent, propriè dicuntur ligna vrere; sed ignis, cuius calore lignorum materia ad formā ignis disponitur.

Porro secundum hoc pronuntiatum non certa; sed probabili dumtaxat assertione constituimus; quia etsi non videatur dubitandum posse Dæmones applicando naturalia actiua passiuis producere animalia, que ex putri materia oriuntur, quo pacto eorum ope Magi Pharaonis veros serpentes exhibuerunt, vt D. Augustinus 20. lib. de Ciuitat. Dei cap. 19. & lib. 3. de Trinitate cap. 7. & 8. alijque auctores affirmant: tamen num ad generationem humanam semen aliunde assumptum ita accommodare valeant, vt proles concipiatur, ambigū est; idque fieri posse negant nonnulli ex schola Medicorum; propterea quod virtus feminalis insideat in partib⁹ seminis tenuissimis, hoc est in spiritib⁹, qui hinc illuc transferri non possunt, quin euanescent. Quod minimè mirandum est, cum neque Dæmones possint corpora ex elementis formare adeo humanis similia, vt si quis ea diligenter, & cōsideratè attretaret, non posse facile deprehendere non humana, sed fictitia esse, ob discrepantiam mollitudinis, & duritiæ, ac reliquæ tēperaturæ, quam exactè effingere in potestate Dæmonū non est. Id quod affirmat, & exemplis comprobatum fuisse memorat Caietanus in commentarijs secundæ secundæ quæst. 95. artic. 3. Caterum D. Thomas in 2. distinct. 8. quæstione 1. artic. 4. arbitratus, vt supra retulimus, posse Dæmones modo illo humanam prolem edere, ait facile ijs esse (cum magna celeritate moueantur, moueantque corpora eis quoad lationem obsequentia) adhibitis externis fomentis calorem, & spiritus in semine assumpto ad breue illud tempus conseruare.

Quod verò attinet ad locum illum Geneseos, videntes filij Dei filias hominum, &cæt. quem, vti supra retulimus, multi ita interpretati sunt, vt asseruerint Angelos, vel Dæmones propria vi

N huma-

Decretis Innocentis

De Merlino, que ferunt ex congressu Dæmonis generatum.

D. August. de serpentibus Magorum.

Dæmonū imbecillitas in efformandis corporib⁹.

Opinio D. Thom.

Explicatur locus cap. 6. Geneseos.

D. Th. I. p. q. 1. a. 3. ad 6.

Idē negat Ioannes Lucid. lib. 1. de emendatione tempor. c. 4.

q. 12. in q. 4. p. q. 2. hic lo. Th. I. a. 3.

Stirps Seth.
Deū colebat.

humanam prolem genuisse; dicendum nomine filiorum Dei non significari ibi Angelos, aut Dæmones, sed ortos ex sancta stirpe Seth; nomine autem filiarum hominum eas, quæ erant de familia Cain; ut explicat D. Clemens lib. 1. Recognit. D. Cyprianus sermone 5. D. Athanasius lib. de quæstionib⁹ script. quæstione. 19. D. Augustinus lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 23. D. Chrysostomus homil. 22. in Genesim, D. Cyrillus lib. 9. contra Iulianum, Cassianus collatione 8. cap. 23. D. Thomas 1. p. quæst. 51. art. 3. ad 6. Eucherius, Theodoretus, Genadius, Rupertus, Albinus in explicatione eius loci. Alij nomine filiorum Dei, secundum phrasem Hebræam, & sacræ paginæ consuetudinem significari inquit filios iudicum, principum, ac potentum. Quæ de re D. Hieronymus in quæstionib⁹ Hebraicis. His non obstat, quod ubi vulgata editio habet, filij Dei, alia versio habet, Angeli Dei. Primum quia lectio illa communis non est. Deinde quia adhuc appellatione Angelorum non Angelici spiritus; sed homines indicantur. Nam & Dei cultores, iusti ve in sacris litteris interdum Angeli nuncupantur. Lege D. Augustinum quæst. 3. super Genesim, & 15. de Ciuitate Dei cap. 23. & D. Chrysostomum homil. 21. in Genesim.

Altera eiusdē
loci interpr.

Q V Æ S T I O XI.

V T R V M G E N E R A T I O

fit conuersio.

A R T I C V L V S I.

D E C O N D I T I O N I B V S

ad conuersionem requisitis.

Prima con-
ditio.

D. August. de
poeticis trās-
formationi-
bus.

In hac diceptatione aduertendū primò est ad rationem conuersionis quinque condiciones requiri. Prima est, ut id, quod conuertitur, desinat esse. Probat, quia in omnibus conuersionibus ita fieri videmus. Nam v. g. cum aer conuertitur in ignem, desinit esse aer; cum panis in diuina Eucharistia trās-stantiatur, & conuertitur in corpus Christi, desinit esse panis; similiter cum vxor Lot Geneseos 19. in statuā salis cōuersa fuit, extincta est. Deinde ratione confirmatur; quia quod conuertitur, transit in aliud; id enim nomen ipsum, & notio conuersionis indicant; quod autem in aliud transit, proprium esse amittit. Vnde D. Augustinus lib. 18. de Ciuitate Dei cap. 18. ait non fuisse veras conuersiones illas, quas Ethnici poetæ prædicabant à Magis, aut Dijs effectas; ut Arcadam in lupos, sociorum Diomedis in aues; comitū Vlyssis in diuer-

Homerus O-
dyss. 10. Virg.
7. Aen. Ouid.
14. & 16. Me-
tam. Itē Boe-
tius lib. 4. de
consol. Phil.
metro 3.

diuersi generis bestias, Iphigeniæ in ceruam. Non enim per eas, qui conuerti dicebantur, desinebant esse; sed Dæmonum præstigijs humano aspectui subtrahebantur. Non est tamen necesse, ut res conuersa quoad omnes suas partes, ex quibus constat, pereat. Nam conuersio vxoris Lot in statuam salis, vera fuit conuersio, & tamen remansit eius materia. Quod pari modo accidit in conuersione aquæ in vinum Ioann. 2. Nec enim opus fuit aliam in ijs materiam de nouo creari, aut aliunde ascisci. Sat ergo est per interitum, abscessum ve solius formæ desinere esse compositum, si id, quod conuertitur, compositum sit. Nonnunquam tamen omnes compositi partes esse desinunt, ut in sacrae Eucharistiæ mysterio; ubi fit conuersio tam formæ, quam materie panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi, ut docet Concilium Tridentinum Sess. 13. cap. 8. can. 2. Vniuersim autem istiusmodi conuersiones, in quibus tam forma, quam materia deperit, solius diuinæ virtutis sunt. Etenim ut natura in omni actione, & mutatione supponit materiam, solamque formam inducit; ita solam formam salua materia potest expellere: Deus autem ut vtrumque in sua potestate cohibet, & vtrumque valet producere; ita non minus vnu, quam alterum potest extinguere, & in aliud mutare, ut animaduertit S. Thomas 4. contra gent. cap. 63. & in 3. p. quæst. 75. art. 4. ad 3.

Ex dictis facile quibus intelliget non eosdem loquendi modos in omnibus conuersionibus, verè, ac propriè usurpari posse. Etenim in conuersionibus accidentarijs verà, propriaque habentur hæc pronuntiata, candidum fit nigrum, molle fit durum; in substantialibus verò non item: hæc enim, aer fit ignis, homo fit cadauer, minus propria sunt. Ratio discriminis est, quia non ritè dicitur vnum fieri alterum, nisi quando manet idem commune suppositum; siue idem singulare per se subsistens; hoc autem manet, cum mutatio penes sola accidentia contingit, non cum fit penes ipsam substantiam. Multo minus autem usurpari solent eiusmodi propositiones in conuersionibus supernaturalibus, in quibus nulla pars rei, quæ conuertitur, manet, ut in diuina Eucharistia. Ideoque Theologi docent si proprietatem verborum spectemus, neque ea ad alium usum transferamus, ut interdum accidit, falsam esse hanc propositionem, panis fit corpus Christi: in ijs tamen, quæ naturæ vi perficiuntur, verisimilior est ea loquendi ratio; propterea quod in illis eadem communis materia subiiciatur vtrique termino, ut diximus, sed neque in ijs simpliciter admittitur à Philosophis.

Siquis autem petat num in conuersionibus substantialibus aptè usurpentur particulae, de, vel, ex. Ut liceat ne dicere de aere, vel ex aere fieri ignem. Respondemus in conuersionibus naturalibus vtrumque verè proprieque dici. Nam particula, de, indicat subiectum substantiale, seu materialem causam vtrique termino communem. Particula verò, ex, non necessariò importat habitudinem causæ, vel principij, ut cum dicimus homo fit ex corpore, & animo; sed etiam successione, vel ordinè cuiuslibet termini à quo; ut cum creatio definitur productio ex nihilo; & cum nox dicitur fieri ex die. Patet autem ex dictis sen-

De conuersione vxoris Lot

Conci. Tride

Natura in omni actione, & mutatione supponit materiam.

Quædam obseruanda circa modos loquendi in conuersionibus.

Particula, ex, ut latissimè pateat.

Idè afferit D. Th. 3. p. q. 75. a. 6. & in 4. d. 11. ibidè D. Bon. a. 1. q. 2. Hugo V. d. lib. 2. p. 8. c. 9. Innoc lib. 4. de myst. c. 8. & 19. Lege etiam Concil. Lat. c. Firm. Cōstant. Sess. 8.

Lege Sorariū 3. p. q. 75. disput. 51. Sect. 9.

sum utriusque particulae, apte conuenire in conuersionem substantialem naturalem. In supernaturalibus autem, in quibus nihil substantiae, eius, quod conuertitur, remanet; usus particulae, de, locum non habet: quia talis loquendi modus falsus est, ut satis constat, nisi ea particula, sumatur pro particula, ex, usus uero particulae, ex, utrobique communis est, quia in omnibus conuersionibus inuenitur successio, vel transitus ab uno ad alterum.

2. **Conditio.** Secunda conditio requisita ad veram conuersionem, est, ut id, in quod fit conuersio, aliquo modo accipiat esse, vel nouam dependentiam, aut aliudquod simile. Probat, quia alioqui si res, in qua alia conuertitur, eodem prorsus modo se habeat, atque antea; nihil causae erit, cur ea, quae conuertitur, in illam potius, quam in aliam conuerti dicatur. Item quia conuersio, cum non sit pura desitio, alioqui esset annihilatio, vel corruptio; cumque non fiat per solam subtractionem concursus causae agentis, sed per influxum positium illius, atque adeo per actionem; consequens est ut tendat in rem aliquid ei conferendo eo modo, quo diximus. Et hoc quidem planum est tam in naturalibus conuersionibus, quam in ijs, quae supra naturae vim peractae fuerunt, quibus noua forma in materiae introducta est, ut in conuersione uxoris Lot, & aquae in uinum, de quibus supra. Siquidem id, in quod aliud ita conuersum dicitur, re uera generatur, accipitque de nouo esse. Sed idem quoque in diuina Eucharistia suo modo contemplari possumus; ubi corpus Christi per actionem, qua panis in ipsum conuertitur, accipit esse substantiale, non quasi tunc de nouo productum; cum iam id a parte rei habeat; sed illud idem esse sub nouo modo supernaturali cum dependentia a speciebus. Sic enim sub ijs latet, ut eas ex lege sacramenti, quocumque deferantur, comitetur, & iisdem corruptis sub eis esse definat.

3. **Conditio.** Tertia conditio, quae ex duabus superioribus colligitur, est ut uer- Scot. in 4. d
II. q. 3.
setur inter duos terminos utrinque positiuos. Nam cum conuersio sit transitus quidam, & in omni transitu detur unum, a quo, & aliud, ad quod tenditur; oportet in omni conuersione dari terminum a quo, & terminum ad quem. Debere autem hos, esse duas res positiuas inde constat, quia nihil amittit esse, nisi quod esse habet, atque adeo quod est quidpiam positiuum: & nihil terminat ueram, positiuamque actionem, nisi quod uerum, & positiuum esse obtinet. At id, quod conuertitur, amittit esse: & conuersio est uera, ac positiuam actionem terminata ad id, in quod fit conuersio.

4. **Conditio.** Quarta conditio est, ut sit connexio quaedam, & dependentia inter desitionem termini a quo, & successione termini ad quem: ita ut ille definat, quia hic subsequitur, & ut desitionis successio fiat: alioqui non diceretur unum conuerti in aliud: sed erit pura desitio unius, & simplex productio alterius.

5. **Conditio.** Quinta conditio est, ut sit aliquid utrique termino commune; alioqui non dabitur connexio, & ordo inter terminos conuersionis. Quod autem tale quid in omnibus conuersionibus inueniatur, inductione conspi-

D. Th. 3. p. 4.
75. & 4. corr.
get. c. 63. Scot.
in 4. d. 9. q. 2.
a. 2. ad. 3. Du.
rad. d. 11. q. 2.

conspicuum fiet: siquidem cum per conuersionem noua forma materiã subit, interuenit communis materia: & in mysterio Eucharistiæ manet Christi corpus sub eisdem speciebus, sub quibus panis fuerat; idẽq; suo modo cõtinget in cæteris cõuersionibus, quæ diuinitus fieri possunt, si modò propriè conuersiones fuerint. Obijciat tamen aliquis, Deus ex cõmuni sententia Theologorum potest conuertere lapidem in Angelum v. c. & quamlibet creaturam in aliam: atqui nulla pars lapidis, nec aliquod eius accidens potest manere in Angelo. Igitur ad veram conuersionem non necessariò dandum est aliquid cõmune vtriq; termino. Occurrendum posse in Angelo diuinitus seruari aliqua accidentia, quæ in lapide extiterant, & viceuersa, vt alibi ostensum à nobis fuit, idq; ad rem propositam fat esse

Obiectiõ.

Responsio.

Scot. in 4. d.
11. q. 1. a. 2. & 1
quodl. q. 10.
Rich. d. 10. a.
3. q. 1. Palud.
d. 11. q. 3. Capr
a. 3. ad 1. Dur.
cõtra 2. cõcl.
Mai. q. 7. a. 3.
Sot. d. 9. q. 2.
art. 4. Gabr.
lect. 40. in
Can. Belar.
lib. 3. de Eu-
cha. c. 13.

ARTICVLVS II.

DISPVATATIO QVÆSTIONIS,
eiusque dilutio.

HIs ita explicatis, erit qui probet generationem neutiquam esse conuersionem. Primum, quia terminus à quo generationis, est priuatio; conuersionis autem positium quid, vt diximus. Secundò, quia in generatione manet eadem materia: in conuersione autem interdum manet, vt de virga Aaronis affirmat D. Chrysostomus in Ioannẽ homil. 21. & D. Thomas in 2. dist. 18. quæst. 1. art. 3. & 4. At non ita res habet in diuina Eucharistia v. g. vbi neque forma, neq; materia panis manet. Tertiò, quia conuersio importat duplicem actionem, alteram negatiuam, qua res, quæ conuertitur, euanescit; alteram positiuam, qua ponitur id, in quod fit conuersio: generatio autem nõ est nisi vna simplex actio: neque obstat, quod tam generatio, quàm cõuersio possunt ferri in eundem terminum, vt cum generatur ignis, in quem aer conuertitur. Non enim vnitas specifica actionis sumenda est præcisè à termino ad quem materialiter sumpto, sed secũdum modũ & rationem formalem, sub qua terminat: at ignis terminat generationem, vt quid generabile, conuersionem autem vt quid conuertibile (liceat enim inopia vocabuli sumere conuertibile pro eo, in quod fit conuersio) constat autem diuersam esse rationem generabilis, & conuertibilis. Generabile enim dicit producibile ex priuatiuo, vt termino à quo, seu potius ex priuatione formæ rei, quæ gignitur sub eadem communi materia. Conuertibile autem, producibile ex alio positiuo, in cuius vicem succedit, seruat cæteris conditionibus, quas paulò ante recensuimus. Itaque vt productio hominis per creationem, & generationem, esto in eundem materialem terminum ferantur, omnium consensu distinguuntur specie; quia creatio terminatur ad hominem, vt producibilem ex nihilo; generatio autem vt producibilem ex alio iuxta modum, quem diximus: ita generatio, & conuersio, licet ha-

Primũ arg. p
parte negat.
quæst.
2.

3.

Cõfutatõ res
ponõis.

Creatio, & ge-
neratio eius-
dem vt diffe-
rant.

beant eundem terminum ad quem materialem; ob diuersitatem rationis formalis, natura, specieque inter se different.

Primū pronuntiatum.

Hæc controuersia duplici pronuntiato enodabitur. Primum est, Omnis generatio, quæ naturæ viribus fit, est conuersio: non tamen omnis, quæ diuinitus dari potest. Prior pars ostenditur, quia cum natura aliquid generat, semper vnū in alterū cōuertit, vt cū ex aere generat ignem, vel ex aqua terram. Idemque in cæteris eiusmodi videre licet. Posterior pars suadetur, quia si Deus nunc creet materiam, & eam præuis accidentibus disponat, deinde formam ignis in ea producat: talis productio erit generatio, vt liquet ex ijs, quæ à nobis in hoc libro, & in primo Physicorum tradita sunt: & tamen ea generatio non erit conuersio, quia tunc nihil dabitur, quod dici possit in ignem conuerti: ergo non omnis generatio, quæ diuina virtute effici potest, conuersio est.

2 Pronuntiatum.

Secundum pronuntiatum. Cū generatio, & conuersio in productione alicuius rei simul concurrunt; sunt vna, & eadem actio realiter; non tamen eadem essentialiter. Huius pronuntiatum veritas, quoad priorem partem, ex eo ostenditur; quia conuersio est actio positua & realis; nec enim est sola desitio rei, quæ conuertitur, vt ex dictis constat. Non sunt autem ponendæ in generatione duæ actiones; vna, quæ dicatur conuersio; altera, quæ vocetur generatio, cū eam multiplicationem nulla ratio, aut necessitas persuadeat: ergo generatio, & conuersio cū simul concurrunt, sunt vna, eademque actio realiter.

Probatio prioris partis.

Confirmatio posterioris.

Deinde quod non sit eadem actio essentialiter, quæ erat posterior pars eiusdem pronuntiatum, probatur; quia conuersio in suo conceptu quidditatiuo includit terminum à quo posituum: generatio autem non nisi priuatiuum. Præterea idem ostendunt aliæ differentia, quas diximus inueniri inter conuersionem, & generationem. Idem confirmant rationes initio huius articuli à nobis adductæ; planè enim cōcludunt dari intrinsecam distinctionem inter generationem, quæ generatio, & qua conuersio est; non tamen maiorem, quàm essentialē. Vbi aduerte conuersionem esse quid cōmune comprehendens sub se varias species, vt conuersionem panis in corpus Christi, conuersionem vxoris Lot in statuam salis, conuersionē aeris in ignem, cū ex aere ignis generatur, aliasque huiusmodi. Verū cū ex aere fit ignis, licet ibi interueniat species quædam conuersionis eadem re cū generatione eiusdē ignis; ea tamen conuersio distinguitur specie à generatione ignis, vt prædicta argumenta conficiunt.

Responsio ad arg. pro parte negat.

Igitur ad ea, quæ initio huius articuli proposuimus, dicendū ijs tantūmodo concludi generationem, & conuersionē distingui inter se essentialiter, intellige cū simul concurrunt: alioqui cū vna absque alia inuenitur, vt adductis exemplis ostendimus, planum est illas re ipsa differre. Aduerte autem circa tertium argumentū nomine conuersionis non ex æquo importari actionem posituam, & negatiuam; sed illā primò, hanc secundaria ratione, & vt quid connotatum.

QVAES.

QVÆSTIO XII.

VTRVM GENERATIO SIT

vera actio momentanea; an non.

ARTICVLVS I.

OPINIO EXISTIMAN-
tium non esse.

Heræus in tractatu de vnitae formarum quæst. 17. Caietanus 1. p. quæst. 54. art. 3. & in libello de ente & essentia quæst. 17. alijque nonnulli negatiuam partem amplexi sunt aientes vbi primum materia accidentibus ad recipiendam formam necessarijs præparata, ac disposita est, resultare in ea formam (si modo ex ijs sit, quæ de materiæ potestate educuntur) resultare, in quam, vi antecedenti dispositioni sine vlla noua actione, similiterque in generatione hominis, momento, quo à Deo anima corpori disposito infunditur, nullam dari neque ex parte Dei, neque ex parte generantis actionem, qua vnio animæ cum materia attingatur, vel qua producatum compositum. Quod si his auctoribus opponas Aristotelem numerantem generationem inter mutationes, actionesque positiuas. Occurrunt non loqui tunc Philosophum de generatione nuda, hoc est, de introductione formæ per se, sed vnâ cum præuia alteratione, prout extrinsecus terminatur ad esse rei in instanti genitæ.

Videtur autem hæc sententia hisce argumētis comprobari. Primum, quia si generatio pro introductione formæ esset vera actio momentanea, vnum è duobus incommodis sequeretur; vel aliqua substantia foret immediatū principium suæ operationis, quod admittendum non esse ostēdimus in Physicis; vel aliqua substantia ageret interuentu accidentium, quæ non existunt, quod est contra Aristotelem 1. lib. Poster. cap. 4. vbi ait, id quod non est, non posse esse causam eius, quod est, & lib. 2. Phys. cap. 4. text. 37. & lib. 5. Metaphy. cap. 2. text. 3. vbi docet effectum in actu, & causam in actu esse simul. Sequi verò ex his alterum, patet. Nam eo puncto temporis, quo forma materiam subit, nullum iam est in ea accidens à generante productum, facta videlicet resolutione vsque ad materiam primam. Quare vel generans eiusmodi actionem immediatè eliciet è sua substantia; vel certè ex accidentibus, quibus antea materiam apparauerat, quæ tamen iam euanescere.

Secundò, Omnis actio est accidens, & omne accidens recipitur in singulari per se existente, vt docet Aristoteles lib. 1. Metaphys. cap. 1.

atqui

Ut lib. 5. Phy
cap. 1.

lib. 1. Phys. c.
7. q. 18. a. 6.

Primum arg.
p parte neg.

Id, quod non
est, non posse
esse causam
eius, quod est.

2. Argum.

atque generatio sumpta pro introductione formæ nõ ita se habet; quãdo quidem eius subiectum est materia prima, asserente eodem Aristotele hoc in libro capit. 4. text. 24. ergo talis generatio non est vera actio.

3. Argum.

Tertiò. Hęc sententiam probant multa loca Aristotelis. Nam in libro categoriarum cap. 13. generationem numerat inter species motus. Quod etiam facit lib. 3. Phys. cap. 2. text. 6. alijsq; in locis. Præterea lib. 5. eiusdem operis cap. 1. text. 7. asserit in omni mutatione dari prius & posterius & lib. 6. c. 3. text. 22. probat vniuersim id, quod mutatur, partim esse in termino à quo, partim in termino ad quem; & cap. 6. text. 54. & 55. ait omne, quod mutatur, tempore mutari, nec fieri posse, vt quicquam in instanti mutationem subeat. Et denique lib. 7. cap. 4. text. 34. comparat inter se generationes quoad tarditatem, & velocitatem. Quibus perspicuum videtur non dari in disciplina Aristotelis generationem, quæ sit vera mutatio positiva, actioque momentanea, proindeque veram generationem nihil aliud esse, quam alterationem, quæ formæ introductionem præcedit.

ARTICVLVS II.

CONSTITVITVR VERA

Sententia: diluuntur argumenta
aduersariorum.

Assertores par-
tis affirmati-
uz, quæ de-
fenditur.

Contraria tamen opinio, & veritati, & Peripateticæ doctrinæ consentanea est, eamque amplectitur D. Thomas in quæst. de potentia quæst. 3. art. 3. Henricus Gandauensis quodlib. 9. q. 4. Scotus in 2. dist. 2. quæst. 9. Capreolus in 2. dist. 13. quæst. 1. art. 3. Alensis 3. p. quæst. 7. memb. 6. Auerroes lib. 4. Physic. comm. 129. & lib. 5. comm. 8. Simplicius lib. 5. eiusdem operis ad text. 8. ac cæteri fere tam Græci, quam Latini interpretes. Nam quod nonnulli pro contraria sententia D. Thomam, aliosque graues auctores citant, quia interdum in eis legunt generationem esse terminum extrinsecum alterationis; leui planè indicio id colligunt. In neutra enim sententia inficiandum est alterationem terminari extrinsecus ad generationem, cum ad eam ordinetur. Nec quicquam impedit, quominus vna actio sit terminus extrinsecus alterius, vt calefactio illuminationis.

Eius rationes

Generatio
nõ est altera-
tio.

Primum igitur quod generatio sumpta pro momentanea formæ introductione distinguatur intrinsecè, & essentialiter ab alteratione, ostenditur, tum quia generatio ita spectata habet pro termino substantiam; alteratio qualitatem; talis verò differentia ex parte termini intrinsecum, & essentialiale discrimen ponit inter mutationes, vt alibi docuimus. Secundò quia cum introductionem formæ non antecedit vna alteratio, sed multæ; tot videlicet, quot accidentia generans in-

Soncinas lib.
8. Met. q. 14.
ad 1. Abul. in
c. 1. Math. q.
57.

Lib. 5. Phys.
c. 4. q. 1.

mate-

materiam inuehit, vt eam recipiendæ formæ idoneam reddat: vel generatio consistit intrinsecè in vna aliqua dumtaxat earum alterationū: vel in collectione omnium; quorum neutrum dici potest: non primū, cū nulla sit maior ratio, cur in vna, quàm in alia ponatur. Non secundum, quia sequeretur generationem non esse vnā simplicem mutationem; sed plures, contra communem sententiam Philosophorum, præsertim Aristotelis lib. 5. *Physic.* cū de vnitāte mutationū disserit. Igitur inter generationem prædicto modo consideratam, & inter alterationem necessariò constituendum est essentiæ discrimen; quod nonnulli contrariæ partis auctores negant.

Generatio est mutatio vna, simplexque.

Deinde, quod generatio pro momentanea introductione formæ sit vera, & realis actio, ostenditur; quia generatio ita accepta, est mutatio, vt in confesso est apud omnes; cū per eam materia in instanti generationis aliter se habeat secundum formam, quàm recipit, ac se se habebat tempore generationem antecedente. Deinde hæc mutatio est realis, vt satis indicat eius terminus, tum proximus, & immediatus, qui est forma; tum mediatus principalis, qui est compositum. Item verò talis mutatio infertur ab agente, hoc est, à generante, siue ab introducente formam: est ergo actus agentis: atqui actus agentis, vt agens est, nihil est aliud, quàm actio: igitur prædicta introductio formæ, est vera, & realis actio momentanea. Præterea cū leo leonem gignit, datur vera actio, qua generans formam geniti, saltem vt terminum minus principalem producit, vnitque cum materia; siquidem producere, & vnire, est agere: atqui istiusmodi actio re ipsa generatio est, vt quæstione proxima ostendemus; igitur generatio est vera actio. Denique aggeneratio, quæ datur dum viuens nutritur, est vera actio: siquidem est motus continuus, vt progressu demonstrabim⁹, & omnis motus realiter est actio, vt lib. 3. *Physicor.* cap. 3. quæst. 1. art. 2. docuimus: ergo & totalis generatio, vera actio dicetur; cū vtrobique eadem sit ratio.

Generatio est vera, & realis actio.

Postremò, quod hæc nostra sententia Peripatetica sit, ex eo probatur, quia Aristoteles multis in locis facit generationem mutationem realem, diuersam ab alterationis motu, formæ introductionem præeunte, vt lib. 5. *Physicorum* capit. 1 vbi mutationem in generationem, & in motum, vt in distincta membra partitur. Et hoc in lib. capit. 4. textu 24. & rursus lib. 5. *Physicorum* capit. 1. textu 8. vbi docet aliud esse subiectum generationis, aliud alterationis; & eodem lib. capit. primo text. 9. & capit. 5. text. 51. cū affirmat generationem non esse motum, propterea quod hic inter terminos contrarios, illa inter contradictorios versetur: & eodem lib. cap. 1. text. 10. cū ait ad substantiam non esse per se motum, atque ita generationem motum non esse.

Quod hæc opinio sit Aristotelis.

Quoniam igitur argumenta alterius opinionis, & si in speciem probabilia sint, non tamen institutum probant; ea diluemus. Ad id, quod initio propositū fuit, respondendū est è duobus illis incōmodis

Responso ad argumenta superioris art.

O

pri-

Ad. 1. primum non rectè colligi; secundum in tali euentu reuera incommodū non esse. Etenim substantia non attingit generationem, nisi interuentu accidentium, quæ licet in eo instanti pereant; adhuc tamen eorum vi generans actionem generandi elicere potest: sat enim est perseuerasse illa vsque ad instans generationis extrinsecè; neq; in eo, nisi ratione subiecti intereuntis, desisse. Quæ enim ita desinunt censentur quodammodo adhuc esse, cum inter momentum generationis, & antecedens tempus, quo extiterunt, nulla duratio interiecta sit.

Ad. 2. Ad secundum concessis ijs, quæ in eo assumuntur, respondendum est, licet generatio in materiam recipiatur, id non esse impedimento, quominus dicatur à supposito, siue singulari per se existente sustineri, & in eo recipi. Nam cum materia sit pars suppositi, dicetur quidem generationem sustentare, vt quo; ipsum vero suppositum, vt quod. Siquis verò vrgeat generationem tum forma, tum supposito priorem natura esse; quare non videri quo pacto in illo originis momento sustentari queat à supposito. Respondemus, quod supra, esse quidem priorem in genere causæ agentis, posteriorem in genere causæ materialis.

Generatio sustentatur à supposito.

Ad. 3. Pro solutione tertij argumēti, quod Aristotelicæ doctrinæ testimonijs innititur, repetendum est, quod alibi monuimus ex Simplicio lib. 5. Physicor. text. 8. & Auerroe lib. 6. Physicor. comm. 59. & lib. 8. comment. 55. M. Alberto 1. huius operis tractatu 1. cap. 21. & alijs, generationem apud Aristotelem (quod etiam aduersarij fatentur, vt initio quæstionis præfati sumus) interdum sumi pro alteratione præuia vnà cum suo termino extrinsecò, qui est formæ substantialis introductio: nonnunquam pro sola introductione eiusdem formæ. Igitur cum Aristoteles generationes motibus annumerat, eas ve quoad velocitatem, & tarditatem comparat; generationis nomen in priori sensu accipit, non in posteriori. Item locis alijs in argumento adductis, vbi de mutatione loquitur, non agit de mutatione in toto suæ significationis ambitu, prout motum, generationemque comprehendit; sed pressius, vt interdum solet, prout de mutatione successiua duntaxat, siue de motu dicitur. Atque ita cum ait in omni mutatione dari prius, & posterius; perinde est ac si dicat, in omni motu. Et in hunc sensum alia his affinia testimonia accipienda sunt.

Duplex acceptio generationis.

Q V Æ S T I O XIII.

IN QVA NAM ACTIONE
generatio propriè consistat.

A R T I C V L V S I.

DE:

DECERNITVR CONSISTERE

in actione, qua generans vnit formam cū materia. Disquiritur num in humana generatione talis actio detur.

Via superiori disputatione conclusum à nobis fuit generationem esse veram, germanāque actionem, proximum est vt quæ nam actio ea sit, scrutemur. Hæc difficultas, vt explicatè enodetur, aduertendum est cū quippiam generatur, præter antecedentium dispositionum productionem, in qua generationem propriè sumptā minimè sitam esse ostendimus; dari productionem formæ, siue introductionem, vniōnem ve eiusdem cum materia; itemque productionem totius. Querimus ergo in quonam ex his generatio formaliter constitui debeat. Quod nō in productione totius, ex eo suadetur; quia, vt inferius à nobis probabitur, totum non efficitur per aliquam veram actionem sibi propriā distinctam ab ea, qua forma gignitur, seu vnitur cum materia. Quare cū generatio sit vera actio, non consistet in ea, qua totum peculiari- ter fiat. Deinde quòd non consistat absolutè in illa, qua producitur forma, probatur, quia vt rectè ait Caietanus 1. p. quæst. 118, art. 2. & Hispalensis 1. sentent. dist. 5. quæst. 1. art. 3. & Soncinas 8. Metaphy. quæst. 14. productio formæ non pertinet per se ad rationem formale, & intrinsecā generationis (intellige nisi productio formæ, & eius vnitio in eandem formaliter actionem recidant, qua de re infra.) Nam in resurrectione, quæ iterata quædam generatio est, nō producitur forma, sed vnietur. Et si aliud quoduis agens productā iam ab alio formam cū materia copulare posset; haud dubiè diceretur generare, si eam tantum cum materia coniungeret; quemadmodum parieti calcem admouens, parietem dealbare perhibetur; cū tamen candorem ipse non producat, sed calci inhærentem parieti ad moueat, iungatque. Superest ergo, vt generatio cōsistat formaliter in actione, qua forma in materiam inducitur, seu cum ea copulatur.

Verum quonam pacto id in humana generatione constet, grauis dubitatio est; in qua duæ occurrunt celebriores sententiæ. Prima est D. Thomæ 1. p. quæst. 118. art. 2. ad 4. & lib. 2. contra gentes cap. 89. alijsque in locis, Scoti in 1. distinct. 17. quæst. 3. Richardi in 2. distinct. 17. quæst. 3. Capreoli dist. 15. quæst. vnica, Bassolij distinct. 19. quæst. vnica art. 3. Ferrariensis ad caput citatum contra gentes, & aliorum complurium, qui ex parte hominis generantis nullam ponunt actionem, quæ intrinsecè attingat animam rationalem, eam cum materia vniendo; aiuntque, vt homo hominem gignere dicatur, iuxta celebre illud pronunciatum Aristotelis lib. 2. Physi. cap. 2. text. 26.

Quod generatio nō consistat in productione totius.

Nec in productione formæ.

Sed in vniōne cum materia.

De generatione humana.

1. Opiniō.

Aristot.

Abulenſis ad
c. 22. Matth.
9. 238.

sol, & homo generant hominem; sat esse præparari ab eo materiam, in quam, ubi primum perfectè disposita est, Deus animam infundit, vnitque corpori.

2. Opinio.

Secunda opinio est Caietani 1. p. quæst. 18. art. 2. Soncinatis lib. 8. Metaph. quæst. 14. aliorumque arbitrantium in generatione humana dari ex parte hominis generantis actionem terminatam intrinsecè ad animam rationalem, non secundum se, vt absolute accipit esse, siue prout est creabilis (sic enim terminus est creationis) sed quatenus accipit esse in materia, & cum ea copulatur, siue prout est corpori vni-

Præsertim re-
centiū Philo-
sophorum.

Prioris sententiæ fundamētum.

Prior sententiæ ex eo probatur, quia superuacanea videtur talis actio à generante elicitæ; cum Deus, dum animam creat, infunditque; eam simul vniat; esto id non præstet per eandem formaliter actionem, sed per actionem re ipsa eandem, formaliter tamen diuersam, quatenus creatio terminatur ad esse animæ absolute; vnitio verò ad inesse, hoc est, ad esse eiusdem prout inest in materia, eamque informat, ac sibi coniungit. Secundò, quia non posse dari talem actionem ex parte generantis, videtur manifestum. Nam cum illa debeat esse spiritalis (vt quæ pro termino habeat immaterialem substantiam, reque ipsa idem cum ea sit, quemadmodum & cæteræ actiones cum suo termino intrinsecò) utique non poterit à potentia gignente, quæ materialis, & corporea est, ac nullo pacto aliunde eleuatur, efficienter proficisci.

Rationes pro secunda opinione.

Posterior opinio ex eo suadetur, quia cum generatio, vt supra ostendimus, consistat in actione, qua forma materiæ copulatur, cumque anima rationis particeps, sit formalis terminus, à quo humana generatio speciem sortitur; non videtur quo modo talis generatio constare queat, nisi detur actio, quæ circa animam versetur, eamque vti proprium terminum intrinsecè attingat, & materiæ vniat. Nec satisfaciunt, qui ponunt actionem illam ex parte solius Dei creantis simul animam, copulantisque cum materia. Nam si homo ad eam eliciendam non concurrat, cum in ea formaliter, proprièque generatio consistat; haud propriè dicetur hominem gignere, vel certè humana generatio cum aliorum vinentium generatione non vniuocè conueniet; quorum primum etsi concedat Henricus Gandauensis quodlib. 3. quæst. 16. & Marsilius 1. huius operis quæst. 2. art. 2. Posterius verò Abulensis super lib. Geneleos cap. 2. Neutrum tamen Peripateticæ doctrine consentaneum est. Non primū, cum Aristoteles loco illo Physicorū, quem antè citauimus, communi philosophorum consensu absolute pronuntiet hominem à sole, & homine generari, & lib. 2. huius operis cap. 6. text. 39. & lib. 12. Metaph. cap. 3. text. 13. hominem generare hominem. Non secundum; cum idem lib. 2. de partibus animalium cap. 1. dicat hominem gignere hominem, vt stirps stirpem ex subiecta sibi materia. Nec probanda est responsio Ochami quodlib. 2. quæst. 10. & 11. vbi ait ex eo quod homo productionem, vniionemque animæ sensitiuæ, quæ cum anima rationali permaneat, simul attingit, dici hominem generare; esto circa animam rationis participem nullam

edat

Henric. Gād.

Aristot.

Reijcitur opinio Ochami.

In quæst. utrū
in homine
plures sint
animæ, an v-
na tantum.

edat actionem. Hæc enim sententia præterquam quod ponit in ho-
mine plures animas, quod progressu confutabimus, quod ad præsen-
tem disputationem attinet; ex eo refellitur, quia ut homo non consti-
tuitur in esse hominis per animam sensitivam; sed per rationalem; ita
ut quis dicatur hominem generare, non sat erit solam formam sensiti-
uam producere, aut unire materiæ.

Præterea, quod ut homo dicatur generare hominem, non sufficiat
induci ab illo dispositiones, quibus perfectis Deus animam creat, ex eo
convincitur, quia si dispositiones, ut generantis instrumenta ipsam
actionem generandi non edunt; sed obseruiunt duntaxat ad reddendā
materiæ suscipiendæ formæ idoneam; profecto ut tales dispositiones
non concurrunt actiue, sed habent se se ex parte materiæ; ita nec gene-
rans dicetur per eas actiue concurrere, proindeque nec merito illarum
dicendus erit homo generare, cum generare sit agere.

Ex doctrina
Aristot. lib. 1.
Metaph. c. 15

Denique idem ex eo concluditur, quia relatio paternitatis, qua So-
phroniscus refertur ad Socratem, habet pro fundamento proximo ali-
quam actionem; non aliam, quam eam, qua Sophroniscus attigit unio-
nem animæ Socratis cum eius materia: siquidem productio antecedē-
tium dispositionum non est vna actio, sed plures specie differentes, ut
alibi docuimus. Quare inficiandum non est dari talem actionem à ge-
nerante editam.

Quod sic fun-
damentū pro-
ximū paterni-
tatis

ARTICVLVS II.

PROBABILIVS VIDERI

etiā in generatione hominis dari ex parte ge-
nerantis actionē, quæ animā intrinsecè
attingat, eam corpori uniendo.

H I S ita disputatis quanuis vtraq; pars controuersia admodum
probabilis sit, & nos priorem alibi secuti fuerimus: nunc tamen
re diligentius considerata posteriorem, quam scimus in philo-
sophantium schola indies magis probari, quæque Aristotelis doctrinā
magis sapit, eligendam iudicamus: iuxta quam dicendum erit cum Sco-
to in 4. dist. 43. quæst. 3. art. 3. & Capreolo eadem dist. quæst. 2. art.
3. contra Henricum Gandauensem quodlib. 11. quæst. 14. & alios, nō
posse animam separatam propria virtute unire se materiæ diuinitus dis-
positæ: siquidem indiget prædicta actione unitiua. Quare ad primum
argumentum aduersariorum respondemus, cum Deus animam ratio-
nis participem creat, eam simul unire, non tamen se solo, sed simul cū
generante; concurrento videlicet cum eo per commuem concursum
ad eam actionem unitiuam, quam generans seminariæ virtutis inter-
uentu elicit: habet enim humana proles ex naturæ ordine talem à suis
parentibus dependentiam, quemadmodum & cætera cōposita natu-
ralia

ralia à suis. Quanquam posset Deus, si vellet, absque opera generantis, efficaciorum concursum adhibendo, animam corpori perfecte unire, ut faciet in resurrectione, quæ, ut paulò post dicemus, generatio quædam est.

Solut. 2. arg.

Quo in euentu possit actio spiritalis elici à potètia corporea.

Anima rationalis quo ad officium informandi pèdet à corpore

Ad secundum respondendum, actionem, qua generans attingit unionem animæ rationalis cum materia, esse idem re cum anima, esseque immaterialem, quanuis eliciatur à potentia corporea non eleuata; nec id pro absurdo reputandum esse. Primum, quia non est actio productiua rei spiritalis, sed eius unitiua dumtaxat. Secundò, quia non per se, ex vi agentis causæ; sed quasi ex accidente spiritalis est, quatenus videlicet incurrit in spiritalem terminum, à quo immateriale esse sortitur. Tertiò, quia licet tendat in animam rationalem, quæ quoad substantiam supra materiæ conditionem eminent; versatur tamen circa illam, quatenus habet quodammodo esse materiale, & dependens à corpore, ut loco citato primæ partis, rectè dixit Caietanus; siquidem esto secundum se à corpore non pendeat; nihilominus quoad officium informandi, actuandi que materiam, quo pacto in eam fertur uniuersi actio, ab illo dependet. In quam sententiam lege D. Thomam in quæstionibus disputatis, quæst. vnica de anima art. 1. & Henricum Gandauensem quodlib. 6. quæst. 14. Sanè in aggeneratione hominis, ut supra annotauimus, similis actio datur, qua animus materiæ denuò accedenti unitur: alioqui aggeneratione non esset motus, cum omnis motus sit idem re cum actione mouentis: & tamen ea actio spiritalis est; licet à virtute nutriente, siue augente, quæ materiæ inhæret, proficiscatur. Quare nihil mirum si cum homo de integro generatur, idem eueniat.

Proxima quæstione,

Ex doctrina Aristot. lib. 1. Metaph. c. 1.

In nostris Physicis lib. 3. c. 3. q. 1. art. 2.

Q V Æ S T I O XIII.

V T R V M H V M A N Æ G E-
nerationes supra naturæ vim editæ propriè,
vniuocè que generationes sint: an non.

A R T I C V L V S I.

A R G V M E N T A P A R-
tis negatiuæ.

Quatuor hu-
manæ genera-
tionis modi.

Vctor eius opusculi, cui titulus est, sermones ad fratres in eremo. (circunfertur inter opera D. Augustini) D. Anselmus lib. 2. cur Deus homo. Alensis 3. p. quæst. 8. m. 1. D. Bonaventura, & Richardus initio lib. tertij sent. alijq; nonnulli quatuor humanæ generationis modos recèsent.

Primus

Primus est absque mare, & foemina, vt productio Adami. Secundus absque foemina, sed interueniente mare, vt productio Euæ, cuius corpus Deus ex Adami costa efformauit. Tertius absque mare, sed cõcurrente foemina, cuiusmodi fuit humana Christi generatio ex Virgine. Quartus ex mare, & foemina, qualis est ordinaria, & communis aliorum hominum generatio. Ad primum membrum reuocari potest resurrectio. Nam & Christi resurrectio, generatio appellatur verbis illis Psalmi 2. Dominus dixit ad me filius meus es tu, ego hodie genuite. Quæ etiam de Christi resurrectione intelligenda esse docuit D. Paulus actorum 13. sumpto inde argumento ad astruendam fidem resurrectionis Christi. Et Matthæi 19. communis corporum resurrectio, dicitur à Christo regeneratio.

Est ergo non leuis controuersia, an vt generationi quarto modo sumptæ, ita & reliquis tribus propriè, vniuocèque conueniat physicæ generationis definitio, quam superius inculcauimus. Pro parte negatiua hæc sunt argumenta. Primum, quia cum tres illæ generationes naturæ vim excedant, miraculosæ sunt; miraculosum autem, & naturale videntur distingui inter se, nec in vnam definitionem conuenire. Secundò, quia generatio, vt superiori quæstione statuimus, consistit formaliter in vnitione formæ cum materia, ad quam generans vnà cum Deo concurrat: & tamen ad nullam illarum trium generationum concurrat generans. Item, quia prima, & secunda generatio nō sunt actiones vitales, cum non procedant à principio vitæ coniuncto; at vitales actiones à non vitalibus videntur genere distingui. Præterea, generatio exigit in materia naturalem potentiam, siue aptitudinem ad recipiendam formam (siquidem generatio est progressio à priuatione formæ in subiecto natura apto) sed re intereunte non manet iam in materia talis potētia, seu aptitudo ad illius rei formam; quemadmodū nec in natura datur potentia actiua, quæ illam possit introducere: ergo si illa met forma rursus in materiam diuinitus inferatur, vt fiet in resurrectione corporum; non poterit ea introductio, generatio appellari. Deniq; generatio humana Christi habet pro termino Personam Verbi, cum actiones non nisi ad supposita terminentur, & ibi nullum sit suppositum humanum, sed diuinū dumtaxat, quod est Persona Verbi incarnati: atqui persona dicitur de persona diuina, & humana analogicè: ergo generatio humana Christi non cõuenit cum alijs generationibus nisi analogicè. Ex quo sequitur illi, cæterisque generationibus prædictam definitionem, quæ vna, & vniuoca habetur, non ritè accommodari.

ARTICVLVS II.

EXPLANATIO CONTROVERSIÆ;
& dilutio argumentorum superioris articuli.

Ad

Lege D. Gre.
Naz. orat. in
sanctū baptis.

Resurrectio
in diuinis lit.
generatio,
vel regenera-
tio vocatur.

Primū arg.
pro parte ne-
gatiua.

2.

3.

4.

5.
De termino
generationis
humanæ
Christi.

De analogia
inter Personā
diuinam, &
creatam D.
Th. 1. p. q. 29
art. 4.

Multiplex cō-
sideratio ge-
nerationis.

Respōsio ad
quæst.

Discrimen in-
ter Physicas
& supernatu-
rales genera-
tiones.

D. August.
D. Gregor.
D. Chrysoft.

Inc. 1

Quot dierū
spatio mēbra
infantiū maf-
culorū effor-
mentur.

AD difficultatem hanc explicandam aduertendum est posse nos considerare generationem, vel quoad essentiam, & ea, quæ pertinent ad conceptum quidditatum illius; vel quoad extrinseca, & quasi connotata. Quo posito dicimus in primis si generatio priori modo sumatur, omnes illas generationes eandem communem rationem generationis sortiri: si secundo modo, tres priores à quarta non parum differre. Huius assertionis prior pars ex eo ostenditur, quia quæ spectant ad naturam, & quidditatum conceptum generationis, prout mutatio est, sunt transitus à priuatione formæ ad formam in materia, vt sæpe diximus; prout verò est actio, sunt vnitio formæ substantialis cū materia. At hæc omnia in generationibus illis cernuntur, vt erit consideranti perspicuum, & ex argumentorum solutione apertius euadet.

Posterior pars ostenditur. Quia in generationibus physicis prius materia ab agente naturali successiuè disponitur: at in illis tribus non ita res habuit. Namque in ijs, esto Deus formam materiæ non nisi dispositionibus aptæ, paratæque intulerit; dispositiones tamen haud pedetentim, sed instanti introductæ fuerunt. Prætereà in ordinaria hominum generatione licet solus Deus animam creet; eius introductionem, & vnionem cum materia attingit agens physicum, cum quo ad id generali concursu concurrat Deus: in productione verò Adami, & Euæ nulla circa id generantis, imo nec alterius agentis creati, vt docet D. Thomas 1. p. quæst. 91. art. 4. interuenit actio; nec etiam interueniet in resurrectione: in qua cineres quidem ab Angelis erunt colligendi, vt asserunt scholasticæ Theologiæ professores in 4. dist. 43. cum D. Augustino 3. de Trinitate cap. 4. & D. Gregorio 4. dialogorū cap. 5. & D. Chrysostomo homil. 8. in 1. ad Thessal. alijsq; patribus: verum nec corpora distinguenda organis, & reliquo accidentium apparatu instruenda; nec animæ ijs copulandæ erunt, nisi solius Dei virrute, vt est etiam communis theologorū doctrina loco citato.

Quod verò ad humanam Christi generationem attinet, præstitit circa eam beata Virgo omnia, quæ ad veram generationem humanam à matre necessariò exhibēda sunt; cū vera Christi mater sit: sed quod ex parte viri actiuè præstandum erat, suppletum fuit opera Spiritus Sancti iuxta illud Lucæ 1. Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Qua etiam virtute vitalis facultas, & concursus Virginis ad celerrimè euocandum, attrahendumq; purissimum sanguinem ad locum conceptionis, excitatus fuit, & ad delineandum, efformandumque pro sua parte, momento temporis, corpus Christi. Sicque præparatio materiæ, & organorum distinctio, quæ ad introductionem animæ rationalis infantium masculorum quadraginta circiter diebus perficitur, in generatione Christi absque successione vno instati absoluta fuit; vt scripsit D. Damascenus lib. 3. fide. orthodoxæ cap. 2. D. Thomas 3. p. quæst. 33. att. 1. D. Bonaventura in 3. distinct. 3. quæstione vltima. Paludanus quæst. 3. Richard. artic. 3. quæst. 2. Gabriel distinct. 4. quæst. vnica art. 2. Alensis 3. p. quæst. 8. memb.

Legit D. Chry-
sost. homil. 13
in Genesim.

Idē sentit A-
lensis 2. p. 7.
78. m. 2. a. 1e

Beatā Virgi-
nē verè ac p-
priè esse ma-
trē Dei defini-
tū est in cōcil.
Ephes. et Chal-
ced. et in 6. Sy-
nod. act. 4. &
11. habeturq;
in 7. Synod.
act. 4. & 7. in
concil. Later.
sub Martino
1. cap. 3. & in
alijs.
De spatio for-
mationis fa-
ctus M. Alb 9.
de anim. c. 5.
tract. 1.

Legit
in 4.

Lib.
4.

8. memb. 2. & quæst. 9. membro 4. & 4. p. quæst. 34. memb. 3. alijque Theologi communi assensu.

Ita patet si hæc, quæ retulimus, aliaque huiusmodi, quæ naturæ generationis extrinseca sunt, & ab ea quali connotantur, perpenderit, vulgarem hominum generationem, & tres illas, de quibus agim⁹, non eandem habere rationem. Cæterum quia hæc non variant substantiam, & assentiam, vt pote cuius identitas nec à modo faciendi, nec à principio actiuo per se pendet; dicendum erit prædictas omnes generationes propriè, & vniocè generationes esse, & in vnius speciei naturâ eandemque essentialem definitionem, qualis est ea, quæ à nobis ex Aristotele tradita fuit, conuenire; quæ est multorum Theologorum sententia, vt testatur Capreolus in 1. distinct. 5. quæst. vnica art. 2. Certè nō minus generationes naturales, & supra naturæ vim editæ, in vnam quidditatem, & rationem consentiunt; quàm illuminatio aeris à sole deriuata, & ea, qua Deus se solo, si velit, eundem aerē collustrabit.

Quæstionis
propositæ di
lutio.

Idēitas esse
tiq̄ nō pēdet
per se à prin
cipio actiuo.

Ad primum igitur argumentum superioris articuli, dicendum est, etsi miraculola distinguantur modo, & ex parte principij actiui ab ijs, quæ per naturam fiunt; non tamen ab eis essentia differre, cum cætera consentiunt, vt in re proposita accidit. Ad secundum respondemus generationem consistere in formæ cum materia vnitione, ad quam in ordinarijs generationibus concurrat simul agens creatum; in extraordinarijs verò, ad quas illius consortium non admittitur; id, quod ab eo præstandum erat, diuinitus cōpensatur. Ad tertium dicito ex eo præcisè, quod vna operatio sit vitalis, alia non vitalis, nō colligi inter eas discrimen essentiæ, vt exijs, quæ superius disseruimus, constat. Enimverò eandem prorsus intellectionem, quam Socrates elicit, potest Deus se solo producere. Et tamen illa vitalis dicetur, vt pote à principio vitæ coniuncto orta; hæc autem non vitalis.

Solutio pri
mi arg. pro
parte neg.

Solut. 2.

Solut. 3.

Pro solutione quarti argumenti animaduertendum est potentiam materiæ, quod ad præsentem locū attinet, duobus modis sumi. Nimirum vel pro respectu transcendentem, & ordine ipsius materiæ ad formā, à quocūque, & quouis modo illa inducatur: vel pro aptitudine materiæ ad recipiendā formam ab agente naturali. Si potentia priori modo spectetur, cum nō sit aliud, quàm ipsa met substantia, & essentia materiæ, vt in Physicis exposuimus; non dubium, quin corrupto composito adhuc illa maneat in materia. Ac de huiusmodi potentia intelligēdus est D. Th. 1. q. 104. ar. 4. ad 3. vbi ait etsi cum forma interit, nihil ei⁹ residuū sit, non dici formam annihilari, quia adhuc manet in potētia materiæ. Si autē potentia posteriori modo sumatur, re intereunte non iam relinquitur in materia huiusmodi potentia; quia sicut in natura non existit aliqua potentia actiua, à qua semel corruptum reparari queat; ita nec in materia datur ad formam corruptam, vel à materia separatam potentia illa passiua talem vim actiuam recipiens: datur tamen potentia obedientialis in ordine ad Deum. Hinc ad argu-

Solut. 4.

Materiæ po
tentiā dupli
citer sumi.

Explicatur lo
cus D. Tho.

P. men.

Lege Capr.
in 4. d. 43. q. 1

Lib. 1. cap. 9.
q. 2. art. 1.

mentum respondebis, vt sit vera generatio quoad substantiam, fat esse dari in materia potentiam priori modo cum prædicta aptitudine obedientiali: quia cum generatio dicitur procedere à priuatione, vt à termino à quo; & priuatio definitur negatio formæ in subiecto natura apto; ea aptitudo, siue potentia non debet limitari ad potentiam in ordine ad agens naturale, sed indiscriminatim accipienda est: quanquam in ordinarijs generationibus vtriusque potentia ratio in materia simul inueniatur.

Solut. 5.

Ad quintum, humanam Christi generationem terminari ad personam Verbi, non secundum se; sed vt cum humanitate, ineffabili compositione, componit hunc hominem, siue vt subsistit in humanitate, ita vt terminus principalis sit suppositum ipsum, formalis autem, à quo generatio sumit speciem, sit forma humana, quæ non solum est eiusdem speciei cum formis aliorum hominum, sed & homo ille Christus in eandem naturam specificam cum cæteris hominibus conuenit, vt est Patrum, & scholasticæ Theologiæ professorum communis doctrina, de qua suo loco. Ita patet analogiam inter personam diuinam, & personas aliorum hominum nihil obstare, quominus generatio humana Christi cum aliorum hominum generationibus vniuocè conueniat; cum vniuocatio generationis non à persona, sed à forma petenda sit.

Vniuocatio
generationis
vade.

Q V Æ S T I O XV.

V T R V M F O R M A, A N
compositum sit terminus per se
generationis.

A R T I C V L V S I.

D I V E R S Æ A V C T O R V M
sententiæ.

Omne formæ non intelligimus hoc loco eam, quam vocant formam totius, cuiusmodi est humanitas; sed formam informantem, quam appellant formam partis, qualis est anima hominis, vel equi. Porro terminari generationem ad formam, & ad compositum, inter Philosophos liquet.

Quo tamen pacto, & ad quod nam horum primò, ac per se terminetur, controuersum est. Quidam arbitrantur generationem terminari intrinsecè, & per se ad totum; ad formam autem non nisi ex concomitantia, quatenus in toto includitur. Quæ sententia ex eo ostendi potest, quia

Prima opinio.

De hæc duplici notione formæ 3. p. q. 13. art. 1.

Ex his videtur Scoti lib. 7. Metaph. h. 1. 10. Tróbeta lib. 2. eiusdem op. q. 5.

quia terminari per se, & intrinsecè generationem conuenit supposito: id verò compositum est, non forma. Item quia idem est terminus per se generationis, qui postea erit corruptionis; corruptio autem non nisi ad compositum terminatur, vt patet in hominis interitu, vbi non extinguitur forma, sed compositum. Quare non forma, sed compositum erit terminus per se generationis. Præterea cum nulla forma, excepta humana, sit per se subsistens; nulla potest obtinere esse; nisi id à toto mutuetur; atque adeò nulla, nisi productione totius, in quo inest, efficitur.

De hæc Sō
cin lib. 7. Me
taph. q. 12.

Anima hu-
mana est per
se subsistens.

Alij censent in qualibet generatione duplicem actionem dari, quarū vnaquæque suum terminum per se primò vendicet; altera formam, altera compositum. Quæ opinio eo potissimùm stabilitur argumento, quia vt forma, & compositum re ipsa inter se distinguuntur; ita distinctas realiter actiones poscunt; cum actiones realiter distinctæ non sint aliud, quàm res diuersæ in fieri. Alij postremò in generatione vnā duntaxat ponunt actionem, quæ primò, & intrinsecè in formā, in compositum verò secundariò, & extrinsecè, sed vt in præcipuū terminum feratur. Huius opinionis fundamenta proximo articulo iacienda erunt.

Secunda opi-
nio.

Tertia opi-
nio.

A R T I C V L V S II.

Q V I D I N R E P R O P O S I T A
asserendum videatur.

Lege D. Th.
in 1. d. 5. q. 3.
& 3. p. q. 6. a.
5. Ferr. 1. cō-
trag. c. 26.

PRæfens quæstio aliquot assertionibus explicanda est. Prima sit. Terminus generationis primus primitate intentionis, est compositum. Hæc assertio ex eo perspicua est, quia vt forma nobilitate præstat materiæ, ita compositum formæ, quod alibi docuimus: & vt materia est propter formam, ita forma est propter compositum: cum ergo generans in id, quod excellentius est, & cuius gratia reliqua sunt, præcipuè contendat, ad idque primò, tanquam ad scopum, actiones suas dirigat, necessariò compositum in eius intèntione primum erit: esto forma, & materia executione priora sint; quatenus materia tempore quamlibet formam; forma verò origine compositum antecedit.

Prima asser-
tio.

Lib. 2. Physic.
c. 7. q. 5. a. 1.

Secunda assertio. Terminus generationis, qui vt quod producitur, non est forma, sed compositum. Hæc est Aristotelis lib. 1. Metaph. cap. 1. & lib. 7. eiusdem operis cap. 8. text. 26. & lib. 12. cap. 3. text. 13. & lib. 4. Physic. cap. 9. text. 84. & lib. 1. cap. 7. text. 67. nec nõ & aliorum auctorum communis: D. Thomæ. 1. p. quæst. 45. art. 1. & in 1. sentent. distinct. 5. quæst. 3. art. 1. Capreoli ibidem quæst. 1. art. 3. ad argumenta contra primam conclusionem, Scoti in 2. distinct. 2. quæst. 7. & in 3. distinct. 4. quæst. vnica. Argentinatis distinct. 19. quæst. 1. art. 1. Ferrariensis 1. contra gentes cap. 26. Soncinatis 7. Metaph. quæst. 23. Magni Alberti 1. huius operis cap. 21. & aliorum.

2. Assertio.

D. Thom.
Capreol.
Scot.
Argent.
Ferrar.
M. Alberti

Eam verò ratio illa ostendit, quia cùm productio terminetur ad esse; vt vnum quodque est, ita producit. Quare id, quod per se est, per se producet. Cùm igitur nulla materialis forma sit per se, siue vt quod; sed tanquam id, quo aliud est; compositum autem per se sit, & vt quod: planè sequitur non formam, sed compositum vt quod, siue vt principalem terminum produci. Item per generationem accidentariam non fit per se forma, vt albedo; sed compositum, id est, album; neque fit musica, sed musicus, vt docet Aristoteles lib. 7. Metaphy. cap. 8. text. 26. & 27. ergo neque per substantialem generationem fiet per se, siue vt quod, forma, sed compositum naturale.

3. Assertio.

Tertia assertio. Terminus formalis, & proximus generationis est forma. Hæc & Aristotelis, & aliorum auctorum, quos supra citauimus, etiam communis est; ostenditurque hunc in modum. Generatio, vt docet Aristoteles lib. 2. phys. cap. 1. text. 14. est via ad naturam, id est, ad formam; & vt in primo eiusdem operis libro concluditur, est principium generationis, non nisi quia formaliter generationem terminat, vt demonstrat illius definitio, nempe, Generatio est mutatio à priuatione formæ ad formam in materia; ergo forma est terminus formalis generationis. Deinde generatio consistit in introductione, siue vnitione formæ: ergo proximus illius terminus est forma, atque adeo forma est terminus formalis, & proxim⁹ generationis: minus tamen præcipuus, vt ex confirmatione proximæ assertionis manifestum est:

De hac re Iādonis lib. 7. Metaph. q. 16.

Generatio -
nis definitio.

4. Assertio.

Quarta assertio. Forma, & compositum in generatione non terminant diuersas actiones: sed vnam duntaxat, quæ intrinsecè terminetur ad formam, extrinsecè ad ipsum compositum. Hanc assertionem, etsi magni nominis philosophi non sine probabilitate impugnent, ex eo veram putamus, quia nulla ratio, aut necessitas cogit istiusmodi actiones multiplicare, cùm post vnitionem formæ cum materia, quæ intrinsecè attingit formam (siquidem hæc est immediatus eius termin⁹, vt ex superiori assertionem patet) cū in quâ possit absq; noua actione resultare totum: maxime quia non apparet à quo tunc eiusmodi actio elici debeat. Nam quod à materia, & forma geniti nō oriatur, inde constat, quia materia, & forma non causant totum per aliquam actionem: siquidem, vt à nobis in physicis ostensum fuit, sola causa efficiens p causality, seu modo causandi, actionem vendicat. Meliori specie probabilitatis dicet quis elici prædictam actionem à virtute seminali; sed neque id placet: non enim probabile videtur duas ab ea simul actiones proficisci; vnam, qua forma cum materia vniatur; alteram, qua producat totum. Adde quod Aristoteles cùm de generatione disserit, nullam in ea agnoscit actionem, quæ ad substantiam tendat, præter illam, quam in materia nuda recipi ait, quæ certè non est nisi formæ introductio, quæ idem subiectum, quod forma ipsa, vendicat. Quis enim dicat productionem totius recipi in materia?

Causalitas
formæ, & ma-
teriæ non est
actio.Lib. 2. cap. 7.
quest. 7.

5. Assertio.

Quinta assertio. Generatio est idem re cum forma, non autem cū toto, seu composito. Probat quoad priorem partem, quia actio est idem cum termino, quem proximè attingit: is autè, vt ex dictis patet,

non

non est totum, sed forma. Deinde quoad posteriorem; quia si generatio esset idem cum toto, cum ea sit idem cum forma, ut nunc ostensum fuit; utique pars, & totum essent inter se idem, ex vulgato illo axioma, quæ sunt eadem in vno tertio, sunt eadem inter se.

Obijciat aliquis, quemadmodum per generationem forma vnitur materiæ, sic materia vnitur formæ. Non igitur maior ratio est, cur generatio sit idem potius cum forma, quam cum materia. Item in generatione hominis creatio est idem cum anima rationali; ergo si vnitio eiusdem animæ cum corpore, profecta, uti diximus, à generante, est etiam idem cum anima; certè generatio, & creatio erunt inter se idem, iuxta pronuntiatum illud, cuius ante meminimus, quæcunq̃ sunt eadem in vno tertio &c. Ad primum horum concessio antecedente, neganda est consecutio. Quia actio vniendi debet esse idem cum ea parte, quæ trahitur ad vniõnem cum altera; forma autem, dum introducit, quodammodo ad materiam trahitur, non ad formam materia: cum hæc vna, eademq̃ manens, sit abeuntiũ, & succedentium formarum quasi cõmune receptaculum, ut scripsit plato in Timæo. Ad secundum concedendum est, quod probat, videlicet vniõnem animæ rationalis, & creationem eiusdem, esse idem re ob identitatem termini; non tamen idem quoad formalitatem, & essentiam.

Sexta assertio. Actio, qua materialis forma producitur, & vnitur, est vna, eademq̃ actio, non solum re, sed essentia. Hanc statuunt Scotus in 2. distinct. 17. quæst. 1. & in 4. distinct. 12. quæst. 1. Socraticas 7. lib. Metaph. quæst. 23. & lib. 8. quæst. 14. ac cæteri fere auctores. Suadetur autem ex eo, quia cum esse formæ materialis non sit esse per se, sed esse in materia; consequens fit, ut talis forma per eandem actionem recipiat esse, & illud esse recipiat in materia, eiq̃ vnatur; sicuti candor per eandemmet actionem gignitur, & subiecto copulatur.

ARTICVLVS III.

RESPONSIO AD PRIMI
articuli argumenta.

Explicanda nũc sunt argumẽta initio quæstionis proposita, qua ex parte superiores conclusiones oppugnant. Ad primum dicimus licet ad supposita, hoc est, ad singularia per se existẽtia, spectet terminare per se, ac principalitẽr generationem, sicuti & cæteras actiones: non tamen oportere, ut terminent intrinsecè; id enim formæ proprium est. Ad secundum respondemus eundem esse terminum principalem generationis, qui corruptionis, videlicet totum; sed quemadmodum proximus terminus generationis est forma; ita proximum corruptionis esse formam: non quasi omnis forma toto intereunte pereat; siquidem humana immortalis est; sed quia omnis, cum to-

Obiectio. 1.

Obiectio. 2.

Dilut. 1. obi

Dilut. 2.

6. Assertio.

Esse formæ
materialis.Responsio ad
1. arg. pro 1.
opin.

Ad. 2.

Ut forma per
accidens cor-
rumpatur ex-
plicat D. Th.
lib. 2. contra
gẽt. c. 55.

Ad 3.

Etiam materia snā habet existentiam.

Ad arg. pro 2. op.

Totum absq; noua actione emergit.

tum perit, desinit informare corpus; atque ita etiam ea, quæ manet, quodammodo amittit esse, non simpliciter, sed in materia. Ad tertium negandum est formam existere per existentiam totius, id est, à toto deriuatam. Habet enim non solum forma, sed etiam materia existentiam sibi propriam, ac peculiarem, vt lib. 1. Physic. ostēdimus. Quin verò cum materia, & forma prius natura habeant esse, quàm compositum, & illius causæ sint; potius partes toti, quàm totum partibus existentiam communicant.

Ad argumentum pro secunda opinione dicendum, non omnia, que re ipsa distinguuntur, produci actionibus realiter diuersis. Sunt enim non nulla, quæ licet ita differant; non tamen plures actiones vendicant; quia vna duntaxat ad eorum productionem fat est, vt in re subiecta accidit. Sufficit enim formæ vnitio, quam totius resultantia absque noua actione confestim sequitur. Neque actiones realiter distinctas nihil esse aliud, quàm res diuersas in fieri, absolutè verum est; sed tunc solū, cum quælibet earum rerum per se fit, & vna alterius effectione non producitur, vt nonnunquam euenit.

Q V Æ S T I O XVI.

Q V I B V S R E B V S G E N E R A -
tio, & corruptio inter se conueniant, & differant: & de quibusdā earū affectionibus.

A R T I C V L V S I.

EXPLICATUR CORRUPTIO
nis definitio.

Definitio corruptionis.

Corruptio nō est actio positina.

Ntequam generationem cum corruptione conferamus, corruptionem definiemus, sicuti & superius generationē. Reiecta eorum sententia, qui arbitrati sunt corruptionem esse latentiam rerum apparentium; generationem verò esse exitum rerum latentium, vt Anaxagoras, Anaximander, alijque non pauci, de quibus primo Physicæ Auscultationis libro: ampletenda est ea corruptionis definitio, quam interpretes ex ijs, quæ docuit Aristoteles cap. 4. & 5. huius libri, colligunt, videlicet, Corruptio est mutatio totius, id est, ex toto, sub eadem communi materia. Mutationis nomen sic erit hoc loco accipiendum, vt tam positivas, & reales, quàm negatiuas mutationes cōprehendat. Nec enim corruptio, vt paulò post dicemus, positium quid est, sed negatiuum

Quo-

Cap. 9. q. 4.
a. 2.De hac re
Heru. tract. d.
vnitate form.
q. 2.

Quoniam autem in mutatione propriè dicta semper manet commune aliquod subiectum; id enim mutationis nomen, vti supra monuimus, secum affert; reiicienda erunt per hanc particulam ea, quæ nō sunt mutationes, vt annihilatio v. g. sicut enim actio creandi, mutatio non est; ita nec annihilatio; quia in neutra oportet dari cōmune subiectū, quod trāsitū à n̄ esse ad esse, vel ab esse, ad n̄ esse in se recipiat. Particula, toti⁹, id est, ex toto, indicat terminum à quo corruptionis, esse totum, & ex consequenti terminum ad quem eiusdem debere esse non totum, cum omnis mutatio docente Aristotele 5. lib. physic. cap. 1. text. 7. inter extrema opposita versetur. Ponitur ergo hæc particula ad discrimen generationis tam accidentariæ, quàm substantialis; quia licet vtraque sit mutatio; neutra tñ est ex toto, id est, ex tota substantia: siquidem generatio accidentaria non est mutatio ex substantia; substantialis autem non est mutatio ex tota substantia in non substantiam, vt ex Socrate in non Socratem, sed è conuerso ex non tota in totam, vt ex nō Socrate in Socratem. Additur, sub eadem communi materia, vt apertius maneat quodnam subiectum corruptionem sustineat, ac sub vtroq; illius termino perseueret. Itaque si placeat corruptionem enucleati⁹ definire, sic definienda erit: corruptio est mutatio totius in non totum sub eadem communi materia.

Nec creatio,
nec annihilatio
mutatio-
nes sunt.

Lege Arist. lib
2. Metaph. c.
2. text. 7. & in
terpretes, &
c. 3. huius lib
text. 18.

Duo hic aduertenda sunt; imprimis nomen corruptionis interdum impropriè à philosophis vsurpari, videlicet non pro formæ desitione, quam paulò ante definiuimus, sed pro introductione formæ, cum nobilior forma abijcitur, & deterior introducitur, vt, exempli gratia, cum ex viuento fit cadauer; id enim corruptionem poti⁹, quàm generationem vocamus. Cuius rei causa est, quia plus attendimus ad amissionem formæ præstātioris, quàm ad introductionem eius, quæ ignobilior est.

Duplex vsur-
patione corrup-
tionis.

Scot. in 4. d.
11. q. 4.

Deinde aduertendum ea, quæ corrumpuntur, & generantur, non dici propriè mutari, quod iam facile quiuis ex dictis colliget: siquidem id, quod propriè mutationem subit, necessariò pri⁹ existit sub termino à quo, deinde sub termino ad quem; at id, quod corrumpitur, sub termino ad quem iam non existit, quia desijt esse; & id, quod generatur, non fuit sub termino à quo; quia nondum erat: non igitur hæc propriè, ac philosophicè loquendo dicenda sunt mutari, intellige per se primò, sed duntaxat ratione materiæ, quæ sub vtroque termino manet.

Quæ corrū-
puntur, & ge-
nerantur, nō
propriè dici
mutari.

ARTICVLVS II.

MULTIPLEX CONVENIENTIA,
& discrimen inter generationem,
corruptionemque.

Mul-

Prima con-
uenientia.

Multis autem modis inter se conueniunt, ac dissident genera-
tio, & corruptio. Conueniunt primò; quia vtraque pro sub-
iecto habet materiam primam: vt enim cum res generatur, ita
& cum interit, fit vsque ad materiam primam resolutio; proindeque
nullum manet subiectum sub vtroque extremo, præter materiam.
Secundò, quia vtraque alteram perpetuò comitatur, quod significauit
Aristoteles cap. 3. huius lib. text. 17. cum dixit generationem vnus-
esse corruptionem alterius, vt suo loco seorsim explicabimus. Ter-
tiò, quia vtraque in eodem momento datur: nam eodem puncto tem-
poris, quo res corrupta desinit per primum sui non esse, incipit res ge-
nita per primum sui esse. Quartò, quia vtraque materiae, & rebus
dissolubilibus naturalis est, vt progressu exponemus. Quinto, quia,
vt generatio, teste Aristotele lib. 1. physic. cap. 7. text. 67. alijsque in
locis, non est propriè nisi compositi, ita & corruptio; vt enim sola per
se substantia propriè accipiunt esse, sic ea tantum propriè esse amit-
tunt, vt sæpe diximus.

Sola per se
substantia p-
priè accipiunt
esse.
Primum dis-
crimen.

Dissident quoque eadem inter se, primùm quod generatio sit mu-
tatio realis, ac positua: corruptio verò negatiuum quidpiam, vt ex
vtriusque termino ad quem satis patet. Generatio enim tendit in sub-
stantiam, quæ antea non erat; corruptio in negationem substantiæ
quæ antea fuerat, vt 5. Physic. cap. 1. text. 7. & cap. 3. huius lib. tex.
16. & lib. 2. de generatione animalium cap. 4. docet Aristoteles. Sed
enim, vt ad rationem generationis necesse est produci cõpositum; non
tamen est necesse produci formam; sed vniri denuò materiæ, siue tunc
producatur, siue non: ita ad corruptionem necessarium est, vt com-
positum intereat; non tamen oportet, vt forma aboleatur; sed vt desi-
nat informare materiam, siue corrumpatur, siue non. Vt cunquæ ta-
men res habeat, semper corruptio, etiam ex parte formæ, terminatur
ad negatiuum; quia semper tendit ad non esse informationis, siue ad
non esse formæ in materia, vt iam supra monuimus.

Corruptio-
nis terminus
negatiuum qd.

2. Discr.

Differunt etiam, quia per corruptionem itur ab actu in potentiam;
per generationem à potentia in actum: siquidem materia, intereunte
cõposito, actum formæ, quæ habebat, amittit; per generationem, actum, quæ
non habebat, recipit. Præterea, quia licet tam ad generationem, quam ad cor-
ruptionem materia cõcurrat, peculiari tamen modo dicitur apud Philoso-
phos corruptio à materia proficisci. Vnde materia ab Aristotele lib. 7.
Metaph. cap. 7. text. 22. vocatur principium non essendi; nimirum quia ra-
tione priuationum, quibus referta est, semper cõposito interitum machi-
natur, vt 1. Physic. cap. 4. quæst. 4. art. 2. exposuimus. Postremò,
quia corruptio est malum naturæ; generatio autem bonum: quo fit,
vt hanc natura per se, illam verò non nisi per accidens intendat.

Materia prin-
cipium non
essendi.

4.

Opinio exi-
stimatum cor-
rupt. esse quid
positiuum.

Sunt tamen, qui contra id, quod statuimus, opinentur corruptio-
nem non esse mutationem negatiuam; sed positiuam. Quod videtur
posse ostendi, primùm quia lib. 5. Physic. cap. 2. numeratur ab Aristo-
tele inter mutationes positiuas, ac reales. Deinde, quia non minus
videtur corruptio aliquid positiuum, quam annihilatio; cum vtraque
termi-

D.Th. opusc.
32. c. 3. De po-
tēt. q. 3. Calet.
3. p. 935. a. 1.

D.Th. 1. 7. q.
113. a. 7. & in
1. d. 37. q. 4.
art. 3.

D Th. in 2.
d. 19. q. 1. a. 1.
ad 2. vt corru-
ptio non sit
propriè nisi
composita.

terminetur ad non esse rei; at quod annihilatio positivū quidpiam sit, ea ratio probat, quia vt creare, ita & annihilare solius Dei est, non ob aliam sanè causam, nisi quia requiritur ad id infinita virtus; virtus autem infinita erga creaturas in agendo, atque adeò in aliquo positivo cernitur. Igitur annihilatio non est aliquid negativum.

Ad primum horum dicendum, Aristotelem loco citato non solas mutationes reales, & positivas, sed etiam negativas promiscuè numerare. Ad secundum tam corruptionem, quàm annihilationem esse quid negativum; annihilationem verò non arguere in annihilante infinitam virtutem, propterea quod si Deus rem quampiam in nihilum velit redigere, id p̄ aliquā actionē præstiturus sit; sed quia debet cessare ab actione, qua tanquam primum essendi principium, esse rei influit, & conseruat, quod est solius primæ causæ infinitam potentiam habentis. Lege D. Thomam 1. p. quæst. 104. art. 3. & 4.

Annihilatio est quid negativum.

ARTICVLVS III.

QVONAM MODO CORRVPTIO
dicenda sit naturalis.

EX ijs, quæ superiori articulo posuim⁹, tria sunt à nobis accurati⁹ expēdenda. Primū est, num corruptio sit naturalis. Secundum, vtrum natura feratur per se in generationē. Tertiū, an natura ex accidente dūtaxat corruptionē intēdat. Quod ad primū attinet, in partē negatiuā ita obijcitur. Id, quod rei contrarium est, nullo modo potest ei dici naturale: corruptio est contraria tam naturæ cōpositi, quàm formæ; nō potest ergo dici naturalis respectu eorū. Minor probatur, quia corruptio destruit cōpositū, & formam caducā; formam verò immortalem, id est, humanam, etsi n̄ destruit, expellit eam tñ à corpore, ad quod informandū naturalē habet propensionē. Id autē, quod rē evertit, aut remouet ab eo statu, ad quem suo pte ingenio inclinatur, haud dubiè contrariū naturæ est. Præterea, Naturale & violentū, vt tradit Aristoteles lib. 5. physic. cap. 6. tex. 57. distinguuntur inter se, vti mēbra opposita; sed est quoddam genus mortis, atque adeò & corruptionis violētæ: ergo saltem ea corruptio nequaquā erit vocanda naturalis. Deinde, Id, quod in natura non habet principia, & causas, non potest esse naturale, atqui ita se habet corruptio; cum sit quid negativum, vt ex dictis constat; ergo &c.

Argumenta partis negatiue.

Naturale, & violentum.

Non est tñ ob hæc recedendū à cōmuni placito Philosophorū, quī corruptionē appellāt naturalē affectionē. Sed aduertendū naturale trifariā sumi. Primū, vt artificioso, & supernaturali opponitur. Secūdo, p̄ eo, ad quod res, vt ad suā p̄fectionē, p̄pendet. Tertio, p̄ eo, quod sequitur rei naturā, vt cūq; se se ad illā habeat. Deinde aduertēdū corruptionē posse conferri cū materia, cū forma, cū toto, seu cōposito. Sit igitur primū pronuntiatum. Si naturale primo modo spectetur, corru-

Naturale tripliciter sumi.

Primum pronuntiatum.

Q
ptio

ptio est naturalis tam respectu materiæ, quàm formæ corruptibilis, & compositi. Patet, quia corruptio competit hisce tribus; materiæ tanquam subiecto, quod recipit corruptionem; formæ caducæ, & eius composito, tanquam ijs, quæ corrumpi dicuntur: non conuenit autē ijs ab arte, nec supra naturæ vim: atque adeò respectu illorum nec artificiosum, nec supernaturale quidpiam est; erit ergo naturale secundū primam vsurpationem.

Secundū pronuntiatum.

Si verò naturale secundo modo sumatur, alterum pronuntiatū sit. Corruptio est naturalis respectu materiæ, non tamen respectu formæ, aut cōpositi. Probat quoad priorē partem; quia cum materia inclinatur ad recipiendam quālibet mutationem, vt ad propriū actum perfectionemque, inclinabitur etiam suo modo ad recipiendam corruptionē, quæ mutatio quædam est, etsi non positua; sed negatiua. Item quia cum materia formas, vt suam maximā perfectionem, expetat; & ijs, quas non dum actu possidet, non nisi interueniente corruptione potiri queat; certè ipsam etiam corruptionem expetet, & ad eam inclinabitur; etsi non per se, sed ex accidente; quandoquidem nihil propendet per se nisi ad bonum: corruptio verò, malū quidpiam est. Huiusce probationis vis ijs, quæ sequenti articulo dicemus, apertior fiet. Posterior autē pars eiusdem pronuntiatū inde liquet, quia cum forma, & cōpositum insitam à natura propensione habeant ad tuendum, perpetuandūque suum esse; nequaquam ad interitum, vti ad suam perfectionē, propendere queunt, sed eum potius toto conatu effugient: & in hoc sensu scripsit Aristoteles primo lib. de cœl. cap. 6. text. 37. senectutē, aliasque eiusmodi affectiones, quæ rei perniciem moliuntur, cōtra naturam esse.

Lege Fer. lib. 3. cōtra gent. c. 94.

Corruptio malum quid.

Lege D. Th. 2. contr. gēt. c. 35. & i disp. quæst. 1. d. 2. lo ar. 3. ad. 18. arg.

Tertium pronuntiatum.

Postremò si naturale sub tertia consideratione expendatur, sit tertiū pronuntiatū. Corruptio est naturalis respectu formæ corruptibilis, & ei⁹ compositi, atque etiā materiæ suo modo. Probat quoad formā, & compositū; quia quoties potentia, siue aptitudo aliqua comitatur rei naturā; actus, qui tali potētia, siue aptitudini respōdet, eamque necessariò cōsequitur, etiā rei naturā sequi dicitur: cōstat autē corruptibilitatē esse potētia, siue aptitudinē, quæ res caducas comitatur; & corruptionē esse actum, seu quasi actū, qui eam necessariò sequitur. Quare planū fit corruptionē in prædicto sensu naturalē esse respectu formæ, & compositi interitum subeuntiū; & hoc pacto mors est naturalis homini. Qua de re D. Thomas in 2. sent. dist. 30. quæst. 1. art. 1. Durāndus eadē dist. quæst. 1. Capreolus ibidē ar. 1. Richardus dist. 29. quæst. 2. Aegidius quæst. 3. Est autē corruptibilitas homini, sicuti & cæteris mistis ingenita, tū quia cōponuntur ex materia contrariorū susceptrice, quæque alias, & alias formas subinde appetit, & nouæ formæ desiderio priorē dimittit; tū quia, saltem viuentia, constāt ab intrinseco ex contrarijs, quæ rei interitū pariūt. Formæ verò caducæ ideò corruptibiles sunt, quia vt materiā informent, certas requirūt dispositiones, quibus amissis seruari amplius in ea nō possunt; cumque extra materiā coherere nō valeant; quia ab illa quoad suum esse dependent, euanescent.

Mors naturalis homini.

Vnde proueniat corruptibilitas mistis

Vnde formis

Lege Scot. in 2. d. 19. q. 1. & in 4. d. 11. q. 3.

Quod

Quod ad materiam spectat, dici etiam potest corruptio eius naturam sequi, proindeque hac notione respectu illius naturalis iudicari, quatenus materia suo ingenio commune ortus, & interitus subiectum est.

Igitur ad primum argumentum eorum, quæ initio articuli proposuimus, dicendum erit id, quod alteri propria contrarietate opponitur, ut calor frigori, non eidem naturale esse: at corruptionem non ita opponi rei intereunti, sed eatenus ei contrariam appellari, quatenus per illam amittit esse, ad quod ingenitam habet propensionem. Nihil verò obstat, quominus id, quod ita aduersarium est, naturale esse possit, si naturale sumatur pro eo, quod rei naturam sequitur.

Responso ad arg. initio ad ducta.

De morte violenta.

Quomodo corruptio causas habeat.

Lege Theophrastum lib. 5. de causis plantarum. c. 15. & 16. Aristoteli lib. de vita, & morte. c. 1. & 7. Galeni lib. 1. de sanitate. Avicenna Fen. 1. primi doctorum. 3. c. 3. Scotus in 2. d. 19. q. 1.

Ad secundum respondendum est, mortem violentam (ut alias acceptiones omittamus) proprie vocari eam, quæ per externam vim infertur, ut cum quis ferro perimitur: hanc autem contrariam esse naturali, hoc est, ei, quæ absque externa vi provenit, marcescente videlicet calore ob temporis diuturnitatem. Sedenim mors quoque illa, & corruptio violenta, potest naturalis vocari, quatenus ipsam rei naturam sequitur, ut corrumpi possit, siue hinc, siue inde, siue intempestive, siue aliter ei mors obueniat. Ad tertium dic licet corruptio negatiuum, seu priuatiuum quippiam sit; suo tamen modo causas habere. Itaque causa subiectiua illius, est materia, quæ ipsam in se recipit; causa efficiens est id, quod naturale compositum dissoluit; finis autem proximus, generatio; quatenus naturæ instituto ideo res vna interit, ut altera gignatur. Quia tamen corruptio non est ens, huiusmodi causas non per se, sed per accidens vendicat, ut probat S. Thomas lib. 3. contra gentes. cap. 13.

ARTICVLVS III.

QVOD GENERATIO

intendatur per se à natura.

Circa id, quod secundo loco examinandum proposuimus, num videlicet generatio intendatur per se à natura, erit qui partem negatiuam probare contēdat hunc in modum. Natura, ut Avicenna 1. suffic. cap. 1. asserit, fertur per se in conseruandam speciem, non autem in multitudinem singularium corruptibilium, hæc enim abit in infinitum, à quo natura abhorret, cum semper finitum querat, ut ait Aristoteles 1. de generatione animalium cap. 1. ergo natura non curat per se ortum singularium corruptibilium. Deinde, Natura non per se intendit imperfecta, cum semper id, quod optimum est, spectare soleat, ut Aristoteles affirmat lib. 2. de cælo cap. 5. tex 34. & de iuuentute, & senectute cap. 2. & lib. 2. de generatione animalium capit. 14. & tamen non pauca efficit imperfecta, & obliqua, teste ipso Aristotele in Problematis sectione. 10. problemate 44. ergo saltem horum generationem minimè intendit. Corroboraturque

Avicenna.

Natura abhorret ab infinito.

Natura non pauca efficit imperfecta.

Q²

vis.

Idem asserit D. Thom. 2. contra Gent. c. 89.

ot. in q. 1. & q. 3.

Fœmina mas occasionat9. vis argumenti exemplo fœminæ, cuius productionem non intendi à natura, sententia est Aristotelis lib. 2. de generatione animalium cap. 3. ubi fœminam appellat marem occasionatum, id est, occasione magis, quàm intentione naturæ productum; quibus similia scripsit etiam lib. 4. eiusdem operis cap. 2. & lib. 7. politic. cap. 16.

Immortalitas appetitus. Nihilominus asserendum intendi per se generationē à natura. Nam cum omnibus rebus creatis, ut supra diximus, innatum sit vehemens se perpetuandi desiderium, entia verò naturalia corruptioni subiecta non nisi interuentu generationis perennitatem assequi valeant; consequens est, ut generationem per se maxime intendant. Ad superiora verò argumenta ita respondemus. Ad primum, cum bonum speciei sit vniuersalius, atque adeò appetibilius; naturam ferri per se, ac primaria intentione in speciem: verum cum non nisi per singularia speciem conseruare possit, etiam in eorum multitudinem per se tendere; licet non primaria intentione, de qua interpretandus erit Auicenna, sed secundaria, ac minùs præcipua. Nec obstat, quod singularia corruptibilia non contineantur certo numero, & ex se alia alijs in infinitum succedant. Non enim istiusmodi infinitum natura refugit; sed maximè quidem infinitum actu in quocunq̄ genere; deinde infinitum, etiam syncategorematicum, in multiplicatione specierum; de qua infinitudine discretis verbis loquebatur Aristoteles primo de generatione animalium loco citato.

A quo infinito abhorreat natura. Pro secundi argumenti solutione aduerte duobus modis, quod ad præsentem locum facit, entia naturalia dici imperfecta: altero, quia inter reliquas species sui generis imperfecta sunt, ut mures inter species animantium: altero, quia deformitatem aliquam, aut alium defectum suæ speciei aduentitiū habent, ut monstra. Si igitur de priori entium naturalium genere loquamur, manifestum est intendi illorum generationem per se à natura; quia, tametsi aliorum comparatione imperfecta sint; obtinent tamen omnem perfectionem suæ speciei conuenientem, ac debitam; atque ita quoties ea gignit natura, facit optimum in ea specie. Si de posteriori, sciendum posse à nobis spectari vel solam causam particularem, quæ impeditur ne effectum absque imperfectione producat; vel eandem simul cum causa impediēte, siue cum impedimento, ex quo potissimum oritur defectus in re producta. Si de causa particulari iuxta primam considerationem sermo sit, fatendum talium rerum ortum non intendi per se ab illa; quia ita sumpta ab eo defectu abhorret: si iuxta secundum sensum, inficiandum est non intendi ab ea, ut lib. 2. physic. cap. 9. quæst. 6. ex instituto probauim⁹, non parum firmis argumentis, quæ non est cur hoc loco à nobis repetantur. Itaque ratum ad huc manet generationem intendi à natura per se, etsi non à qualibet natura, siue à quolibet agente quouis pacto, sed ab alijs hoc, ab alijs alio modo sumptis.

Bifariâ entia naturalia dici imperfecta. De intentione autem naturæ in productione fœminæ ita scripsit D. Thomas 1. p. quæst. 92. art. 1. ad 1. Dicendum quod per respectū ad naturam particularem, fœmina est aliquid deficientes, & occasionatū; quia

De causa impediēte perfectionem.
D. Th. de intentione naturæ in productione fœminæ.

quia virtus actiua, quæ est in semine maris, intendit producere sibi simile perfectum secundum masculinum sexum. Sed quod fœmina generetur, hoc est propter virtutis actiuæ debilitatem; vel propter aliquam materiæ indispositionem: vel etiam propter aliquam transmutationem ab extrinseco: vt à ventis Australibus, qui sunt humidi, vt dicitur in lib. de generatione animalium: sed per comparisonem ad naturam vniuersalem fœmina non est aliquid occasionatū, sed est de intentione naturæ ad opus generationis ordinata. Intentio autem naturæ vniuersalis dependet ex Deo, qui est vniuersalis auctor naturæ, & ideò instituendo naturam, non solum materiam, sed etiam fœminam producit. Hæc D. Thomas, quæ etiã docuit in 2. sent. dist. 20. quæst. 2. art. 1. & lib. 3. contra gent. cap. 94. idemque sentiunt D. Bonaventura in 2. dist. 20. quæst. 6. Richardus quæst. 10. circa 2. principale, Egidius ead. dist. Ferrariensis ad caput citatum lib. 3. cōtra gent. Aiunt quippe licet fœmina intendatur per se à natura vniuersali, non tamen intendi per se à particulari. Durandus tamen in 2. dist. 20. quæst. 3. asserit cum productio fœminæ provenit ex influxu ventorum Australium, quos ad id multum conferre experientia constat, vel ex imaginatione parentum, quæ in delineatione prolis, & effingendo sexu miram vim habet, tunc generationem fœminæ etiam à causa particulari per se intendi. Hæc tamen limitatio aut probanda non est, aut explicationem desiderat. Nam quod ad Australium ventorum influxum spectat; siue ij, siue alij venti spirent, semper generans, vt ex inclinatione propriæ naturæ agit, intendit id, quod perfectius est, atque adeò masculinum. Item verò cum generans, fœminam cogitatione percipit, vt opitulante imaginatricis facultatis vi fœminam gignat; licet tunc dicatur produci fœmina ex instituto generantis, quatenus per electionem agit; nō tamen dicetur intendi per se ab illo, vt operatur ex intentione naturæ: hæc enim ex se, vt cunq̄ue agentis voluntas se habeat, in masculi generationem perpetuò incumbit.

Hoc igitur dubium congruenter ijs, quæ à nobis superius tradita sunt, sic explicandum erit, vt dicamus à progenitore in se sumpto nō intendi per se generationem fœminæ, intendi tamen ab illo, si spectetur simul cum ijs, quæ maris productionem inhibent, fœminæ autem inducunt. Et verò cum sexus fœmineus non sit imperfectio peregrina speciei, sed quid ordinarium, etsi minus perfectum; cumque agens particulare nitatur conseruare speciem, & hanc non nisi concurrente fœmina conseruare possit: existimandum non est progenitorem, etiã secundum se consideratum, ita à fœminæ, vt a mōstri productione abhorrere; sed dari in intentione per accidens quasi gradus quosdam, & fœminæ ortum minus per accidens intendi, quàm monstrum. Quoniam verò fœminæ productionem, & primi agentis cura ac prouidentia, & intentio particularis agentis secundum eam considerationem, quam diximus, per se spectant; cum Aristoteles fœminam marem occasionatum vocat, fœminam comparat cum progenitore per se sumpto duntaxat.

Intētio natu
rę vniuersalis

Opinio Du-
randi de in-
tētionē natu
rę in produ-
ctione fœm
nę.

Quo pacto
fœminæ ge-
neratio intē-
datur à natu
ra.

De hac ima-
ginationis vi
D. Th. in 2. d.
20. q. 2. ar. 1.
Auic. lib. 5. de
anim. Galen.
lib. de Theri-
ac. ad Pil. Fer-
nel. 7. lib.
Phyfi. c. 12.
Liuin. lib. 4.
d' occult. nat.
mir. c. 7. & c.
19. lib. 1.

ARTICVLVS V.

QVOD CORRVPTIO NON
intendatur à natura per se.

SVperest tertia dubitatio, an natura, siue agens naturale intendat per se corruptionem. Nam quod eam sic intendat videtur hisce argumentis concludi. Id, quod per se intendit finem, etiam per se intendit media ad finem; sed agens naturale per se intendit productionem compositi, ad quam corruptio via, seu medium est. Igitur agens naturale intendit per se corruptionem. Deinde, Naturæ auctor intendit per se pulchritudinem vniuersi; atqui, vt docet Aristoteles in lib. de mundo ad Alexandrum (si eius est illud opus) & D. Augustin⁹ lib. 11. de Ciuitate Dei cap. 18. vniuersi pulchritudo efflorescit ex oppositione contrariorum, vt atrii, & candidi; magni, & parui; boni, & mali; generationis, & interitus. Negari ergo non potest interitū per se intendi ab auctore naturæ, ac proinde etiam à natura, quæ illius est instrumentum. Item, si corruptio non intenderetur per se à natura; ideò esset, quia corruptio est naturæ ipsius malum: sed quod non fit ostenditur, primū quia malum naturæ non potest fundari in bono naturæ: alioqui vnum oppositum stabiliretur in alio; corruptio autē recipitur, fundaturque in materia; quæ in genere naturæ bonum quid est. Item, quia corruptio non magis naturæ malum est, quàm annihilatio; hanc verò non esse malum appellandam docet D. Thomas in quæstionibus de potentia, quæst. 5. art. 3. ad. 14. Postremò, esto corruptio malum sit; tam ea, quàm quoduis aliud malum habet causam per se; ergo per se intenditur. Probat^{ur} antecedens, quia si malum nō haberet causam per se, sed per accidens; sequeretur malum, vt cætera, quæ per accidens sunt, nō in pluribus, sed in paucioribus euenire, quod falsum est.

Ad hoc dubium respondet S. Thomas 3. contra gentes cap. 94. & 1. p. quæst. 19. art. 9. & quæst. 49. art. 2. Caietanus ibidem, Capreolus in 2. sent. distinct. 4. quæst. 1. art. 3. & distinct. 34. quæst. 2. ar. 1. Henricus in sua summa ar. 41. corruptionē non intendi per se à natura. Verū vt rem enucleatè explicemus obseruandum erit bifariam posse quippiam dici intendi per se. Vno modo, quia non intēditur propter aliud, hoc est ob aliud quid assequendum; quo pacto sanitas dicitur ab ægroto intendi per se, nō autem deambulatio; quia hæc quæritur gratia alicuius, nempe sanitatis; illa verò non item. Alio modo dicitur quid per se intendi, quia in se est obiectum terminans actum intentionis, appetitionis ve alicuius; siue ad aliud quid vltèrius referatur, siue non: quo sensu deambulatio dicitur per se intendi, quia in se est obiectum electionis ægroti; licet ægrotus deambulationem ipsam ad obtinendam valetudinem ordinet.

His

Ex quibus efflorescat mundi pulchritudo.

Solutio da
bij.

Dupliciter
intendi aliquid
per se.

His positis quod corruptio à nullo agente intendatur per se priori modo, in confesso est apud omnes philosophos. Cum enim finis cuiusque actionis semper sit aliquod esse, quod per eam acquiritur, aut conseruatur; & corruptio priuet rem suo esse, neutiquam fieri potest, vt per se spectata sit finis intentus ab agente. Vnde Aristoteles lib. 2. physic. cap. 2. text. 23. negat mortem, quæ corruptio quædam est, posse dici finē. Quod verò nec posteriori modo possit corruptio intēdi per se (intellige ob aliquā præstantiā sibi intrinsecā) simili argumēto ostenditur. Etenim malum non potest sic obiectum esse intentionis, aut appetitionis alicuius; corruptio est malum, sicuti & generatio eius oppositum, est bonum quid: ergo. Maior patet ex doctrina tum D. Dionysij 4. cap. de diuinis nominibus asserentis malum esse præter intentionem in rebus; nihilque ad malum respiciendo operari; tum Aristotelis 1. Ethic. cap. 1. vbi ait omnem actum, intentionemve ferri in bonum. Quod tam de appetitu naturali, quam de animali, & rationali intelligendum esse ostendit S. Thomas. 1. p. quæst. 19. art. 9.

Diluamus igitur aduersariæ partis argumenta. Primi difficultate permoti quidam manus dedere, concedentes generans etsi non primaria, secundaria tamen intentione per se corruptionem intendere. Nihilominus dicendum si ij auctores intentionem per se aliter, quam à nobis explicata fuit, usurpare velint, ita nimirum, vt etiam perhibeatur intēdi per se quicquid necessario exigitur ad obtinendum finem, licet in se malum sit, non esse negandum posse dici eo pacto corruptionem intēdi per se secundaria intentione. Persistendo autem in nostra doctrina, & loquendi modo, qui probatior, & communior est apud philosophos; respondemus non omne, quod medium vt cumque dicitur, intēdi per se ab expetente finem; sed oportere, vt tale medium non sit expers omnis bonitatis, vt est corruptio, quæ sicuti est non ens, ita nullam bonitatem participat.

Ad secundum concessa maiori respondendum est ad minorem, vniuersi pulchritudinem resultare ex oppositis; non tamen per se ex omnibus, quia ex malis, & defectibus, vt docet D. Dionysius 3. cap. de diuinis nominibus, & D. Thomas 1. p. quæst. 19. art. 9. ad 2. per accidēs tantum sequitur, quatenus bona, formæ, perfectionesque, illorum vicinitate, & comparatione illustriora fiunt, ac magis commendantur. Lege D. Augustinum 17. de ciuit. Dei cap. 8. & lib. 3. de libro arbitrio cap. 9. & lib. 1. de ordine cap. 7.

Ad tertium concedendum est prius pronuntiatum, dicendumque corruptionem esse malum, & ad primam rationem, quæ id oppugnat, negandum est malum naturæ, quod est priuatio boni naturalis, non posse fundari in eo, quod naturaliter bonum quid est; videlicet in materia. Ad id verò, quod obijcitur, vnum oppositum non posse in alio esse, respōdet D. Augustinus in Ench. circa existentiam mali in bono fallere dialecticorum regulam negantem contraria posse coherere simul. Quod D. Thomas in quæstionibus de malo quæst. 1. art. 2. ad 5. interpretatur de fallentia vmbatili, seu quoad primum aspectum.

Viden.

D. Dionys.

Malum esse præter intentionem.

Dilut. 1. arg.

Dilut. 2. arg.

Dilut. 3. arg.

Dicitur Aug. de existentia mali in bono.

Lege. M. Alb. 2. p. sum. tractat. 11. q. 62

videtur enim malum priuationis, & bonum subiecti, in quo est inter se opponi; re tamen vera non opponuntur; quia malum (intellige priuatiuè sumptum) tantum opponitur bono, cuius est priuatio, vt cæcitas aspectui; non autem bono, quod conuenit rei, in qua priuatio recipitur, vt annotauit idem Sanctus Doctor articulo citato ad tertium, & lib. 3. contra gentes capit. 11. ibidemque Ferrariensis. Neque his obstat quod D. Dionysius 4. cap. de diuinis nominibus ait malum neque esse existens, neque in existenti; tantum enim significat malum sicuti non est aliquid positium; ita nec in subiecto positiuè existere. Deinde ad secundam rationem, quæ etiam probare nitebatur corruptionem malum non esse, negandum est eodem pacto se habere annihilationem quoad rationem mali, quo se habet corruptio. Annihilatio enim malum esse nequit, vt explicat Sanctus Thomas loco in argumento adducto; quia omne malum, cum priuatio quædam sit, fundamentum obtinet in aliquo bono: annihilatio verò, quia rem omnino destruit, nihil in ea relinquit, quo ea priuatio niti possit: ideòque, vt ante rerum creationem malum nullum erat; ita nec malum vllum foret, si Deus cuncta in nihilum relabi sineret. Vbi aduerte obiter cum D. Thoma in quæstionibus disputatis, quæst. 5. de potentia art. 4. in solutione 6. argumenti ideò Deum creaturam intellectualem in se peccantem non redigere in nihilum, licet ex iustitia posset; quia cum in re annihilata vt nihil mali, ita nihil boni remaneat; sequeretur in tali iustitia nihil esse misericordiæ admixtum, cum tamen, vt dicitur in Psalmo 24. vniuersæ viæ domini misericordiæ, & veritas.

Annihilatio non est malū quid.

Cur Deus in se peccantes non annihilat.

Dilut. 4. arg.

Cur in hominibus maiori ex parte inueniatur malū morale.

Ad vltimum respondetur inficiando antecedens, & ad eius confirmationem dicendo, in primis cum D. Thoma 1. parte quæst. 49. ar. 3. ad 5. non in omnibus rerum generibus malum maiori ex parte euenire; quia generabilia, & corruptibilia, in quibus duntaxat naturæ malum contingit, sunt exigua pars totius vniuersi. Item, quia si de particularibus singularum specierum defectibus loquamur; ij paucioribus in sunt: licet in hominibus maiori ex parte malum morale sit ob inferioris appetitus ad sensibilia procliuatatem; & quia, vt Aristoteles lib. 2. Ethic. cap. 6. ait, multifariam contingit deflectere à medio, in quo virtus consistit. Sed quod multa, quæ causas per accidens habent, vel vt plurimum, vel semper eueniant, ostendit D. Thomas in disputatis, quæstione 1. de malo art. 3. in responsione ad 17. argumentum exemplo eius, qui in forum emptionis gratia tendit, & vel semper, vel vt plurimum inuenit in foro hominum multitudinem, cuius tamen inueniendæ gratia forum non petit; & eius, qui voluptatis gratia aliquam edit actionem, cum qua semper coniuncta est peccati deformitas, quam ille per se non quarit. Quibus patet esto corruptio non nisi causas per accidens vendicet; id tamen non impedire, quominus in omnibus rebus caducis reperiat.

QVÆSTIO XVII.

AN CORRVPTIO VNIVS

fit alterius generatio.

ARTICVLVS I.

ARGVMENTA, QVÆ

pro parte negatiua afferri possunt.

Inertio huius libri capite, textu 17. & 20. docuit Aristoteles semper corruptionem vnus esse generationem alterius; idemque scripsit lib. 3. Physic. cap. 8. text. 73. & lib. 12. Metaph. cap. 2. text. 7. Verum quia essatum hoc non nihil dubitationis continet, discutiendum hoc loco est. Nec desunt argumeta, quæ id oppugnēt. Primū sit. Generatio est verum,

& positiuū ens; corruptio negatiuū quid, vt ex ijs, quæ superius disputata sunt, constat. Igitur corruptio n̄ est generatio: nisi quis dicat vnā, eandēque rem & esse ens, & non ens; quod nemo rectē dixerit.

Respondeat aliquis huiusmodi pronūtiatū non esse capiendū in sensu, qui identitatē, sed qui nexū, vel causam indicet; id est, generationē vni⁹ dici corruptionē alteri⁹, n̄ quod generatio re ipsa idē sit, atq; corruptio; sed vel quia hæc duo mutuo connexa, & cōplicata sūt; ita vt alterū sine altero n̄ detur, vel quia vnū alterius causa est; quaten⁹ corruptio saltē dispositiue causat generationē; generatio quodāmodo effectiue corruptionē, qua loquēdi figura ecliphs dicitur interiectio terræ inter Solē, & Lunam: putrefactio, interitus caloris; ira, feruor sanguinis circa cor; quia ecliphs fit interiectu terræ, aliaque eiusmodi similiter.

Verū quod hæc respōsio nō satisfaciāt, hūc in modū suadet. In diuina Eucharistia, cum primū species panis desinūt esse in ea tēperie, in qua cōseruarēt formā panis, si ibi esset, desinit sub illis esse corp⁹ Chri, & generatur aliquod cōpositū physicū, p̄ ratione dispositionū, quæ in quātitate præcesserūt, vt est cōmunis doctrina Theologorū in 4. sent. dist. 12. At in hoc euentu datur generatio, supponēte Deo speciebus materiā vel illā eandē, quæ in cōsecratione euauerat, vel aliā denuō creatā. Præterea intereūte homine gignitur forma cadaveris, nec tū interit forma hominis. Itē dū viuens nutritur, corrūpitur alimentū, neq; noua forma, aut nouū animal denuō gignitur. Ergo nec sēper generatio vni⁹ cū alteri⁹ corruptione, nec vni⁹ corruptio cū alteri⁹ generatione copulata est. Itē ortū vni⁹ accidētis n̄ semp̄ antecedit alteri⁹ amissio: ergo saltē in formis accidētarijs n̄ datur prædicta cōnexio. Antecedēs cōspiciū est in lumine, in saporib⁹, in odorib⁹, in speciebus, quæ sensui & intellectu

R impi-

1. Argumē

Responso;

Confutatio
responsonis
ex alio argu-
mento.

De istiusmo
disensu cau
sali dixerit
Arist. lib. 6.
Topic. c. 3.

D. Th. 3. p. q.
77. a. 5. & lib
4. cōtra gent.
c. 66.